

Združenje kovinske industrije
Kovinska industrija
v letu 2009

Ljubljana, avgust 2010

POGLEDI DIREKTORJEV NEKATERIH NAŠIH PODJETIJ NA PRETEKLO LETO

Leto 2009 je bilo v primerjavi z leto 2008 bistveno težje, gledano praktično iz vseh zornih kotov. Splošna svetovna finančna kriza je pustila posledice sicer z rahlim časovnim zamikom tudi v orodjarski branži. Ta kriza se je odražala na treh nivojih:

- Prvi nivo predstavlja bistveno manj naročil, kljub relativno velikem povpraševanju po ponudbah. Večina ponudb, ki smo jih naredili so bile zgolj informativne narave, saj so investitorji predvsem ocenjevali potencialne, ki bi jih s posameznim projektom pridobili.
- Drugi nivo predstavlja bistveno nižja produkcija pri praktično vseh ključnih kupcih, kar je za posledico imelo nižje potrebe po obnovi obstoječih orodij, kakor tudi na potrebi po izdelavi dvojčkov orodij.
- Tretji nivo pa predstavlja bistveno višje zahteve končnih kupcev po doseganju zahtevanih tolerančnih polj, saj se je z nižjim proizvodnim ritmom in manjšim naročilom odprla časovna premica, ki je omogočala kupcem vztrajanje pri doseganju vseh še tako ozkih tolerančnih zahtev.

Positivna stran v letu 2009 je bila, da nam ni bilo potrebno veliko investirati, saj smo v preteklih letih rešili praktično vse prostorske probleme, kakor tudi dosegli določen nivo tehnološke obnove. Tako da nismo imeli velikih potreb po večjih novih tehnoloških investicijah. Zato smo zaradi racionalizacije poslovanja in doseganja pozitivnega finančnega toka izvedli res najnujnejše investicije nižjih vrednosti.

Veliko smo se v podjetju ukvarjali z razvojnimi projekti, na katerih sodelujemo v nacionalnem ali mednarodnem okolju. Ti projekti nam prinašajo nova znanja, ki nam bodo pomagali pri iskanju novih inovativnih rešitev pri novih projektih.

S pomočjo spoznanj na razvojno raziskovalnih projektih smo uspeli v določeni meri nadomeščati nekatere drage postopke in materiale, ter tako posledično znižati strošek storitev in materialov.

dr. Blaž Nardin, Gorenje Orodjarna d.o.o.

Poslovno leto 2009 označujemo kot poslovno leto, za katerega si ne želimo ponovitve in ga vsestransko označujemo kot izrazito težko leto. Finančna globalna kriza je izredno zmanjšala obseg naročil. Naši kupci so se v času globalne krize prioritarno odrekli investicijskim nabavam. Iz tega razloga je prodajni promet upadel za več kot 40 % v primerjavi z letom 2008. Ob tem je potrebno navesti, da so bila leta 2007 in 2008 zdaleč najuspešnejša v poslovanju družbe in da so bili dvigi prometa v letih 2007/2008 v primerjavi s predhodnim obdobjem tudi v rangu 40 %. To dejstvo pomeni, da se je podjetje s svojim prometom vrnilo v obdobje povprečnega prometa v obdobju 2002 – 2006.

Tako drastično znižanje prodajnega obsega je zelo vplivalo na celotno delovanje družbe. Kljub temu smo zasledovali politiko ohranitve zaposlenosti naših sodelavcev in nadaljevali s politiko poštene poravnave vseh finančnih obveznosti družbe – poravnava obveznosti točno na dan – do vseh poslovnih partnerjev družbe in do zaposlenih. Prav tako smo nadaljevali z razvojem poslovne odličnosti do naših kupcev.

Na razvojnem področju smo v polni meri nadaljevali z aktivnostmi in se nadalje angažirali na izvedbi testiranja bankomatnih blagajn, odpornih proti eksplozijam plina v njihovi notranjosti. Izvedena testiranja v marcu 2009 in novembru 2009 so omogočila, da smo nesporno prevzeli vodilno vlogo na evropskem trgu na segmentu bankomatnih blagajn, odpornih proti eksplozijam plina v njihovi notranjosti. Nova spoznanja in izkušnje na tem področju dajejo pozitivni odraz tudi na druge izdelke v Primatu. Vsi razvojni uspehi so dolgoročna naložba v trženje po sprostitvi krizne situacije.

Izvajali smo vrsto varčevalnih ukrepov v družbi, vendar je znižanje prodajnega prometa bilo tolikšno, da je poslovni izkaz družbe v letu 2009 izkazan z negativnim poslovnim rezultatom, s katerim se družba sooča po 12 letih pozitivnega poslovanja. Kljub temu dejstvu vstopamo v naslednje obdobje z zmernim optimizmom.

Slavka Marinič, PRIMAT tovarna kovinske opreme d.d.

Nafta strojna je kljub splošnemu upadu povpraševanja, poslovno leto zaključila v načrtovanih okvirih. V podjetju smo pozorno spremljali razmere na trgu in uvedli vrsto ukrepov za blažitev vplivov krize. Pri tem podjetje ni koristilo nobenega ukrepa v okviru izhodne strategije Vlade RS. Zaposleni so za dosežen rezultat morali vložiti bistveno več napora, kot v konjunktornem obdobju prejšnjih let. Proizvodne kapacitete so se stalno prilagajale obsegu naročil. Prodaja je bila realizirana v višini 97% glede na leto 2008, kar je za dane razmere dober rezultat. Dobiček je vrednostno realiziran v višini 75% v primerjavi s predhodnim letom. Dodana vrednost je ostala na nivoju iz leta 2008. Poslovanje je bilo stabilno z vidika finančnih kazalnikov.

Dosežen rezultat je posledica relativno stabilne prodaje produktov po zahtevi kupcev in neprekinjenega vlaganja v ključne tehnologije. Temu je sledila naročniško organizirana proizvodnja procesne opreme predvsem s področja energetike in kemije.

Večji izpad prodaje je zabeležen na področju strojegradnje, ki pa je bil delno kompenziran s prodajo investicijske opreme.

Bolj kot leto 2009 in 2010, bo iz današnjega zornega kota, za nas zahtevno in negotovo leto 2011, predvsem kar se tiče povpraševanja in naročil na področju investicijske opreme.

Drago Franko, NAFTA Strojna d.o.o.

Optimistični pogled na poslovno leto 2009 bi se začel takole – Toliko, kot smo se naučili v letu 2009 se nismo še nikoli v tako kratkem času. V tem letu smo imeli priložnost spoznavat poslovne mehanizme ukrepanja, ki jih sicer redko uporabljamo. Na nek način smo se vrnili nazaj k osnovam. Torej leto 2009 je bilo uspešno.

Pa vendar, poslovanje po katastrofalnem zaključku v letu 2008 je bilo, kot iskanje čvrstih dreves v požganem gozdu. Začetek leta je bil v znamenju previdnega napovedovanja konca padanja naročil. Prvi pozitivni znaki so prišli s pomladjo, kjer smo predvsem po zaslugi intervencij nemške vlade na področju avtomobilske industrije začeli z zmerno rastjo prodaje, ki se je skozi leto stabilizirala na zadovoljivem nivoju. Temu primerno so bili doseženi ostali kazalci poslovanja.

Znotraj podjetja smo večino energije usmerjali v optimiranje vrednostnega pretoka materiala in informacij ter optimiranje proizvodnih in poslovnih procesov. Kljub nizki investicijski aktivnosti v avtomobilski industriji smo uspeli z industrializacijo večine pomembnih projektov, ki nam bodo predvsem prodajno pomembni v letu 2010 in nadalje.

Andrej Poklič, GKN Driveline d.o.o.

Obdobje depresije in prodajnega krča, ki se je pričelo v zadnji četrtini leta 2008 je trajalo praktično vse do polovice preteklega leta. To je obdobje, ki je potekalo v znamenju strahu za obstoj, turbulentnih preobratov na svetovnem trgu, krčenju zaposlenih in stiskanju stroškov poslovanja, a je bilo obenem tudi dober test za iznajdljivost, vzdržljivost in homogenost vodilne strukture.

Žal je pri tem praktično zastal skoraj ves tehnično-tehnološki razvoj, ki je vezan na investicije, počasno okrevanje pa bo terjalo skrbnega gospodarjenja še nekaj naslednjih let. Kljub takšnemu stanju ali pa morda prav zaradi tega, smo v letu 2009 uspeli pridobiti nekaj strateško pomembnih projektov in novih kupcev, ki smo si jih želeli že mnoga leta.

Danes lahko samo z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo v letu 2009 vzdržali vse te pritiske, se veliko naučili, pridobili novih izkušenj in da danes spet delamo s polno paro. Torej lahko rečem, da to niti ni bilo tako neuspešno leto.

Robert Ribič, UNIOR d.d.

Kazalo

KRATKI POGLEDI DIREKTORJEV NEKATERIH NAŠIH PODJETIJ NA PRETEKLO LETO 1

1. OSNOVNI PODATKI O STANJU KOVINSKE INDUSTRIJE V LETU 2009.....	6
1.1. Prodaja na domačem in tujem trgu.....	8
1.2. Strukturni deleži posameznih panog v kovinski industriji	9
1.3. Konkurenčno pozicioniranje kovinske industrije.....	10
2. TRENDNA GIBANJA V KOVINSKI INDUSTRIJI IN NJENIH DEJAVNOSTIH OD LETA 1999 DO 2009.....	11
2.1. Indeks obsega industrijske proizvodnje	11
2.2. Število družb v kovinski industriji	13
2.3. Število zaposlenih v kovinski industriji	14
2.4. Dodana vrednost na zaposlenega	14
2.5. Konkurenčna pozicija podjetij glede na velikost.....	15
2.6. Konkurenčna pozicija podjetij glede na izvor kapitala	17
3. IZVOZ KOVINSKE INDUSTRIJE	19
4. GIBANJA KOVINSKE INDUSTRIJE V EU	21
5. PREGLED POSAMEZNIH RAZREDOV DEJAVNOSTI KOVINSKE INDUSTRIJE.....	23
5.1. PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV – SKD 25.....	23
5.1.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje kovinskih izdelkov	23
5.1.2. Družbe.....	24
5.1.3. Izvoz.....	26
5.1.4. Primerjave z mednarodnim okoljem	27
5.1.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave.....	28
5.1.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1)	29
5.1.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Kovanje, stiskanje in valjanje kovin; prašna metalurgija (SKD25.5).....	30
5.1.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (SKD 25.7).....	31
5.1.4.5. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9).....	32
5.2. PROIZVODNJA STROJEV IN NAPRAV – SKD 28.....	32
5.2.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje strojev in naprav.....	33
5.2.2. Družbe.....	34
5.2.3. Izvoz.....	36
5.2.4. Primerjave z mednarodnim okoljem	36
5.2.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave.....	38
5.2.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Proizvodnja strojev za splošne namene (SKD 28.1)	39
5.2.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Proizvodnja drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2)	39
5.2.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Proizvodnja drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9).....	40

5.3.	PROIZVODNJA MOT. VOZIL, PRIKOLIC IN POLPRIKOLIC – SKD 29.....	41
5.3.1.	Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic	42
5.3.2.	Družbe.....	43
5.3.3.	Izvoz.....	45
5.3.4.	Primerjave z mednarodnim okoljem	45
5.3.4.1.	Vlaganja panoge v razvoj in raziskave.....	47
5.3.4.2.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1)	48
5.3.4.3.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic (SKD 29.2).....	48
5.3.4.4.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3)	49
5.4.	PROIZVODNJA DRUGIH VOZIL IN PLOVIL – SKD 30	50
5.4.1.	Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje drugih vozil in plovil	51
5.4.2.	Družbe.....	52
5.4.3.	Izvoz.....	53
5.4.4.	Primerjave z mednarodnim okoljem	53
5.4.4.1.	Vlaganja panoge v razvoj in raziskave.....	55
5.4.4.2.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1)	56
5.4.4.3.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2).....	57
5.4.4.4.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Proizvodnja drugih vozil (SKD 30.9)	58
5.5.	POPRAVILA IN MONTAŽA STROJEV IN NAPRAV – SKD 33	58
5.5.1.	Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz panoge Popravila in montaža strojev in naprav	59
5.5.2.	Družbe.....	60
5.5.3.	Izvoz.....	61
6.	SEZNAM GRAFOV	62
7.	SEZNAM TABEL	62
8.	VIRI	64

Namen gradiva je predstaviti osnovne podatke o gospodarjenju v kovinski industriji po dejavnostih oziroma podskupinah v letu 2009 in podati trende gibanj s ključnimi ugotovitvami. Podane so tudi nekatere primerjave z okoljem EU.

1. OSNOVNI PODATKI O STANJU KOVINSKE INDUSTRIJE V LETU 2009

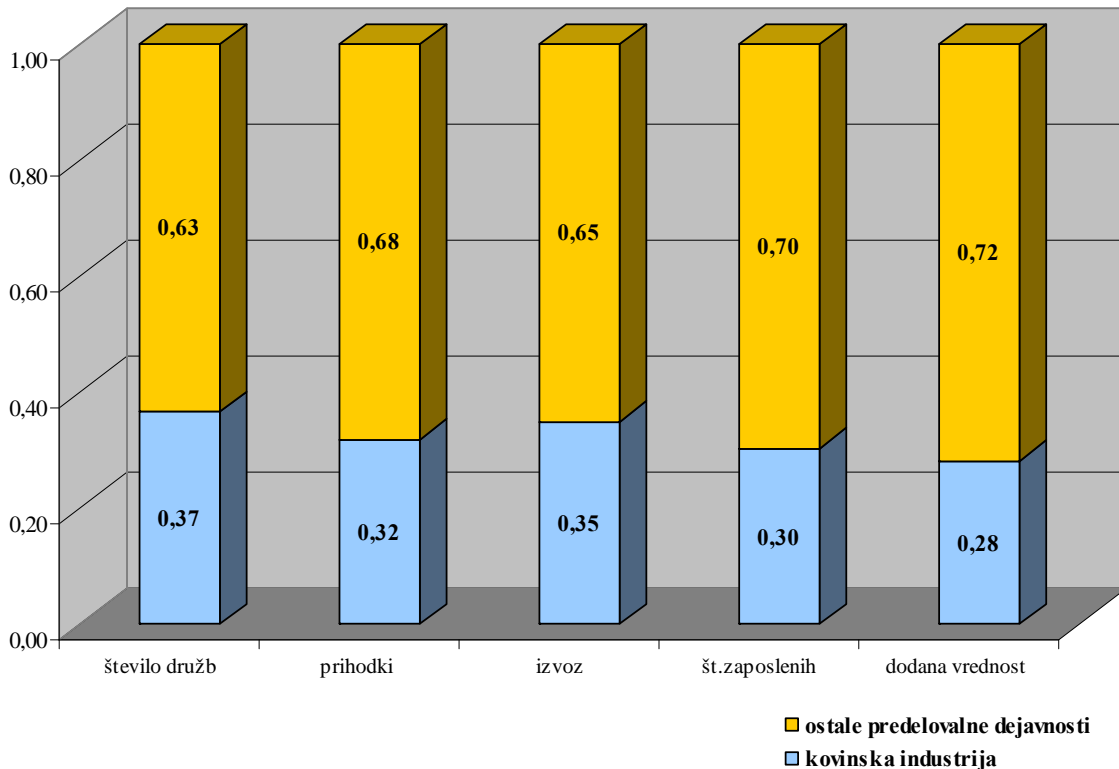
Družbe so bile po dejavnostih v letu 2009 razvrščene na podlagi različice Standardne klasifikacije dejavnosti – SKD 2008. Ta je v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti U.I. 69/07, 17/08 začela veljati s 1. januarjem 2008 in v celoti povzema evropsko klasifikacijo dejavnosti NACE Rev. 2.

Tako so v kovinsko industrijo v okviru Združenja kovinske industrije uvrščene naslednje panoge:

- SKD C/25 Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav
- SKD C/26.52 Proizvodnja ur
- SKD C/27.52 Proizvodnja neelektričnih gospodinjskih naprav
- SKD C/28 Proizvodnja drugih strojev in naprav, izvemši pisarniške naprave (SKD 28.230)
- SKD C/29 Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic, izvemši elektroopremo za vozila (SKD 29.310)
- SKD C/30 Proizvodnja drugih vozil in plovil
- SKD C/33 Popravila in montaža strojev in naprav, izvemši popravila električnih (SKD 33.130, 33.140 in 33.190) in neelektričnih strojev in naprav (SKD 33.200)
- SKD C/95.22 Popravila gospodinjskih in hišnih naprav in opreme

Slovenska kovinska industrija se uvršča v vrh nosilnih dejavnosti predelovalne industrije tako po prihodku kot po izvozu. Panoge kovinske industrije predstavljajo v prihodku 32%, v izvozu 35%, v številu zaposlenih 30%, ustvarijo pa 28% dodane vrednosti vseh predelovalnih dejavnosti v Sloveniji.

Kovinska industrija znotraj predelovalnih dejavnosti

Graf 1: kovinska industrija znotraj predelovalnih dejavnosti

Na osnovi prejetih podatkov od Agencije Republike Slovenije za javno-pravne evidence in storitve (AJ PES) in obdelavi podatkov v GZS-CIS, po metodologiji GZS-SKEP, so v tabeli podani osnovni podatki za panoge kovinske industrije. V tabeli so upoštevani podatki gospodarskih družb, ki so zavezane k oddaji bilančnih podatkov, niso pa zajeti podatki samostojnih podjetnikov iz posameznih panog dejavnosti kovinske industrije. Pri tem je potrebno poudariti še dejstvo, da so v podatkih za panogo SKD 28 (stroji in naprave), 29 (vozila in prikolice) ter SKD 33 (popravila in montaža strojev in naprav) v celotni publikaciji izločene podpanoge, ki ne sodijo v kovinske dejavnosti in so opredeljene v začetku tega poglavja.

Osnovni podatki za leto 2009

V tabeli so obravnavane le največje dejavnosti znotraj kovinske industrije. Nekatere dejavnosti npr. SKD C/26.52 - Proizvodnja ur nikjer v nadaljevanju niso podrobneje obdelane, ker zaobsegajo zelo majhne vrednosti deleža kovinske industrije. So pa njihove vrednosti vselej upoštevane pri aglomeratih npr. v »kovinska industrija«. Enako velja za podpanoge: poddejavnosti, ki so slabo zastopane npr. SKD 25.3 Proizvodnja parnih kotlov, razen za centralno ogrevanje, ki obsega le 2 podjetji, nikjer v nadaljevanju ni podrobneje obravnavana. So pa vrednosti npr. »število zaposlenih« vštete v vrednost panoge 25 proizvodnja kovinskih izdelkov. Manjkajočih podatkov ne objavljamo zaradi zaupnosti le-teh: v kolikor v posameznem agregatu nastopajo do tri družbe oziroma ima ena izrazito prevladujočo vlogo, podatkov namreč ne smemo objavljati.

	kovinska industrija	kovinski izdelki	stroji in naprave	vozila in prikolice	druga vozila, plovila	popravila in montaža strojev	popravila hišnih naprav
število družb	2.465	1.447	449	93	63	363	44
število zaposlenih - Z	52.399	24.420	14.424	9.029	740	3.621	134
<i>indeks 09/08</i>	<i>91,13</i>	<i>89,95</i>	<i>92,90</i>	<i>89,68</i>	<i>79,31</i>	<i>99,20</i>	<i>92,11</i>
prihodki (brez sprememb vrednosti zalog) - R - v mio €	6.505,97	2.331,54	1.495,95	2.310,71	93,72	257,05	15,03
<i>indeks 09/08</i>	<i>83,71</i>	<i>74,60</i>	<i>84,40</i>	<i>94,66</i>	<i>85,62</i>	<i>84,46</i>	<i>85,40</i>
čisti prih. od prodaje na domačem trgu - v mio €	2.000,13	1.076,52	449,46	296,77	13,49	148,60	13,78
<i>indeks 09/08</i>	<i>80,24</i>	<i>76,08</i>	<i>82,49</i>	<i>88,91</i>	<i>85,91</i>	<i>89,44</i>	<i>86,90</i>
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu - v mio €	4.215,03	1.162,75	905,28	1.979,95	69,49	96,10	1,00
<i>indeks 09/08</i>	<i>83,03</i>	<i>71,94</i>	<i>76,26</i>	<i>95,99</i>	<i>78,47</i>	<i>79,89</i>	<i>78,31</i>
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	283.355.771	75.737.553	131.349.163	55.946.251	4.337.094	15.672.884	261.776
<i>indeks 09/08</i>	<i>88,80</i>	<i>56,26</i>	<i>144,76</i>	<i>87,10</i>	<i>79,91</i>	<i>66,31</i>	<i>77,31</i>
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT)	609.163.095	197.350.499	197.651.079	175.360.342	10.468.174	27.270.944	675.340
<i>indeks 09/08</i>	<i>96,34</i>	<i>78,07</i>	<i>129,05</i>	<i>98,18</i>	<i>85,72</i>	<i>79,30</i>	<i>93,91</i>
amortizacija	325.807.324	121.612.946	66.301.916	119.414.091	6.131.080	11.598.060	413.564
<i>indeks 09/08</i>	<i>104,02</i>	<i>102,91</i>	<i>106,21</i>	<i>104,40</i>	<i>90,36</i>	<i>107,86</i>	<i>108,68</i>
zaloge	803.122.186	342.907.396	237.292.556	166.784.394	29.361.964	23.125.932	3.355.193
<i>indeks 09/08</i>	<i>80,36</i>	<i>77,95</i>	<i>78,17</i>	<i>87,67</i>	<i>84,90</i>	<i>85,79</i>	<i>89,10</i>
dodana vrednost - DV	1.531.568.345	627.914.934	406.248.345	362.268.053	21.445.154	109.990.250	2.913.529
<i>indeks 09/08</i>	<i>84,74</i>	<i>79,46</i>	<i>83,88</i>	<i>95,07</i>	<i>90,04</i>	<i>88,74</i>	<i>96,10</i>
koeficient zadolženosti	0,593	0,593	0,558	0,627	0,887	0,423	0,708
<i>indeks 09/08</i>	<i>99,00</i>	<i>97,38</i>	<i>91,88</i>	<i>109,47</i>	<i>108,35</i>	<i>87,93</i>	<i>97,33</i>

celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,034	1,021	1,092	1,013	0,962	1,056	1,013
<i>indeks 09/08</i>	<i>101,96</i>	<i>100,83</i>	<i>106,84</i>	<i>100,14</i>	<i>110,70</i>	<i>98,75</i>	<i>101,48</i>
dobičkovnost prodaje - PM	0,035	0,035	0,042	0,029	0,031	0,062	0,019
<i>indeks 09/08</i>	<i>82,28</i>	<i>75,83</i>	<i>83,26</i>	<i>100,56</i>	<i>81,06</i>	<i>74,02</i>	<i>134,63</i>
dobičkonosnost kapitala - ROE	0,042	-0,017	0,169	0,024	-0,843	0,083	0,036
<i>indeks 09/08</i>	<i>52,30</i>		<i>153,04</i>	<i>38,11</i>	<i>116,14</i>	<i>55,24</i>	
dobičkonosnost sredstev - ROA	0,016	-0,006	0,068	0,008	-0,076	0,039	0,010
<i>indeks 09/08</i>	<i>53,09</i>		<i>173,09</i>	<i>33,28</i>	<i>81,67</i>	<i>61,29</i>	
prihodki na zaposlenega - R/Z	124.162	95.478	103.714	255.932	126.684	70.985	111.771
<i>indeks 09/08</i>	<i>91,85</i>	<i>82,94</i>	<i>90,85</i>	<i>105,54</i>	<i>107,96</i>	<i>85,14</i>	<i>92,72</i>
stroški dela na zaposlenega - L/Z	20.272	19.399	20.482	20.904	22.513	23.500	16.019
<i>indeks 09/08</i>	<i>99,84</i>	<i>99,60</i>	<i>96,84</i>	<i>105,28</i>	<i>102,89</i>	<i>98,73</i>	<i>87,88</i>
DV na zaposlenega - DV/Z	29.229	25.714	28.165	40.125	28.989	30.375	21.668
<i>indeks 09/08</i>	<i>92,99</i>	<i>88,34</i>	<i>90,29</i>	<i>106,00</i>	<i>113,54</i>	<i>89,46</i>	<i>104,33</i>
delež prodaje na tujih trgih	0,648	0,499	0,605	0,857	0,742	0,374	0,066
<i>indeks 09/08</i>	<i>99,19</i>	<i>96,43</i>	<i>90,36</i>	<i>101,41</i>	<i>91,65</i>	<i>94,59</i>	<i>91,70</i>
delež stroškov dela v dodani vrednosti - L/DV	0,694	0,754	0,727	0,521	0,777	0,774	0,739
<i>indeks 09/08</i>	<i>107,36</i>	<i>112,74</i>	<i>107,25</i>	<i>99,32</i>	<i>90,62</i>	<i>110,36</i>	<i>84,23</i>

Tabela 1: Osnovni podatki za leto 2009

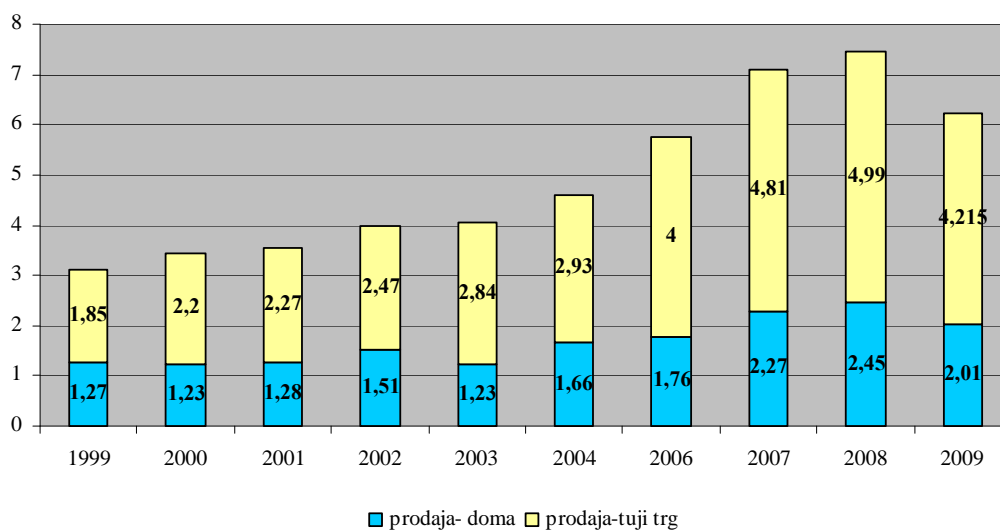
Praktično vsi opazovani parametri so v upadu. V 2009 se je število zaposlenih v kovinski industriji znižalo za slabih 9%, prihodki za več kot 16%, dodana vrednost pa se je znižala za več kot 15%. Delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti se je povečal za 7,4%. Navedeni vrednosti veljajo za kovinsko industrijo kot celoto; med njenimi dejavnostmi pa ponekod najdemo znatna odstopanja npr. upad izvoza je največji v proizvodnji kovinskih izdelkov (za 28%), najmanjši v proizvodnji motornih vozil in prikolice (za 4%).

1.1. Prodaja na domačem in tujem trgu

Prodaja na domačem in tujem trgu je v zadnjih letih stalno rasla. Trend se je v 2009 močno obrnil navzdol. V opazovanem letu je prodaja doma upadla za 20% in dosegla vrednost 2 mlrd. €, prodaja na tujih trgih se je zmanjšala za 17% in je dosegla 4,2 mlrd. €.

Prodaja na domačem in tujem trgu (v milijard €)

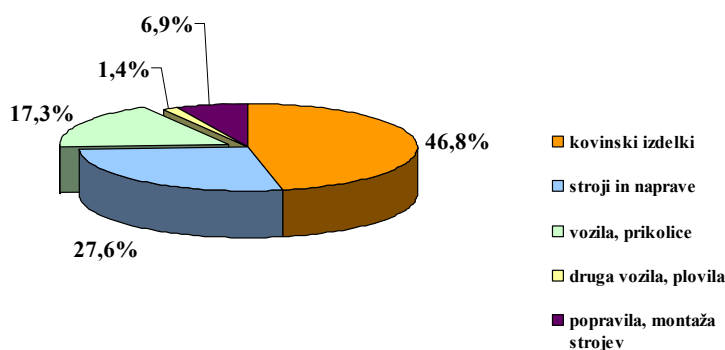

Graf 2: Prodaja na domačem in tujem trgu (v milijard €)

1.2. Strukturni deleži posameznih panog v kovinski industriji

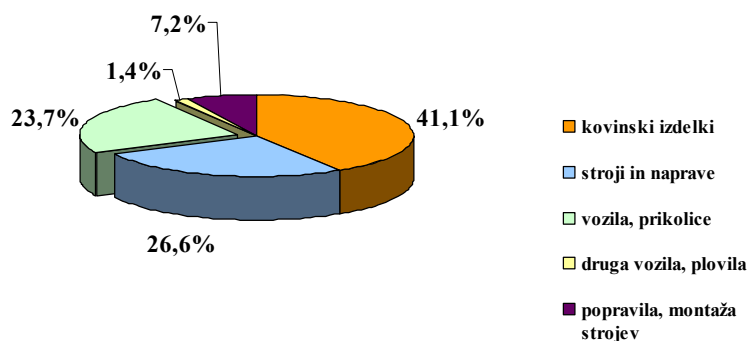
V okviru celotne kovinske industrije se deleži po posameznih panogah spreminjajo. V panogi kovinskih izdelkov je v letu 2009 46,8% zaposlenih ustvarilo 35,9% prihodka, 27,6% izvoza ter 41,1% dodane vrednosti kovinske industrije. V strojogradnji so deleži že bolj uravnoteženi: 27,6% zaposlenih ustvari 23,1% prihodka, 21,5% izvoza in 26,6% dodane vrednosti. V panogi druga vozila in plovila 1,4 zaposlenih ustvari 1,4% prihodka, 1,6% izvoza in 1,4% dodane vrednosti. Panoga proizvodnja motornih vozil in prikolic zaposluje 17,3% zaposlenih, ustvari 23,7% dodane vrednosti, 35,6% prihodka in kar 47,0% izvoza. Dejavnost popravila in montaža strojev in naprav s 6,9 % zaposlenimi ustvari 7,2% dodane vrednosti, 4% celotnega prihodka in 2,3% izvoza vse slovenske kovinske industrije.

ZAPOSLENI

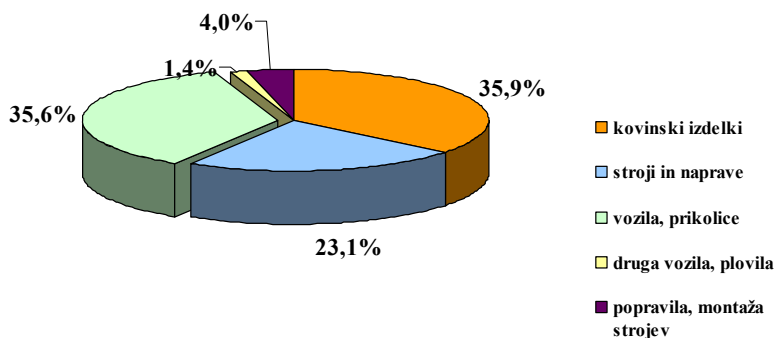
Graf 3: Struktura zaposlenih

DODANA VREDNOST

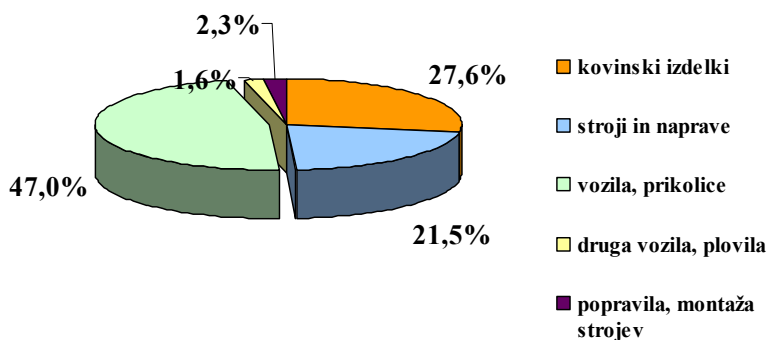
Graf 4: Struktura dodane vrednosti

PRIHODKI

Graf 5: Struktura prihodka

IZVOZ

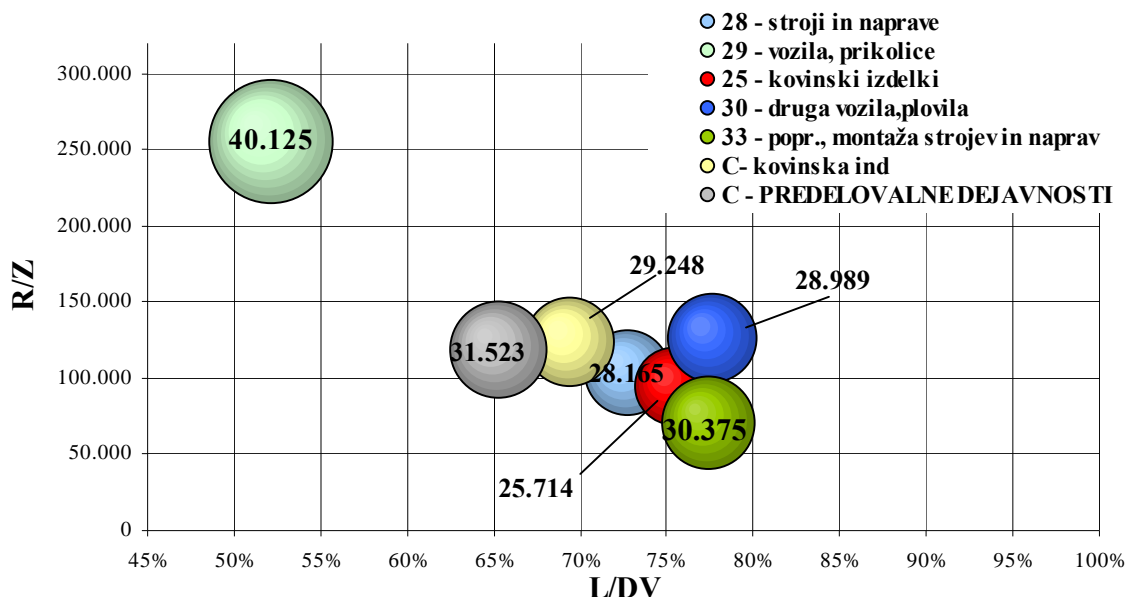
Graf 6: Struktura izvoza

1.3. Konkurenčno pozicioniranje kovinske industrije

V skladu s študijo konkurenčnosti kovinske industrije spremljamo pozicioniranje na osnovi treh faktorjev in sicer realizacijo na zaposlenega (R/Z) in ustvarjeno dodano vrednostjo na zaposlenega (DV/Z). Kot tretji faktor pa se primerjajo stroški dela, ker ti odločilno vplivajo na porabo bruto dodane vrednosti in na razmerje delitve, ki je

namenjena porabi in akumulaciji (L/DV). V nadaljevanju je v prikazanih grafih medsebojno razmerje vseh treh veličin. L/DV (v%) je na osi x, R/Z (v €) na osi y, DV/Z (v €) pa je prikazana z velikostjo kroga. Panoga je tem bolj uspešna, čim bolj levo zgoraj je njena pozicija (čim manjši delež stroškov dela v bruto dodani vrednosti, čim višja realizacija na zaposlenega) in pa čim večja je površina kroga (večja površina – večja bruto dodana vrednost na zaposlenega).

Pozicija panog kovinske industrije po R/Z, L/DV, DV/Z v letu 2009

Graf 7: Pozicija panog kovinske industrije po R/Z, L/DV, DV/Z v letu 2009

Kot je razvidno iz grafa, je pozicija posameznih dejavnosti kovinske industrije različna. V najboljšem položaju je dejavnost SKD 29, ki izrazito izstopa od ostalih dejavnosti, katere so si po poziciji relativno blizu skupaj. V nadaljevanju bodo v poglavjih o posameznih dejavnostih prikazane primerjave konkurenčne pozicije slovenskih dejavnosti z drugimi v Evropi.

2. TRENDNA GIBANJA V KOVINSKI INDUSTRIJI IN NJENIH DEJAVNOSTIH OD LETA 1999 DO 2009

V nadaljevanju so prikazana desetletna gibanja po posameznih dejavnostih kovinske industrije, primerjalno pa tudi za celotno kovinsko industrijo in predelovalno industrijo v Sloveniji. Trendna gibanja so podana za naslednje karakteristične dejavnike:

- indeksi obsega industrijske proizvodnje
- število družb
- število zaposlenih
- dodana vrednost na zaposlenega

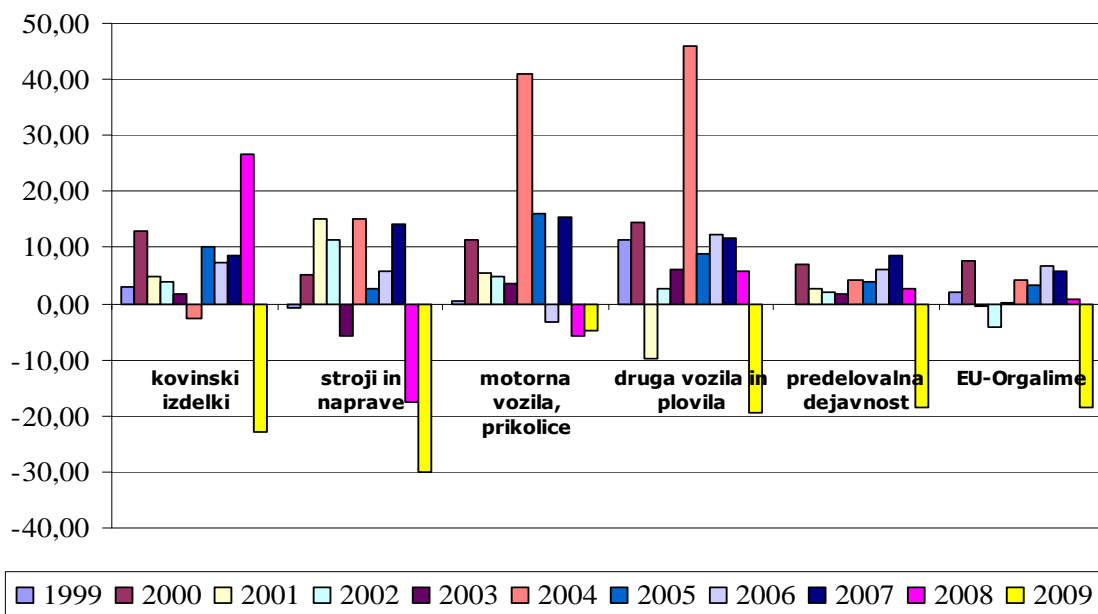
2.1. Indeks obsega industrijske proizvodnje

Opombe: Od januarja 2009 dalje je osnova za izračun in objavljanje indeksov Standardna klasifikacija dejavnosti 2008 (SKD 2008).

Indeksi za obdobje pred januarjem 2009, ki so bili originalno izračunani na osnovi Standardne klasifikacije dejavnosti 2002 (SKD 2002), pa so bili na novo različico klasifikacije dejavnosti preračunani s pomočjo prevajalnih matrik (števila zaposlenih).

	kovinski izdelki	stroji in naprave	motorna vozila, prikolice	druga vozila in plovila	predelovalna dejavnost	EU- Orgalime
1999	2,86	-0,69	0,60	11,41	-0,04	2,10
2000	12,82	5,06	11,52	14,55	7,03	7,50
2001	4,83	15,27	5,51	-9,87	2,80	-0,50
2002	3,98	11,26	4,81	2,74	2,00	-4,10
2003	1,75	-5,74	3,57	6,04	1,64	0,10
2004	-2,77	14,97	41,05	45,88	4,34	4,10
2005	10,29	2,59	16,03	8,89	3,98	3,20
2006	7,42	5,75	-3,28	12,38	6,21	6,60
2007	8,60	14,28	15,29	11,66	8,51	5,80
2008	26,69	-17,52	-5,90	5,92	2,59	0,90
2009	-22,94	-30,14	-4,93	-19,57	-18,59	-18,40

vir: SURS

Graf 8: Indeks obsega industrijske proizvodnje v %

Kot je razvidno, so bili indeksi najvišji v letu 2000, razen za panogo strojogradnje, kjer je indeks najvišji v letu 2001. Predvsem pa se v letu 2001 že opazi padanje obsega industrijske proizvodnje, še bolj izraziti pa so padci v letu 2002 in 2003. Padci rasti industrijske proizvodnje so posledica negativne gospodarske situacije v Evropi, kamor je usmerjen pretežni izvoz kovinske industrije. V letu 2004 je opazen pozitiven zasuk, saj so se indeksi obsega industrijske proizvodnje v primerjavi z letom 2003 izboljšali (izjema je dejavnost proizvodnje drugih vozil in plovil). Indeksi za leto 2009 so za slovensko kovinsko industrijo negativni; proizvodnja kovinskih izdelkov je zmanjšala svoj obseg za 23%, strojogradnja za več kot 30%, proizvodnja vozil in prikolic pa za slabih 5%. Celota predelovalnih dejavnosti v Sloveniji leta 2009 beleži 18,6% upad.

Primerjava s povprečjem v Evropi pokaže, da so povprečni indeksi obsega v tehnični industriji v letih od 2001 do 2003 v EU negativni, za leto 2006 pa je bil zaznan izjemen pozitiven premik, saj je bil obseg proizvodnje po podatkih Orgalime v tehnični industriji višji za 6,6%. Leto 2009 izkazuje 18,4% upad.

2.2. Število družb v kovinski industriji

dejavnost	kovinski izdelki				stroji in naprave				vozila in prikolice				druga vozila, plovila				popravila in montaža strojev				popravila hišnih naprav
	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	
1998		1018	63	26		332	63	23		54	15	14		27	1	5					
1999		980	82	29		341	82	22		53	17	16		28	2	7					
2000		965	98	38		328	71	34		45	18	16		31	1	7					
2001		977	96	57		315	81	39		42	19	16		33	3	9					
2002		1088	50	24		393	36	21		53	9	10		45	2	7					
2003		1178	51	27		403	39	25		56	9	9		54	2	5					
2004		1231	39	20		432	30	21		63	8	8		63	4	3					
2006	1197	99	35	23	398	62	33	19	55	15	8	8	62	3	2	4					
2007	1290	108	43	25	403	64	42	17	63	12	9	11	71	2	3	3					
2008	1205	127	45	23	314	76	36	17	57	15	11	11	56	1	4	2	202	3	0	2	
2009	1233	142	48	24	319	79	36	15	58	14	10	11	58	1	3	1	208	4	0	2	44

m – mikro podjetja; M – mala podjetja; S – srednja podjetja; V – velika podjetja

Tabela 2: Število družb v kovinski industriji

Ob zgornji tabeli je potrebno pojasniti, da je v letu 2002 prišlo do novih kriterijev za velikost podjetja, zato podatki o številu podjetij med letoma 2001 in 2002 niso direktno primerljivi.

Prav tako je prišlo v 2008 do spremembe ZGD v členu, ki opredeljuje kriterije razvrstitve podjetij v velikostne razrede (natančneje gl. spodaj), kar onemogoča neposrednost primerjave. Kljub temu pa so trendi razvidni. Predvsem se je v letih od 1998 do 2001 v kovinski industriji zmanjševalo število majhnih podjetij, po letu 2001 pa se povečuje število malih podjetij in znižuje število velikih podjetij.

Velikost družbe – kriteriji za opredelitev

ZGD-1 Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/2009 z dne 14. 8. 2009)

55. člen

(mikro, majhne, srednje in velike družbe)

(1) Družbe se pri uporabi tega zakona razvrščajo na mikro, majhne, srednje in velike družbe z uporabo navedenih meril na bilančni presečni dan letne bilance stanja:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu,
- čisti prihodki od prodaje, in
- vrednost aktive.

(2) **Mikro družba** je družba, ki izpolnjuje dve od teh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega deset,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 2.000.000 eurov, in
- vrednost aktive ne presega 2.000.000 eurov.

(3) **Majhna družba** je družba, ki ni mikro družba po prejšnjem odstavku, in ki izpolnjuje dve od teh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 8.800.000 eurov, in
- vrednost aktive ne presega 4.400.000 eurov.

(4) **Srednja družba** je družba, ki ni mikro družba po drugem odstavku tega člena ali majhna družba po prejšnjem odstavku, in ki izpolnjuje dve od teh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 250,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 35.000.000 eurov, in
- vrednost aktive ne presega 17.500.000 eurov.

(5) **Velika družba** je družba, ki ni mikro družba po drugem odstavku tega člena ali majhna družba po tretjem odstavku tega člena ali srednja družba po prejšnjem odstavku.

Deleži glede na velikost podjetja v kovinski industriji za leto 2009 so: mikro podjetij je 83,7%, malih podjetij je 10,1%, srednjih podjetij je 4,0% in velikih podjetij je 2,2%.

2.3. Število zaposlenih v kovinski industriji

dej..	kovinski izdelki				stroji in naprave				vozila in prikolice.				druga vozila, plovila				popravila in montaža strojev				popr. hišnih naprav
	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	
Leto																					
1998		5318	4132	9276		2510	4363	6133		89	1288	6033		574	8	2491					
1999		4554	5831	9743		1676	5034	5846		1033	1179	4869		124	43	2557					
2000		4092	5391	11869		1581	3869	6884		352	1058	5236		104	54	2544					
2001		4434	4359	13531		1501	3552	6827		267	1138	5222		115	113	2600					
2002		8826	5314	9965		4262	4322	3956		866	931	5159		203	233	2499					
2003		8272	5386	9478		3987	4149	4896		787	1113	5041		298	269	2345					
2004		10149	4419	9017		4996	3689	4773		1052	1120	5566		334	732	1646					
2006	7093	4766	4541	9400	2296	2941	4093	5093	400	804	1340	6355	224	86	301	1965					
2007	9440	4423	5064	8936	2229	2825	5035	5022	458	535	1485	7473	338	36	392	1762					
2008	7819	5654	5696	8173	1904	3237	4513	5892	372	715	1523	7817	244	39	679	608	558	76	0	1983	
2009	6425	5489	5303	7203	1842	3066	4545	4971	281	578	1156	7015	200	49	312	178	550	82	0	1880	134

m – mikro podjetja; M – mala podjetja; S – srednja podjetja; V – velika podjetja

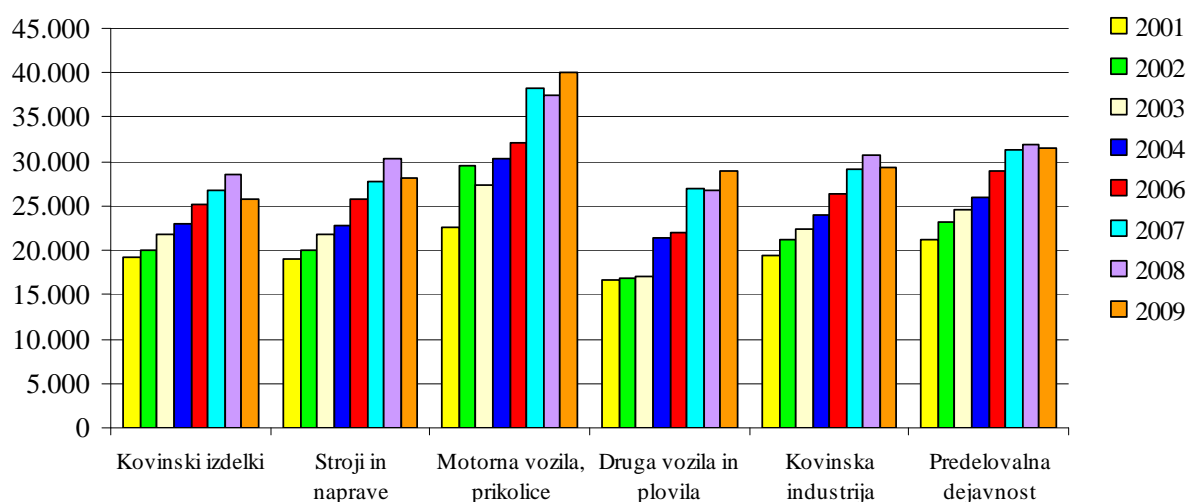
Tabela 3: Število zaposlenih v kovinski industriji

Tudi tu velja podobno dejstvo kot pri številu družb. Namreč zaradi sprememb določil o velikosti podjetja, podatki za leti 2001 in 2002 ter za leti 2007 in 2008 niso direktno primerljivi. Opazno pa je povečevanje števila zaposlenih v majhnih družbah in zmanjševanje zaposlenih v srednjih in velikih družbah.

Za leto 2009 velja, da je bilo v kovinski industriji v mikro podjetjih zaposlenih 19,1% vseh zaposlenih, v malih podjetjih 18,2% vseh zaposlenih, v srednjih 21,7% vseh zaposlenih in v velikih družbah 41,0% vseh zaposlenih. Kovinska industrija skupno v letu 2009 zaposluje 52.399 delavcev, kar pomeni, da se je v tem letu v panogah izgubilo 5.278 (skoraj 10%) delovnih mest. Če primerjamo število zaposlenih po panogah, ugotovimo da je izrazito drugačna struktura v proizvodnji motornih vozil in pa proizvodnji drugih vozil in plovil, kjer je največji delež zaposlenih v velikih družbah

2.4. Dodana vrednost na zaposlenega

Dodana vrednost na zaposlenega se je v kovinski industriji zadnja leta povečevala. V letu 2009 je občutno upadla v skoraj vseh nosilnih dejavnostih. Dodana vrednost na zaposlenega v celotni kovinski industriji v 2009 znaša 29.229€; v dejavnosti kovinskih izdelkov 25.714€ (upad 13,6%), v strojogradnji 28.165€ (upad skoraj 10%). Rast sta v 2009 beležili dejavnosti proizvodnja motornih vozil in prikolic – 40.125€ na zaposlenega (6% rast) in proizvodnja drugih vozil in plovil – 28.989€ na zaposlenega (13,5%) rast.

Graf 9: Dodana vrednost na zaposlenega – v €

2.5. Konkurenčna pozicija podjetij glede na velikost podjetij

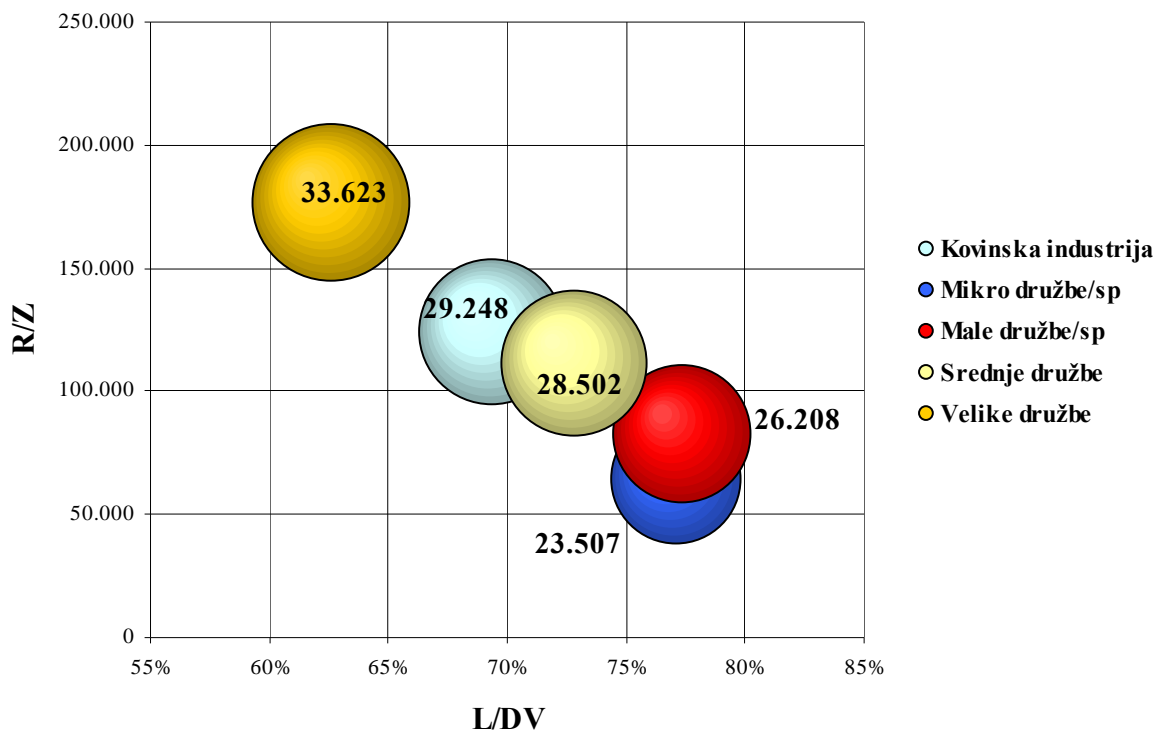
Osnovni podatki gospodarjenja podjetij kovinske industrije glede na velikost podjetij:

	kovinska industrija	mikro družbe	male družbe	srednje družbe	velike družbe
število družb	2.465	2.064	249	98	54
število zaposlenih - Z	52.399	10.023	9.527	11.365	21.483
<i>indeks 09/08</i>	<i>91,13</i>	<i>99,35</i>	<i>90,35</i>	<i>92,21</i>	<i>87,54</i>
prihodki (brez sprememb vrednosti zalog) - R	6.505.970.959	649.162.931	789.479.949	1.268.301.411	3.799.026.668
<i>indeks 09/08</i>	<i>83,71</i>	<i>83,16</i>	<i>74,79</i>	<i>86,69</i>	<i>84,93</i>
čisti prih. od prodaje na domačem trgu	2.000.125.991	476.616.139	426.238.434	428.963.023	668.308.395
<i>indeks 09/08</i>	<i>80,24</i>	<i>80,67</i>	<i>77,41</i>	<i>85,84</i>	<i>78,49</i>
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	4.215.025.379	147.345.808	331.659.816	712.809.362	3.023.210.393
<i>indeks 09/08</i>	<i>83,03</i>	<i>86,57</i>	<i>69,65</i>	<i>77,25</i>	<i>86,19</i>
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	283.355.771	33.493.120	34.526.363	123.967.863	91.368.425
<i>indeks 09/08</i>	<i>88,80</i>	<i>59,91</i>	<i>61,25</i>	<i>177,80</i>	<i>66,64</i>
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT)	609.163.095	72.441.617	72.460.987	188.118.056	276.142.435
<i>indeks 09/08</i>	<i>96,34</i>	<i>79,04</i>	<i>79,71</i>	<i>150,68</i>	<i>84,99</i>
amortizacija	325.807.324	38.948.497	37.934.624	64.150.193	184.774.010
<i>indeks 09/08</i>	<i>104,02</i>	<i>108,98</i>	<i>109,82</i>	<i>116,38</i>	<i>98,39</i>
zaloge	803.122.186	76.562.491	140.773.290	194.706.700	391.079.705
<i>indeks 09/08</i>	<i>80,36</i>	<i>103,43</i>	<i>88,61</i>	<i>78,16</i>	<i>75,59</i>
dodana vrednost - DV	1.531.568.345	235.615.964	249.692.463	323.933.850	722.326.068
<i>indeks 09/08</i>	<i>84,74</i>	<i>85,67</i>	<i>80,19</i>	<i>84,85</i>	<i>86,08</i>
koeficient zadolženosti	0,593	0,608	0,622	0,575	0,589
<i>indeks 09/08</i>	<i>99,00</i>	<i>99,36</i>	<i>97,49</i>	<i>94,47</i>	<i>101,08</i>
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,034	1,012	1,019	1,085	1,025
<i>indeks 09/08</i>	<i>101,96</i>	<i>96,55</i>	<i>100,80</i>	<i>107,86</i>	<i>101,29</i>

dobičkovnost prodaje - PM	0,035	0,052	0,042	0,042	0,029
<i>indeks 09/08</i>	82,28	67,77	75,25	90,65	88,43
dobičkonosnost kapitala - ROE	0,042	0,016	0,003	0,152	0,017
<i>indeks 09/08</i>	52,30	13,80	2,05	168,17	29,58
dobičkonosnost sredstev - ROA	0,016	0,006	0,001	0,059	0,006
<i>indeks 09/08</i>	53,09	13,83	2,13	182,81	29,21
prihodki na zaposlenega - R/Z	124.162	64.765	82.865	111.593	176.840
<i>indeks 09/08</i>	91,85	83,70	82,78	94,02	97,01
stroški dela na zaposlenega - L/Z	20.272	18.121	20.265	20.741	21.031
<i>indeks 09/08</i>	99,84	97,49	98,78	98,47	102,39
DV na zaposlenega - DV/Z	29.229	23.507	26.208	28.502	33.623
<i>indeks 09/08</i>	92,99	86,23	88,76	92,02	98,33
delež prodaje na tujih trgih	0,648	0,227	0,420	0,562	0,796
<i>indeks 09/08</i>	99,19	104,10	93,13	89,12	101,48
delež stroškov dela v dodani vrednosti - L/DV	0,694	0,771	0,773	0,728	0,625
<i>indeks 09/08</i>	107,36	113,06	111,29	107,00	104,14

Tabela 4: osnovni podatki glede na velikost družbe

Indeks prihodkov na ravni kovinske industrije za leto 2009 je 83,7, in sicer je precej enakovredno porazdeljen med vsemi velikostnimi razredi. Odstopajo le male družbe z več kot 25% upada. Tudi prihodki od prodaje na tujem trgu so se v splošnem znižali za 17%, pri malih družbah pa za več kot 30%. Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) je v letu 2009 izkazal skoraj 33 % upad pri velikih družbah in dobrih 77 % rasti pri srednjih družbah; zaloge so se pri mikro družbah povečale za 3,4%, pri velikih družbah pa so se zmanjšale za skoraj 25%.

Graf 10: Konkurenčno pozicioniranje glede na velikost družb

Na sliki je izpostavljena primerjava konkurenčne pozicije celotne kovinske industrije glede na velikost družb. Za primerjavo smo vzeli tri različne parametre, in sicer realizacijo na zaposlenega (R/Z) ter ustvarjeno dodano vrednost na zaposlenega (DV/Z). Kot tretji parameter primerjamo delež stroškov dela glede na ustvarjeno dodano vrednost (L/DV), ker ti vplivajo na porabo bruto dodane vrednosti oz. na razmerje delitve, ki je namenjena dobičku in akumulaciji.

Celotna kovinska industrija (zajete so vse družbe) letno ustvari 124.194 € realizacije na zaposlenega, 29.248 € dodane vrednosti ter 69,3% stroškov dela v dodani vrednosti. Pri posamični razvrstitvi po družbah pa najboljše rezultate kažejo velike družbe z 176.840 € realizacije na zaposlenega, 33.623 € ustvarjene dodane vrednosti ter 62,5% stroškov dela v dodani vrednosti.

Srednje družbe izkazujejo 111.590 € realizacije na zaposlenega, 28.502 € ustvarjene dodane vrednosti ter imajo 72,8% stroškov dela v dodani vrednosti. Male družbe izkazujejo 82.865 € realizacije na zaposlenega, 26.208 € ustvarjene dodane vrednosti ter imajo 77,3% stroškov dela v dodani vrednosti. Mikro družbe izkazujejo 64.7665 € realizacije na zaposlenega, 23.507 € ustvarjene dodane vrednosti ter imajo 77,1% stroškov dela v dodani vrednosti.

2.6. Konkurenčna pozicija podjetij glede na izvor kapitala

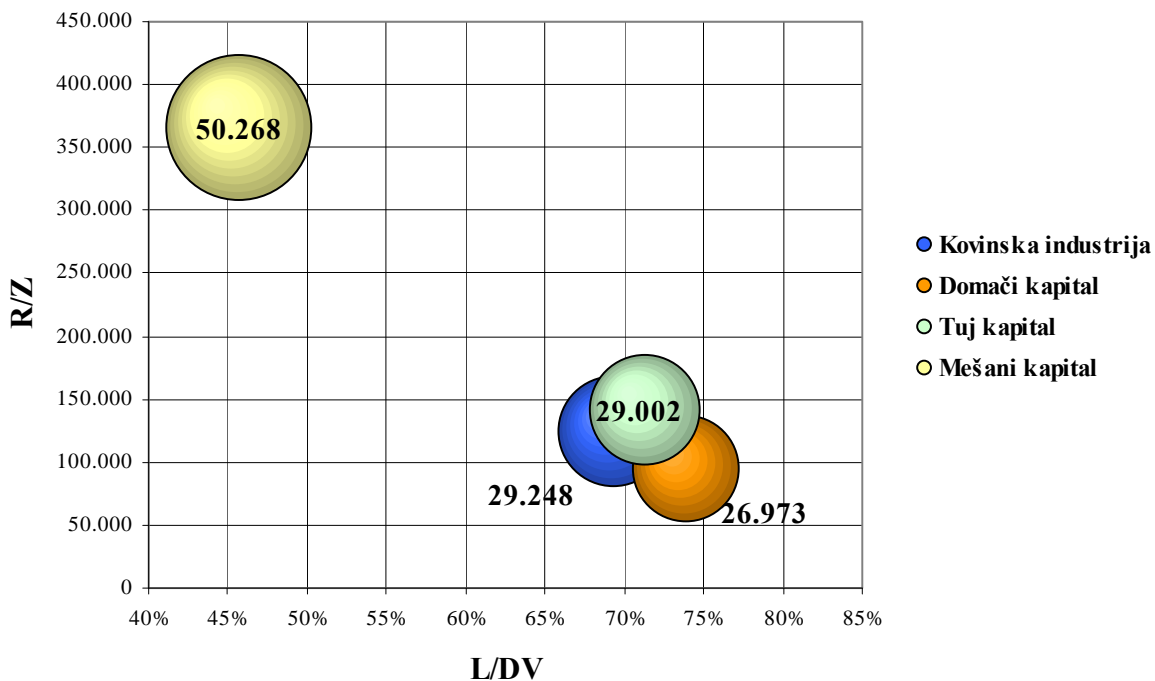
Osnovni podatki gospodarjenja podjetij kovinske industrije glede na izvor kapitala (domači, tuji, mešani):

	kovinska industrija	domači kapital	tuj kapital	mešani kapital
število družb	2.465	2.243	140	82
število zaposlenih - Z	52.399	41.621	6.248	4.529
<i>indeks 09/08</i>	<i>91,13</i>	<i>90,33</i>	<i>93,88</i>	<i>94,97</i>
prihodki (brez sprememb vrednosti zalog) - R	6.505.970.959	3.957.042.530	888.248.002	1.660.680.427
<i>indeks 09/08</i>	<i>83,71</i>	<i>76,26</i>	<i>91,62</i>	<i>102,88</i>
čisti prih. od prodaje na domačem trgu	2.000.125.991	1.641.856.955	149.220.291	209.048.745
<i>indeks 09/08</i>	<i>80,24</i>	<i>78,22</i>	<i>76,59</i>	<i>105,20</i>
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	4.215.025.379	2.146.663.420	636.040.378	1.432.321.581
<i>indeks 09/08</i>	<i>83,03</i>	<i>73,36</i>	<i>84,56</i>	<i>102,44</i>
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	283.355.771	133.642.225	107.455.831	42.257.715
<i>indeks 09/08</i>	<i>88,80</i>	<i>57,86</i>	<i>267,21</i>	<i>88,19</i>
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT)	609.163.095	336.207.125	143.605.314	129.350.656
<i>indeks 09/08</i>	<i>96,34</i>	<i>78,30</i>	<i>200,87</i>	<i>98,40</i>
amortizacija	325.807.324	202.564.900	36.149.483	87.092.941
<i>indeks 09/08</i>	<i>104,02</i>	<i>102,10</i>	<i>115,57</i>	<i>104,25</i>
zaloge	803.122.186	650.778.445	82.355.282	69.988.459
<i>indeks 09/08</i>	<i>80,36</i>	<i>82,37</i>	<i>74,56</i>	<i>70,77</i>
dodana vrednost - DV	1.531.568.345	1.122.662.817	181.218.384	227.687.144
<i>indeks 09/08</i>	<i>84,74</i>	<i>81,54</i>	<i>90,80</i>	<i>98,62</i>
koeficient zadolženosti	0,593	0,622	0,507	0,490
<i>indeks 09/08</i>	<i>99,00</i>	<i>99,40</i>	<i>88,80</i>	<i>106,55</i>
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,034	1,020	1,103	1,032
<i>indeks 09/08</i>	<i>101,96</i>	<i>100,57</i>	<i>108,08</i>	<i>102,34</i>
dobičkovnost prodaje - PM	0,035	0,038	0,043	0,025
<i>indeks 09/08</i>	<i>82,28</i>	<i>78,07</i>	<i>121,75</i>	<i>87,71</i>
dobičkonosnost kapitala - ROE	0,042	-0,006	0,267	0,084
<i>indeks 09/08</i>	<i>52,30</i>		<i>274,44</i>	<i>81,42</i>

dobičkonosnost sredstev - ROA	0,016	-0,002	0,120	0,037
<i>indeks 09/08</i>	<i>53,09</i>		<i>313,24</i>	<i>74,94</i>
prihodki na zaposlenega - R/Z	124.162	95.073	142.155	366.638
<i>indeks 09/08</i>	<i>91,85</i>	<i>84,42</i>	<i>97,60</i>	<i>108,33</i>
stroški dela na zaposlenega - L/Z	20.272	19.917	20.688	22.958
<i>indeks 09/08</i>	<i>99,84</i>	<i>98,75</i>	<i>102,65</i>	<i>105,20</i>
DV na zaposlenega - DV/Z	29.229	26.973	29.002	50.268
<i>indeks 09/08</i>	<i>92,99</i>	<i>90,26</i>	<i>96,72</i>	<i>103,84</i>
delež prodaje na tujih trgih	0,648	0,542	0,716	0,862
<i>indeks 09/08</i>	<i>99,19</i>	<i>96,19</i>	<i>92,29</i>	<i>99,57</i>
delež stroškov dela v dodani vrednosti - L/DV	0,694	0,738	0,713	0,457
<i>indeks 09/08</i>	<i>107,36</i>	<i>109,40</i>	<i>106,13</i>	<i>101,31</i>

Tabela 5: osnovni podatki glede na velikost kapitala

Daleč največji delež družb je osnovan na domačem kapitalu. Na ravni celotne kovinske industrije se je dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) v letu 2009 zmanjšal za 11,2%, podjetja s tujim kapitalom pa izkazujejo rast za dobrih 167%; zaloge v kovinski industriji so se zmanjšale za skoraj 20%, pri podjetjih s tujim kapitalom pa za dobrih 25%. Dobičkovnost prodaje se je med kovinarji zmanjšala za 17%, podjetja tujega kapitala pa izkazujejo rast za skoraj 22%.

Graf 11: Konkurenčno pozicioniranje glede na izvor kapitala

Na zgornji sliki je izpostavljena primerjava konkurenčne pozicije družb celotne kovinske industrije glede na izvor kapitala. Tako kot zgoraj, smo tudi tukaj za primerjavo vzeli že omenjene parametre (R/Z, L/DV, DV/Z).

Celotna kovinska industrija (zajete so vse družbe) letno ustvari 124.194 € realizacije na zaposlenega, 29.248 € dodane vrednosti na zaposlenega ter 69,3% stroškov dela v dodani vrednosti. Pri posamični razvrstitvi po družbah pa najboljše rezultate kažejo velike družbe z 176.840 € realizacije na zaposlenega, 33.623 € ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega ter imajo 62,5% stroškov dela v dodani vrednosti.

Podjetja domačega kapitala izkazujejo 95.073 € realizacije na zaposlenega, 26.973 € ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega ter imajo 73,8% stroškov dela v dodani vrednosti. Podjetja s kapitalom tujega izvora izkazujejo 142.155 € realizacije na zaposlenega, 29.002 € ustvarjene dodane vrednosti ter imajo 71,3% stroškov dela v dodani vrednosti. Podjetja z mešanim kapitalom izkazujejo 366.638 € realizacije na zaposlenega, 50.268 € ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega ter imajo 45,7% stroškov dela v dodani vrednosti.

3. IZVOZ KOVINSKE INDUSTRIJE

	kovinska industrija	kovinski izdelki	stroji in naprave	vozila in prikolice	druga vozila, plovila	popravila in montaža strojev
število družb	2.465	1.447	449	93	63	363
število zaposlenih - Z	52.399	24.420	14.424	9.029	740	3.621
<i>indeks 09/08</i>	<i>91,13</i>	<i>89,95</i>	<i>92,90</i>	<i>89,68</i>	<i>79,31</i>	<i>99,20</i>
prihodki (brez sprememb vrednosti zalog) - R	6.505.970.959	2.331.540.779	1.495.950.538	2.310.705.216	93.715.743	257.045.593
<i>indeks 09/08</i>	<i>83,71</i>	<i>74,60</i>	<i>84,40</i>	<i>94,66</i>	<i>85,62</i>	<i>84,46</i>
čisti prih. od prodaje na domačem trgu	2.000.125.991	1.076.524.266	449.461.801	296.772.742	13.487.560	148.597.041
<i>indeks 09/08</i>	<i>80,24</i>	<i>76,08</i>	<i>82,49</i>	<i>88,91</i>	<i>85,91</i>	<i>89,44</i>
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	4.215.025.379	1.162.748.941	905.280.251	1.979.947.398	69.493.444	96.095.484
<i>indeks 09/08</i>	<i>83,03</i>	<i>71,94</i>	<i>76,26</i>	<i>95,99</i>	<i>78,47</i>	<i>79,89</i>
dobičkovnost prodaje - PM	0,035	0,035	0,042	0,029	0,031	0,062
<i>indeks 09/08</i>	<i>82,28</i>	<i>75,83</i>	<i>83,26</i>	<i>100,56</i>	<i>81,06</i>	<i>74,02</i>
dobičkonosnost kapitala - ROE	0,042	-0,017	0,169	0,024	-0,843	0,083
<i>indeks 09/08</i>	<i>52,30</i>		<i>153,04</i>	<i>38,11</i>	<i>116,14</i>	<i>55,24</i>
delež prodaje na tujih trgih	0,648	0,499	0,605	0,857	0,742	0,374
<i>indeks 09/08</i>	<i>99,19</i>	<i>96,43</i>	<i>90,36</i>	<i>101,41</i>	<i>91,65</i>	<i>94,59</i>
delež v izvozu kovinske industrije	100,00%	27,59%	21,48%	46,97%	1,65%	2,28%

Tabela 6: Izvoz kovinske industrije v letu 2009.

Iz tabele je razvidno, da je po dejavnostih kovinske industrije izvoz največji v proizvodnji motornih vozil in prikolic, sledita pa proizvodnja kovinskih izdelkov ter strojogradnja. Slovenska kovinska industrija je izvozno usmerjena, deleži izvoza v prihodku povsod presegajo polovico, največji delež izvoza v prihodku je v proizvodnji motornih vozil in prikolic. V vseh dejavnostih kovinske industrije so se ti deleži od leta 1998 povečevali, v letu 2009 pa je opazen upad izvoznega deleža za 1%. Dejavnost montaže in popravil strojev in naprav edina odstopa od teh trendov, saj je v osnovi bolj lokalno usmerjena (izvozi 37,4% svoje proizvodnje).

Primerjalno med posameznimi dejavnostmi ima največji delež izvoza v kovinski industriji proizvodnja motornih vozil (47,0% vsega izvoza kovinske industrije); sledi ji proizvodnja kovinskih izdelkov, ki kot dejavnost izvozi za 1,16 mlrd. €, kar predstavlja 27,6% izvoza vse kovinske industrije.

Naslednja tabela prikazuje deleže izvoza kovinske industrije za nekatere dejavnosti.

šifra dejavnosti in njen opis	število družb	čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	indeks izvoza 2009/2008	delež v izvozu kov.ind. (v%)
29.100 - Proizvodnja motornih vozil	10	1.275.157.747	105,57	30,25%
29.320 - Pro.drugih delov in opreme za mot. vozila	56	493.054.312	82,89	11,70%
25.500 - Kovanje, stiskanje, valjanje kovin	44	281.004.528	65,18	6,67%
25.110 - Pro. kovin. konstrukcij in njihovih delov	301	229.333.686	67,91	5,44%
29.200 - Pro. karoserij za vozila; pro. prikolic	27	211.735.339	81,46	5,02%
25.990 - Proizv. drugje nerazvščen. kovin.izdelkov	296	189.343.930	77,29	4,49%
28.220 - Proizv. dvigalnih in transportnih naprav	55	170.330.214	64,04	4,04%
28.130 - Proizvodnja črpalk in kompresorjev	13	136.753.190	85,78	3,24%
28.490 - Proizvodnja drugih obdelovalnih strojev	24	134.017.355	125,89	3,18%
25.620 - Mehanska obdelava kovin	360	101.212.435	85,41	2,40%
25.720 - Proizvodnja ključavnic, okovja	15	91.917.371	74,36	2,18%
25.731 - Proizvodnja ročnega orodja	13	89.214.448	71,59	2,12%
33.200 - Montaža industrijskih strojev in naprav	149	81.475.463	78,18	1,93%
28.140 - Proizvodnja pip in ventilov	15	79.659.258	73,48	1,89%
28.300 - Proizv. kmetijskih in gozdarskih strojev	29	70.046.342	79,24	1,66%
25.732 - Proizvodnja orodja za stroje	124	61.061.144	86,56	1,45%
28.150 - Pro.ležajev, zobnik za mehan.prenos energ	23	53.442.358	76,39	1,27%
28.990 - Proizv. strojev za dr. posebne namene	81	50.248.428	60,83	1,19%
ostalo	...	...	...	...
panoge kovinske industrije skupaj:	2465	4.215.025.379	83,03	100,00%

Tabela 7: Izvoz kovinske industrije- panoge izvoznice

Kovinska industrija izvažava v vse države sveta. Tradicionalno so države najmočnejšega izvoza Nemčija, Francija, Italija in Avstrija. Ta geografska usmeritev ostaja enaka tudi v 2009.

država namena	izvoz v mio €
NEMČIJA	1.116,767
FRANCIJA	1.065,231
AVSTRIJA	335,951
ITALIJA	326,745
HRVAŠKA	126,403
VELIKA BRITANIJA	100,692
NIZOZEMSKA	84,222
POLJSKA	76,412
DANSKA	69,903
BELGIJA	68,878
ŠPANIJA	66,402
ČEŠKA REPUBLIKA	59,642
SRBIJA	59,133
BOSNA IN HERCEGOVINA	57,475
ROMUNIJA	56,952
ŠVEDSKA	56,661
ŠVICA	54,008
MADŽARSKA	51,502
RUSKA FEDERACIJA	36,197
TURČIJA	33,406
OSTALO	312,443
vsi izvozni trgi skupaj	4.215,025

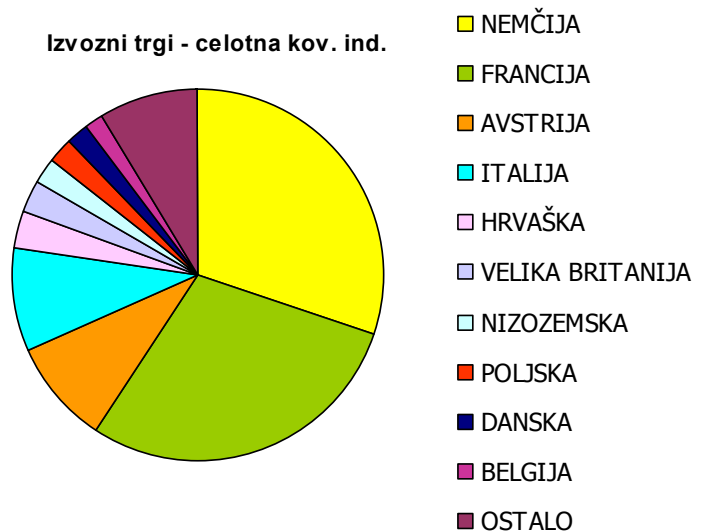

Tabela 8: Izvoz kovinske industrije - države

Celoten izvoz za leto 2009 kaže, da se je največ izvozilo v Nemčijo, ki sicer ostaja najpomembnejši izvozni trg. Vrednosti izvoza si nato sledijo po naslednjih treh največjih blagovno-izvoznih partnericah: Francija, Avstrija in Italija.

4. GIBANJA KOVINSKE INDUSTRIJE V EU

Gibanje trendov poslovanja kovinske industrije v EU povzemamo po letnem poročilu ORGALIME.

ORGALIME je zveza združenj industrije kovinskih izdelkov, strojegradnje in elektro ter elektronske industrije in povezuje 35 združenj v 23 državah Evrope. Podatki v nadaljevanju zajemajo rezultate, ocene in napovedi članic. Na osnovi informacij v času izdaje letnega poročila ORGALIME je bila skupna proizvodnja takoimenovane tehnične industrije v letu 2009 1.427 mlrd €, izvoz blaga znotraj in izven EU 981 mlrd €; skupaj zaposluje okoli 10,6 mio delojemalcev.

ORGALIME ekonomisti zbirajo in analizirajo zadnje podatke ter oblikujejo napovedi za tehnične industrije vsako leto. Podatki pokrivajo naslednja področja: kovinske proizvode, stroje in naprave ter električne in elektronske aparate. Navedeni sektorji sodijo v poglavja 28. do 33. NACE rev.1 nomenklature.

V 2009 je industrijska proizvodnja tehničnih industrij v EU27 po ocenah dosegala 1.427 mlrd € in te industrije so zaposlovale približno 10,6 mio delavcev. Obseg trgovine (znotraj in izven EU) teh sektorjev je v 2009 dosegel 982 mlrd€.

2009: paralizirana industrija se pobira z globokega dna

Poslovna situacija se je od začetka 2009 poslabševala. Mednarodna ekonomija je hitro slabila, kar je bila posledica zlasti finančne negotovosti v jeseni 2008, ki se je kasneje razvila v akutno finančno in gospodarsko krizo. Zgodaj v 2009 je BDP še vedno upadal v veliko državah, a opaziti je bilo znake, da se bo padec rasti zmanjšal v drugi polovici leta. Vlade so v finančni sistem injicirale svoj kapital, da bi okrepile bilance bank in na ta način omogočile kreditiranje; vpeljanih je bilo tudi več različnih paketov finančnih spodbud. Prva polovica 2009 izkazuje upad v ORGALIME industrijah (v EU27) za približno 20 % v primerjavi z enakim obdobjem 2008. Med aprilom 2008 in julijem 2009 je raven proizvodnje upadla za 24%.

leto	proizvodnja (mlrd€)	izvoz izven EU (mlrd€)	investicije (mlrd€)	zaposleni (mio)
2009	1.427	981 (EU+izven)	Ni podatka	10,6
2008	1.885	472	62,4	11,1
2007	1.813	448	59,4	10,9
2006	1.779	417	47,5	10,6
2005	1.598	461	42	10

Znaki stabilizacije

Ekonomski podatki so skozi leto 2009 kazali, da zapuščamo prvo stopnjo finančne krize.

Finančni trgi so pričeli delovati manj sporadično. Indikatorji poslovnega zaupanja so se začeli izboljševati, visoke zaloge dokončanih proizvodov so se zmanjšale in gospodarske politike so skozi ostru zmanjšanja obrestnih mer in močno prizadetih proračunov pripeljale do pozitivnega vpliva na dejavnosti. Po poletju 2009 so ORGALIME industrije pričele z rastjo; do konca leta 2009 se je obseg proizvodnje ustalil in narasel za 1 % v primerjavi s prvim polletjem 2009.

Tako se je preko celega leta obseg proizvodnje zmanjšal za 18,4 % (ocena). Poleg tega, da je to zelo neobičajno, je številka zelo nižja od dolgoletnega povprečja rasti, ki znaša približno +3 %. Potrebno je omeniti, da evropske predelovalne industrije niso bile edine prizadete, saj so tovrstne panoge v vseh razvitih državah sveta doživele opazen upad.

Tudi vsi podsektorji predelovalnih industrij v Evropi izkazujejo upad. Največji udarec je zadel obdelovalne stroje in IT z upadom proizvodnje, večjim od 30%. Na drugi strani pa so različni kovinski proizvodi npr. parni generatorji, boilerji in kovinske konstrukcije zabeležile precej manjši upad (5-10%).

Strojegradnja

Evropska strojegradnja je dosegla letno vrednost proizvodnje 450 mlrd € v 2009 s 3,3 mio zaposlenimi. Ta sektor predstavlja skoraj 9 % industrijske proizvodnje v EU in kot tak igra ključno vlogo v razvoju tako konkurenčnosti kot produktivnosti industrije v širšem smislu. Med najbolj pomembnimi odjemalci je prav predelovalna industrija. Sektor je precej ciklični in njegovo delovanje je odvisno od investicijskih ciklov kupcev. Evropa je v svetovnem merilu največji proizvajalec in izvoznik strojev, saj pokriva kar 36 % svetovnega trga. Ta sektor ustvarja največje trgovinske presežke v EU ekonomiji.

Gospodarska in finančna kriza je vplivala na sektor strojegradnje bolj kot na druge dejavnosti. Investicije so se praktično ustavile in izkoriščenost kapacitet je dramatično upadla znotraj predelovalnih industrij; tako se je močno zmanjšal trg za investicijsko blago. Kot rezultat vsega navedenega je obseg industrijske proizvodnje v letu 2009 izkazal upad 20,1 %.

Obdelovalni stroji ter stroji za kmetijstvo in gozdarstvo so med sektorji, ki so bili najmočneje prizadeti in izkazujejo upad obsega proizvodnje za 30 % in več.

Proizvodnja kovinskih izdelkov

Sektor pokriva široko paleto proizvodov, vključno z orodji in dokončanimi kovinskimi izdelki (cca 40 % proizvodnje), odkovki, ulitki, boilerji in kovinski kontejnerji; prav tako pa tudi površinsko obdelavo in preoblikovanje.

Vrednost proizvodnje sektorja v letu 2009 je ocenjena na 379 mlrd €, število zaposlenih pa na 3,6 mio. Sektor v velikem deležu proizvaja elemente ali izdelke, ki se v drugih industrijskih sektorjih (strojogradnja, avtomobilska industrija) uporabljajo kot vhodni material. Povpraševanja teh sektorjev so v letu 2009 dramatično upadla, kar je povzročilo upad vrednosti proizvodnje proizvajalcev kovinskih izdelkov za 18,3 % v letu 2009. Kot posledica recesije v 2009 in hitro upadajoči izkoriščenosti kapacitet, se je investiranje v 2009 zmanjšalo za 18 %. Prav tako je upadlo tudi število zaposlenih (za 4 %) po nekaj zaporednih letih rasti.

Splošni pogled v 2010

Na osnovi podatkov iz članstva za leto 2010 lahko ugotovimo majhen porast obsega proizvodnje glede na zgodnjo jesen 2009. Rezultati različnih poslovnih študij so se v zadnjem času izboljšali. Komisija v svoji študiji kaže, da večina predelovalnih industrij v EU27 še vedno ocenjuje priliv naročil kot močno podpoprečen, a da je priliv svežih naročil rahlo večji. Zaloge dokončanih proizvodov so se skozi zadnja dva kvartala močno zmanjšale in zato bodoče proizvodnje ne bodo ovirale. Tudi druge študije npr. indeks nabavnikov, IFO pričakovanja,...., izkazujejo opazno boljše rezultate kot prejšnje leto.

Finančni sektor v globalu še vedno ne deluje pravilno: v mnogo državah so krediti še vedno dragi, ker so banke prisiljene konsolidirati svoje bilance, medtem ko jim ni potrebno prerezati financiranja, ki so pripeljala do krize. Tako bo investiranje še vedno ovirano. Poleg tega je izkoriščenost kapacitet v industriji še vedno nizka. Vsi ti faktorji bodo doprinesli k negativnemu vplivu na proizvajalce investicijskih dobrin, ki so znotraj ORGALIME industrij prevladujoči.

ORGALIME pričakuje skromno rast obsega proizvodnje v 2010 za cca 1,5 %. Izvoz naj bi se povečal za 2,5 %. Povpraševanja izven EU naraščajo, še posebej v Aziji in Južni Ameriki. Na področju zaposlenosti se pričakuje upad za 2,5 %, nizka izkoriščenost kapacitet in otežen dostop do financiranja bo oviral investicije, ki bodo 2010 v naših sektorjih manjše za 3,5 %.

Gospodarski šoki, ki so jih tehnične industrije preživljale prej, npr. v sedemdesetih letih, finančne turbulence v začetku devedesetih in razpočenje IT balončkov pred desetimi leti, so nas naučili, da je pot do pred-kriznih ravni in obsegov trnova, in da zanjo potrebujemo kar nekaj časa (v povpreju cca 4 leta). Utemeljeno je prepričanje, da bo tako tudi ob tej krizi.

Rast obsega proizvodnje v letu Orgalime industrija	2006 (v %) ocena	2007 (v %) ocena	2008 (v %) ocena	2009 (v %) ocena
Proizvodnja kovinskih izdelkov	+5,3	+5,4	-1,1	-18,3
Proizvodnja strojev in naprav	+7,1	+7,8	+3,2	-20,1
Proizvodnja električne in elektronske opreme	+7,3	+4,1	0,0	-16,7
Proizvodnja instrumentov	+5,4	+4,4	+1,2	Ni podatka
Skupaj Orgalime industrija	+6,6	+5,8	+0,9	-18,4

5. PREGLED POSAMEZNIH RAZREDOV DEJAVNOSTI KOVINSKE INDUSTRIJE

5.1. PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV – SKD 25

Proizvodnja kovinskih izdelkov vključuje naslednje dejavnosti:

- 25.1- Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov
- 25.2- Proizvodnja kotlov za centralno ogrevanje, kovinskih rezervoarjev in cistern
- 25.3- Proizvodnja parnih kotlov, razen kotlov za centralno ogrevanje
- 25.4- Proizvodnja orožja in streliva
- 25.5- Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija
- 25.6- Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin
- 25.7- Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja
- 25.9- Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov

5.1.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje kovinskih izdelkov

Kadar so v agregatu zajete manj kot tri družbe oz. ima ena prevladujočo vlogo, podatek za ta agregat ni objavljen (je zaupne narave). V panogi Proizvodnja kovinskih izdelkov so to agregati podpanog 25.3- Proizvodnja parnih kotlov, razen kotlov za centralno ogrevanje in 25.4- Proizvodnja orožja in streliva.

V tabeli 9 so prikazani osnovni podatki po dejavnostih proizvodnje kovinskih izdelkov v letu 2009

	25.	25.1.	25.2	25.5.	25.6.	25.7.	25.9.
število družb	1.447	378	33	44	444	162	380
število zaposlenih - Z	24.420	6.560	934	1.029	4.592	6.002	5.283
<i>indeks 09/08</i>	<i>89,95</i>	<i>91,25</i>	<i>102,27</i>	<i>87,47</i>	<i>89,24</i>	<i>87,54</i>	<i>90,24</i>
prihodki (brez sprememb vrednosti zalog) - R	2.331.540.779	592.864.500	62.155.291	462.988.754	270.345.092	407.143.916	504.581.149
<i>indeks 09/08</i>	<i>74,60</i>	<i>71,44</i>	<i>94,85</i>	<i>69,45</i>	<i>79,78</i>	<i>77,61</i>	<i>72,63</i>
čisti prih. od prodaje na domačem trgu	1.076.524.266	328.051.417	30.357.083	168.731.807	157.298.493	133.385.717	230.703.512
<i>indeks 09/08</i>	<i>76,08</i>	<i>72,36</i>	<i>94,65</i>	<i>76,62</i>	<i>75,79</i>	<i>75,71</i>	<i>71,78</i>
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	1.162.748.941	241.850.611	30.639.582	281.004.528	106.877.580	242.846.613	258.418.768
<i>indeks 09/08</i>	<i>71,94</i>	<i>68,99</i>	<i>95,38</i>	<i>65,18</i>	<i>85,14</i>	<i>75,91</i>	<i>72,49</i>

dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	75.737.553	24.411.799	1.865.936	5.864.861	13.129.054	6.417.452	24.019.490
<i>indeks 09/08</i>	56,26	59,18	91,22	45,07	54,66	32,01	70,37
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT)	197.350.499	50.192.409	4.282.391	17.435.851	30.039.636	40.566.033	54.495.164
<i>indeks 09/08</i>	78,07	77,84	102,66	62,81	76,90	74,66	87,09
amortizacija	121.612.946	25.780.610	2.416.455	11.570.990	16.910.582	34.148.581	30.475.674
<i>indeks 09/08</i>	102,91	110,98	113,68	78,46	112,42	99,59	107,17
zaloge	342.907.396	59.607.076	8.417.744	61.573.510	21.887.605	107.522.276	74.349.607
<i>indeks 09/08</i>	77,95	79,83	82,00	80,31	68,48	79,86	84,71
dodana vrednost - DV	627.914.934	173.298.197	22.257.755	44.832.706	102.194.953	136.445.369	148.076.601
<i>indeks 09/08</i>	79,46	80,04	99,86	75,53	80,12	73,54	82,71
koeficient zadolženosti	0,593	0,579	0,677	0,652	0,651	0,552	0,571
<i>indeks 09/08</i>	97,38	95,90	97,71	99,11	98,01	99,76	95,40
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,021	1,028	1,010	1,010	1,035	0,981	1,020
<i>indeks 09/08</i>	100,83	99,46	101,47	99,45	99,59	99,17	99,35
dobičkovnost prodaje - PM	0,035	0,041	0,041	0,028	0,049	0,012	0,044
<i>indeks 09/08</i>	75,83	77,53	87,15	101,04	68,83	38,35	84,09
dobičkonosnost kapitala - ROE	-0,017	0,020	0,059	0,040	0,005	-0,099	0,002
<i>indeks 09/08</i>		16,21	64,63	42,33	2,96		1,64
dobičkonosnost sredstev - ROA	-0,006	0,008	0,017	0,014	0,001	-0,041	0,001
<i>indeks 09/08</i>		17,10	67,21	43,14	3,06		1,75
prihodki na zaposlenega -R/Z	95.478	90.377	66.562	449.875	58.874	67.840	95.507
<i>indeks 09/08</i>	82,94	78,30	92,74	79,40	89,40	88,66	80,48
stroški dela na zaposlenega - L/Z	19.399	20.020	18.856	21.781	16.939	20.171	19.476
<i>indeks 09/08</i>	99,60	98,47	101,82	100,50	97,67	100,20	101,37
DV na zaposlenega - DV/Z	25.714	26.418	23.836	43.563	22.255	22.735	28.028
<i>indeks 09/08</i>	88,34	87,72	97,64	86,36	89,78	84,01	91,65
delež prodaje na tujih trgih	0,499	0,408	0,493	0,607	0,395	0,596	0,512
<i>indeks 09/08</i>	96,43	96,57	100,56	93,86	106,72	97,80	99,80
delež stroškov dela v dodani vrednosti - L/DV	0,754	0,758	0,791	0,500	0,761	0,887	0,695
<i>indeks 09/08</i>	112,74	112,26	104,29	116,38	108,79	119,27	110,61

Tabela 9: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, ... proizvodnje kovinskih izdelkov

Tudi dejavnost proizvodnja kovinskih izdelkov v 2009 beleži indekse rasti, praviloma manjše od 100. Upad prihodkov je na ravni celotne SKD 25 večji kot 25%; najmanjši je pri proizvodnji kotlov za centralno ogrevanje, kovinskih rezervoarjev in cistern (- 5%) in največji pri dejavnosti kovanja, stiskanja in prašni metalurgiji (- 30%).

Izvoz se je zmanjšal za 28%, dobiček pred davki (EBIT) se je skoraj prepopolvil. Dodana vrednost na zaposlenega dosega 25.714 € in je za 11,6% nižja kot leto poprej. Dobičkonosnost (ROE in ROA) je negativna, delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti je večji za 12,7% in znaša 75,4%. Stroški dela na zaposlenega so praktično enaki (indeks 99,60) in znašajo 19.399 € na zaposlenega.

5.1.2. Družbe

V nadaljevanju je navedenih po deset največjih družb proizvodnje kovinskih izdelkov glede na ustvarjeni prihodek in izvoz glede na velikostni razred družbe.

mikro družbe**največje po prihodku**

SIPOTEH, D.O.O., STROJNA IN PROIZVODNA OPREMA
 OBRT-OPREMA INŽENIRING D.O.O., LJUBLJANA
 BELROS IZDELAVA IN PLASTIFICIRANJE KOVINSKIH
 PREDMETOV IN TRGOVINA LJUBLJANA D.O.O.
 MG CZ DRUŽBA ZA TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.
 JP.MONTAGE, D.O.O.
 MEBI, PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, D.O.O.
 MIVA INŽENIRING, IZVEDBA IN PRODAJA, D.O.O.,
 GROSUPLJE
 VIP PEULIĆ SPLOŠNA GRADBENA DELA, K.D.
 GEOR PODJETJE ZA KOVINOPLASTIKO-INŽENIRING
 D.O.O. ELERJI
 ORO MET, PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.

največje po izvozu

TEHNOLOŠKI CENTER JAKL SPLOŠNA MEHANIČNA DELA
 D.O.O.
 GEOR PODJETJE ZA KOVINOPLASTIKO-INŽENIRING
 D.O.O. ELERJI
 CLEANGRAD, PROIZVODNJA IN MONTAŽA LAHKIH
 GRADBENIH ELEMENTOV D.O.O.
 JP.MONTAGE, D.O.O.
 NET PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN
 STORITVE, D.O.O.
 MIVA INŽENIRING, IZVEDBA IN PRODAJA, D.O.O.,
 GROSUPLJE
 NI.CRO, VARILNI INŽENIRING, D.O.O.
 OBKOV PROIZVODNJA PLINSKIH VZMETI IN ŠKROPILNE
 TEHNIKE D.O.O.
 SIFLEKS, KOVINARSTVO, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN
 STORITVE, D.O.O.
 FISKUS, PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN PREDELAVO,
 D.O.O.

male družbe**največje po prihodku**

KOLESNIK DRUŽBA ZA PROIZVODNJO IN TRGOVINO NA
 DEBELO IN DROBNO Z MEŠANIM BLAGOM D.O.O.
 PRIMORJE INŠTALACIJE D.O.O.
 INOMETAL INŽENIRING, OPREMA, MONTAŽA IN
 STORITVE D.O.O.
 MET METAL, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, INŽENIRING,
 STORITVE IN GRADBENIŠTVO D.O.O.
 LOGING - INŽENIRING, PROIZVODNJA, TRGOVINA,
 D.O.O., NOVO MESTO
 WILLY STADLER PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
 POCINKOVALNICA, STORITVENO PODJETJE, D.O.O.
 NON FERRUM KRANJ, PROIZVODNJA IN TRGOVINA
 KOVINSKIH PRAHOV D.O.O.
 MEBLO A + A PODJETJE ZA IZDELAVO OPREME IN
 SIGNALIZACIJO NOVA GORICA D.O.O.
 LENTHERM-INVEST VODENJE, TRŽENJE IN
 PROIZVODNJA D.O.O.

največje po izvozu

NON FERRUM KRANJ, PROIZVODNJA IN TRGOVINA
 KOVINSKIH PRAHOV D.O.O.
 WILLY STADLER PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
 IMPOL-INOTECHNA PODJETJE ZA PROJEKTIRANJE,
 IZDELAVO IN MONTAŽO INVESTICIJSKE OPREME D.O.O.
 CNC P&K PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
 TOVARNA MERIL KOVINE PROIZVODNJA KOVINSKIH
 MERIL D.D.
 INTEC MKD, KOVINSKE KONSTRUKCIJE, D.O.O.
 BAUMULLER DRAVINJA PROIZVODNI OBRAT, D.O.O.
 KAL PODJETJE ZA KOOPERACIJO, VZDRŽEVANJE,
 INŽENIRING IN MARKETING D.O.O.
 ORODJARNA & INŽENIRING ALBA ORODJARSTVO,
 INŽENIRING IN PROIZVODNJA D.O.O.
 ALUKOMEN OPREMA, PODJETJE KOVINSKIH IN DRUGIH
 KONSTRUKCIJ D.D.

srednje družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
MELTAL PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE D.O.O. VALJI, PROIZVODNJA VALJEV IN ULITKOV D.O.O.	MELTAL PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE D.O.O. PALFINGER SYSTEMS, PROIZVODNJA, POSREDNIŠTVO, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.
SATURNUS - VOGEL & NOOT, PROIZVODNJA EMBALAŽE D.D.	VALJI, PROIZVODNJA VALJEV IN ULITKOV D.O.O.
PALFINGER SYSTEMS, PROIZVODNJA, POSREDNIŠTVO, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.	MEGA-METAL PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV, STROJEGRADNJA, DRUGA PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
MEGA-METAL PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV, STROJEGRADNJA, DRUGA PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.	SATURNUS - VOGEL & NOOT, PROIZVODNJA EMBALAŽE D.D.
KOVINAR, KOVINSKOPREDELOVALNA INDUSTRIJA IN KOMUNALNA DEJAVNOST, D.O.O., JESENICE	RONDAL PREDELAVA BARVNIH KOVIN D.O.O.
RONDAL PREDELAVA BARVNIH KOVIN D.O.O.	PREIS SEVNICA PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
ELEKTRODE JESENICE PROIZVODNO, TRGOVSKO IN STORITVENO PODJETJE, D.O.O.	NOŽI RAVNE PODJETJE ZA PROIZVODNJO NOŽEV IN REZIL D.O.O.
PREIS SEVNICA PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.	ELEKTRODE JESENICE PROIZVODNO, TRGOVSKO IN STORITVENO PODJETJE, D.O.O.
ŠUMER PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.	STYRIA VZMETI PODJETJE ZA PROIZVODNJO VZMETI D.O.O.
velike družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
IMPOL, INDUSTRIJA METALNIH POLIZDELKOV, D.O.O. UNIOR KOVAŠKA INDUSTRIJA D.D.	IMPOL, INDUSTRIJA METALNIH POLIZDELKOV, D.O.O. UNIOR KOVAŠKA INDUSTRIJA D.D.
TRIMO INŽENIRING IN PROIZVODNJA MONTAŽNIH OBJEKTOV, D.D.	TRIMO INŽENIRING IN PROIZVODNJA MONTAŽNIH OBJEKTOV, D.D.
KOVINOPLASTIKA LOŽ INDUSTRIJA KOVINSKIH IN PLASTIČNIH IZDELKOV D.D.	KOVINOPLASTIKA LOŽ INDUSTRIJA KOVINSKIH IN PLASTIČNIH IZDELKOV D.D.
MONTAVAR METALNA NOVA PROIZVODNO, GRADBENO, TRGOVSKO IN STORITVENO PODJETJE D.O.O.	ARCONT, PROIZVODNJA BIVALNIH ENOT D.D.
IMPOL FOLIJE IN TRAKOVI, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.	MONTAVAR METALNA NOVA PROIZVODNO, GRADBENO, TRGOVSKO IN STORITVENO PODJETJE D.O.O.
LAMA OKOVJA - MONTAŽNI SISTEMI - ORODJA - TRGOVINA, D.D.	LAMA OKOVJA - MONTAŽNI SISTEMI - ORODJA - TRGOVINA, D.D.
ARCONT, PROIZVODNJA BIVALNIH ENOT D.D.	AHA EMMI, PREDELAVA ALUMINIJA, D.O.O.
IMPOL PALICE, CEVI IN PROFILI, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.	NIKO, KOVINARSKO PODJETJE, D.D., ŽELEZNIKI
AHA EMMI, PREDELAVA ALUMINIJA, D.O.O.	ŽELEZARNA RAVNE-MONTER DRAVOGRAD D.D.

5.1.3. Izvoz

V vseh dejavnostih skupne dejavnosti »proizvodnja kovinskih izdelkov« (SKD 25) se je čisti prihodek zmanjšal. V celotni dejavnosti (SKD 25) je bil nižji za 28% kot leta 2008. Po posameznih dejavnostih je bil največ upad pri

dejavnosti »kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin (SKD 25.5), in sicer je bil ta nižji za 35% v primerjavi z letom 2008, najmanjši upad pa je imela dejavnost 25.2 (proizvodnja kotlov za centralno ogrevanje, kovinskih rezervoarjev in cistern), in sicer je bil le-ta manj kot 5%.

Največji delež prihodka ustvarjenega s prodajo na tujih trgih, je imela dejavnost »kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin ter prašna metalurgija« (60,7%). Sledita ji proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (59,6%) in proizvodnja drugih kovinskih izdelkov (51,2%).

Deleži izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov po državah

država namena	izvoz v mio€
NEMČIJA	366,000
AVSTRIJA	177,806
ITALIJA	94,044
FRANCIJA	63,121
HRVAŠKA	53,071
MADŽARSKA	35,057
ŠVICA	31,217
ČEŠKA REPUBLIKA	29,675
NIZOZEMSKA	29,097
POLJSKA	28,505
OSTALO	275,155
skupaj izvoz dejavnosti 25	1.182,749

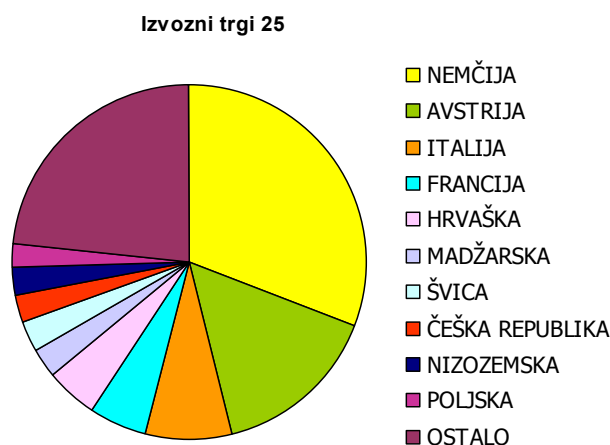

Tabela 10: Deleži izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov po državah

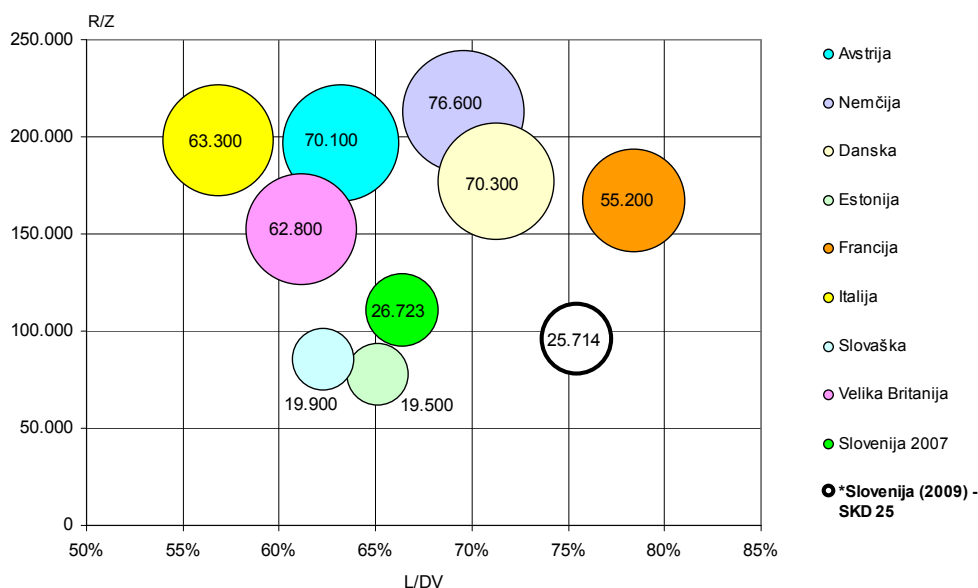
Pregled izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov pokaže, da se največ izvozi v Nemčijo, Avstrijo, Italijo Francijo in Hrvaško. Vrednosti izvoza v posamezne države so razvidni iz tabele.

5.1.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo kovinskih izdelkov v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v drugem poglavju v točki produktivnost. Primerjava je izvedena za leto 2007, saj za države Evropske unije v bazah EuroStata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v to sliko leta 2007 vključena »Slovenija (2009)«.

Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav (SKD 25)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 12: Primerjava proizvodnje kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav (SKD 25) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007-EU

* **Panoga 25 (SKD 2008)** je zanesljivo solidno primerljiva s "staro panogo" 28 (SKD 2002), saj je v njej 91% dodane vrednosti oz. 84% podjetij "stare" 28. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje panoge 28 v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009 (približek).

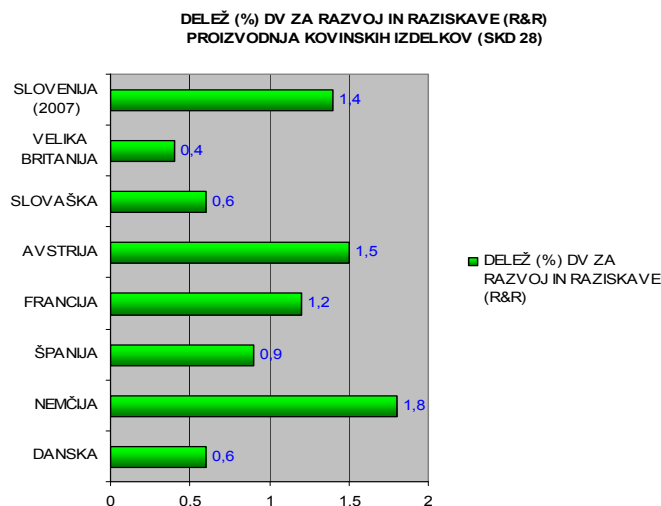
V razmerju stroškov dela glede na ustvarjeno dodano vrednost pri proizvodnji kovinskih izdelkov v celoti za leto 2007, so države razvrščene nekako v razmerju med 50% in 85%. Pri realizaciji in ustvarjeni dodani vrednosti na zaposlenega prednjači "velika peterica" (Italija, Avstrija, Velika Britanija, Danska in Nemčija). Slovenija se po razmerju stroškov dela nahaja nekje sredini in je v letu 2007 imela dodano vrednost na zaposlenega v višini dobrih 26 tisoč € na zaposlenega, medtem ko je sama realizacija bila precej nižja od ostalih (110 tisoč €/Z). V primerjavi z Nemčijo je bila za skoraj polovico nižja. Stroški dela na zaposlenega glede na ustvarjeno dodano vrednost so bili najvišji v Franciji (78%). Slovenija ima v letu 2007 tako dodano vrednost kot realizacijo na zaposlenega v povprečju dvakrat manjšo od ostalih držav, le pri razmerju stroškov dela v dodani vrednosti nekako drži sredino grafa.

V letu 2009 je videti padec na vseh treh "področjih", največ pri realizaciji na zaposlenega (za skoraj 15.000 €), dodani vrednosti na zaposlenega (okoli tisoč €), stroški dela na zaposlenega pa so se zvišali za 9%.

5.1.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave

PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV - SKD 25 (28)	DRŽAVA	DELEŽ (%) DV ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE (R&R)	VREDNOST IZDATKA SREDSTEV ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE (R&R) NA ZAPOSLENEGA V €
	DANSKA	0,6	421,80
	NEMČIJA	1,8	1.378,80
	ŠPANIJA	0,9	427,50
	FRANCIJA	1,2	662,40
	AVSTRIJA	1,5	1.051,50
	SLOVAŠKA	0,6	119,40
	VELIKA BRITANIJA	0,4	251,20
	SLOVENIJA (2007)	1,4	374,12

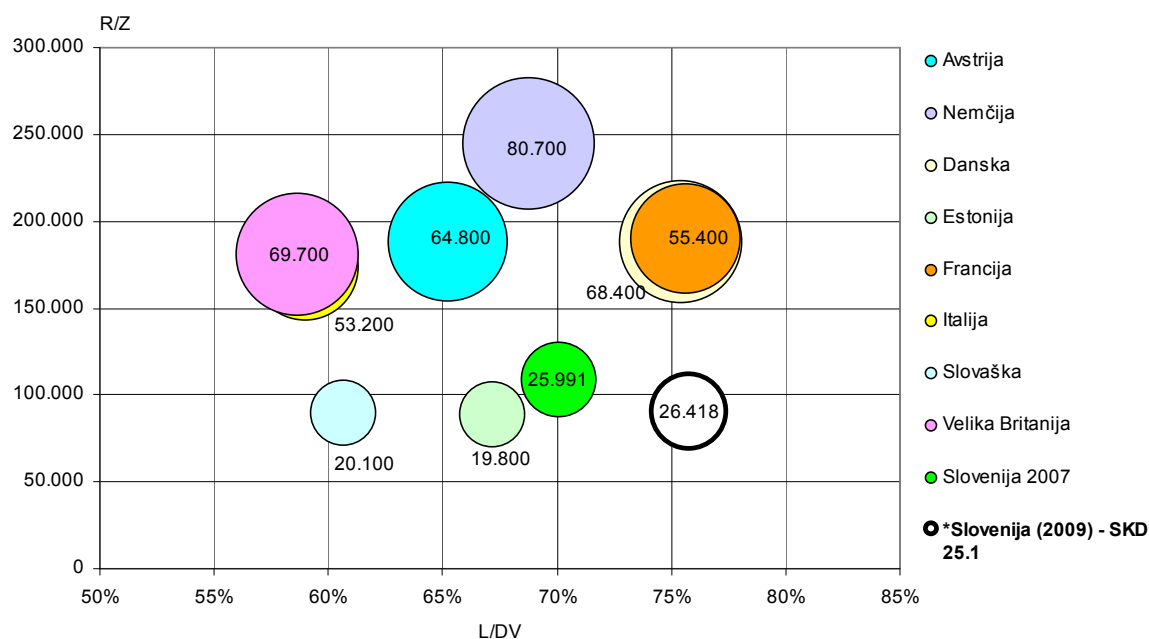
Pri proizvodnji kovinskih izdelkov (SKD 28) lahko vidimo, da se delež dodane vrednosti za razvoj in raziskave giblje od 0,4% (Velika Britanija) do 1,8% (Nemčija). Danska, Velika Britanija, Slovaška in Španija so države, kjer delež vloženih sredstev ne presega 1% ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega, medtem ko ostale države dosegajo povprečno od 1,2% do 1,8% vlaganj ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega v razvoj in raziskave. Če to izrazimo v denarnih enotah lahko vidimo, da Avstrija in Nemčija vlagata neprimerno več denarja (na zaposlenega) v razvoj in raziskave od ostalih primerljivih držav. Delež Slovenije znaša 1,4%, vendar pa denarno zaostaja za Avstrijo in Nemčijo za več kot trikrat.

Za dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov, ki predstavljajo največji delež prihodka in zaposlenih, so v nadaljevanju prikazane primerjave z posameznimi evropskimi državami.

5.1.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 13: Primerjava proizvodnje gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU

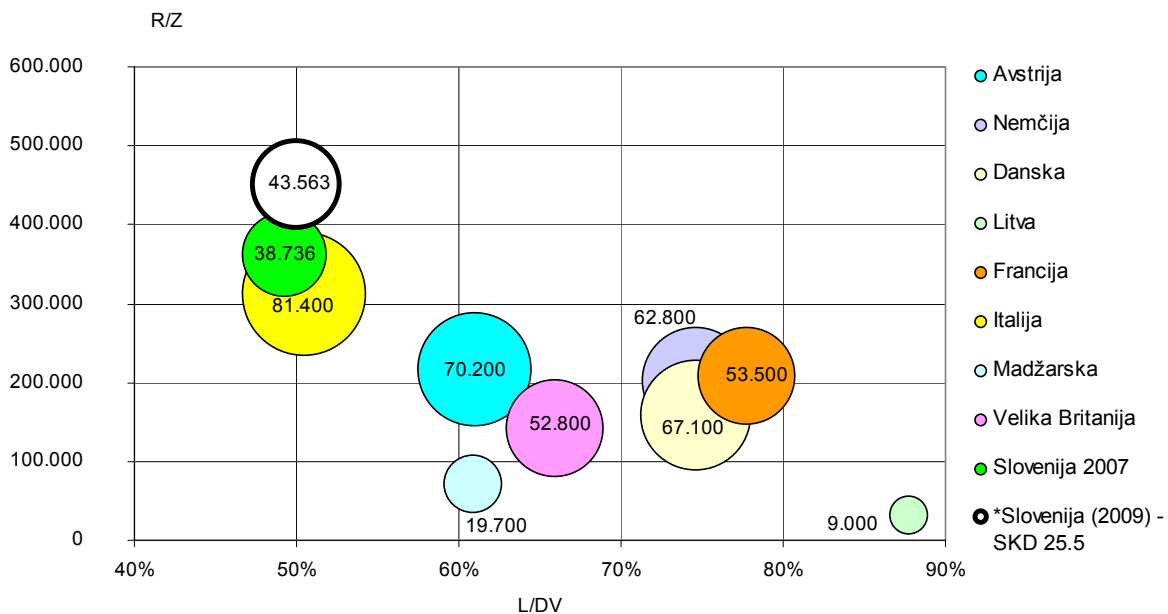
* **Panoga 25.1 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 28.1 (SKD 2002), saj je v njej 90% dodane vrednosti oz. 82% podjetij "stare" 28.1. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje panoge 28.1 v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

Pri proizvodnji gradbenih kovinskih delov pri večjih proizvajalkah opazimo viden razpon pri stroških dela. Ta se giblje med 55 in 75% (Danska). Dodana vrednost se pri večjih proizvajalkah giblje med 55 in 80 tisoč € na zaposlenega bruto (Nemčija), medtem ko se realizacija na zaposlenega giblje med pribl. 170 in 225 tisoč € bruto. Izdatke za stroške dela imata najvišje Danska in Francija, in sicer okoli 75% ustvarjene dodane vrednosti. Delež stroškov dela v dodani vrednosti se pri Sloveniji v letu 2007 ustavi pri 70%, realizacija na zaposlenega in dodana vrednost pa sta več kot dvakrat manjši kot pri ostalih proizvajalkah.

V letu 2009 so se povečali stroški dela na zaposlenega (5%), realizacija na zaposlenega je bila v letu 2009 nižja kot 2007, dodana vrednost pa nekoliko višja (za cca 500 €).

5.1.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2007) za dejavnost Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija (SKD25.5)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 14: Primerjava Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin (SKD 25.5) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU

* **Panoga 25.5 (SKD 2008)** je povsem primerljiva s "staro panogo" 28.4 (SKD 2002), saj je v njej 74% dodane vrednosti oz. 96% podjetij "stare" 28.4. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje panoge 28.4 v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

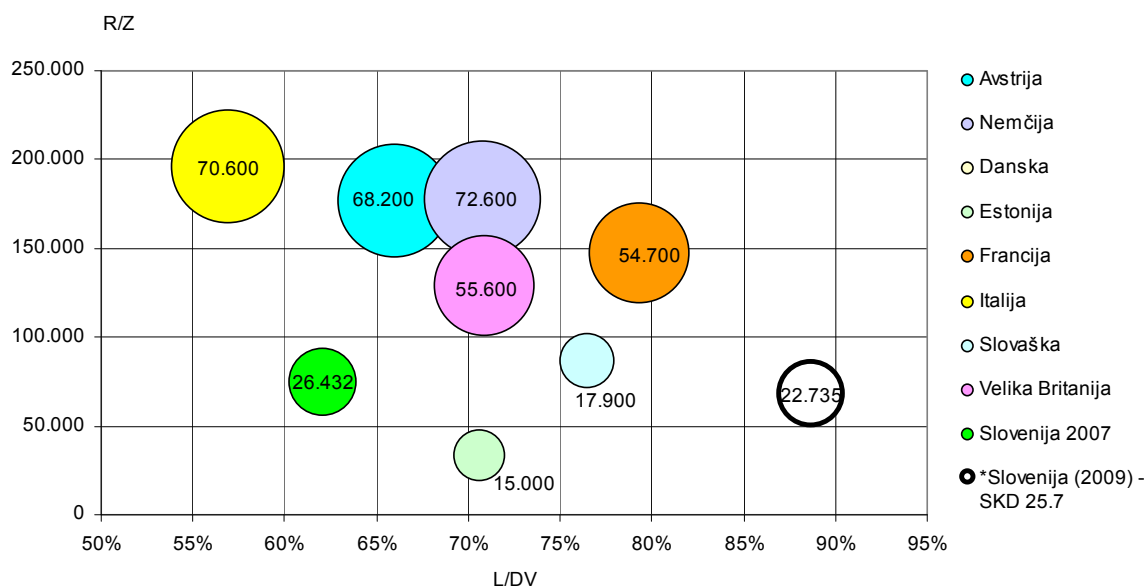
Opomba: nepričakovana pozicija krožca Slovenija 2009 je posledica dejstva, da se je eno izmed nosilnih podjetij te dejavnosti v letu 2007 prestrukturiralo. Zgornji graf je tako kot ostali narejen na osnovi uradnih podatkov AJ PES za 2009; **če izvzamemo zgoraj opredeljeno podjetje, je dodana vrednost (DV/Z) za panogo 23.300 €.**

Pri kovanju, stiskanju, vtiskovanju in valjanju kovin ter prašni metalurgiji v letu 2007 najbolj izstopa Italija. Poleg tega, da ima še najvišjo dodano vrednost in realizacijo na zaposlenega (skoraj 300 tisoč €). Ostale "večje" proizvajalke so si bolj podobne. Slovenija je imela v letu 2007 manjše stroške glede na dodano vrednost od večine držav in visoko realizacijo na zaposlenega (skoraj 360 tisoč €), vendar je njena dodana vrednost na zaposlenega za več kot dvakrat manjša od vodilnih držav.

V letu 2009 lahko opazimo napredek Slovenije pri realizaciji na zaposlenega (449 tisoč €) in dodani vrednosti (43 tisoč €), glede na leto 2007, le stroški dela na zaposlenega v DV so se malenkostno zvišali (manj kot odstotek). Največje izdatke v razmerju stroškov na zaposlenega glede na ustvarjeno dodano vrednost je imela Litva, in sicer (88%).

5.1.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (SKD 25.7)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 15: Primerjava proizvodnje jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (SKD 25.7) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU

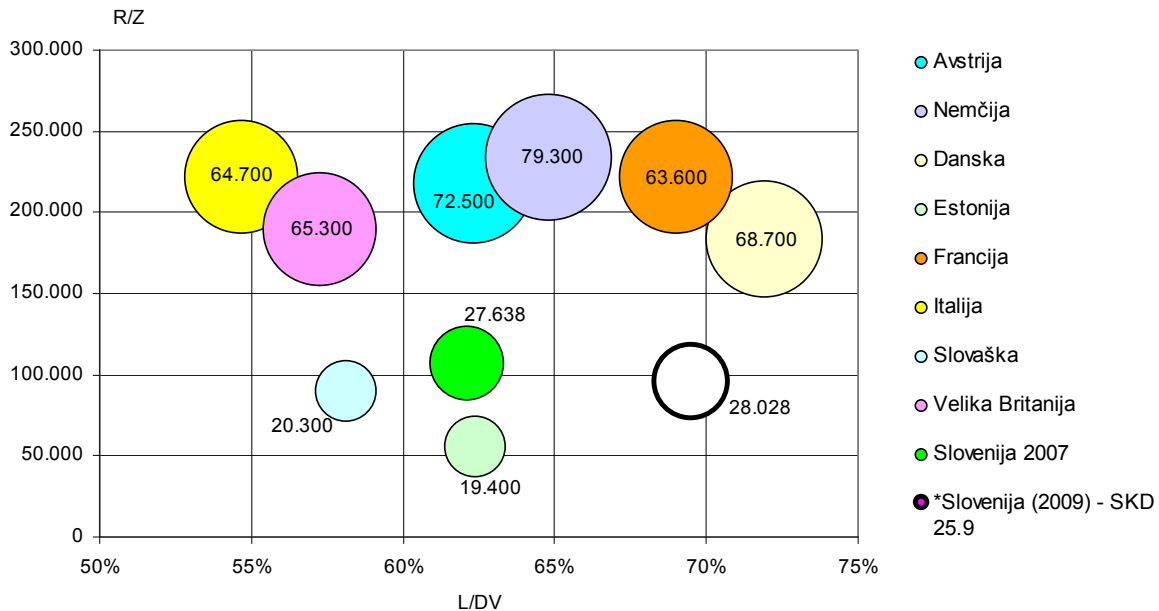
* **Panoga 25.7 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 28.6 (SKD 2002), saj je v njej 96% dodane vrednosti oz. 86% podjetij "stare" 28.6. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

Pri proizvodnji rezilnega in drugega orodja je Slovenija v razmerju stroškov dela v ospredju med opazovanimi subjekti (boljša je samo Italija), vendar po realizaciji na zaposlenega ter sami dodani vrednosti močno zaostaja za najmočnejšimi državami. V primerjavi z Estonijo in Slovaško ima Slovenija v letu 2007 večjo dodano vrednost ter realizacijo na zaposlenega. Kot lahko vidimo na grafu, v letu 2007 najboljšo pozicijo izkazujejo Avstrija, Nemčija in Italija.

Slovenija je imela v letu 2009 manjšo tako realizacijo na zaposlenega, kot dodano vrednost. Delež stroškov dela v dodani vrednosti se je zvišal za skoraj 27% glede na leto 2007.

5.1.4.5. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 16: Primerjava proizvodnje drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU

* **Panoga 25.7 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 28.7 (SKD 2002), saj je v njej 72% dodane vrednosti oz. 68% podjetij "stare" 28.7. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

Pri stroških dela na zaposlenega glede na dodano vrednost v primerjavi z ostalimi državami se Slovenija (2007) nahaja nekje na sredini, vendar ponovno močno zaostaja po realizaciji in dodani vrednosti na zaposlenega, in sicer dva do trikratna glede na vrednosti omenjenih držav. Dodana vrednost je večja samo v primerjavi z Estonijo in Slovaško, vendar je razlika minimalna. Od večjih držav proizvajalk izstopajo že znane države (Italija, Velika Britanija, Nemčija in Avstrija), tako po dodani vrednosti kot po realizaciji na zaposlenega. Ostale nekako sledijo, ločijo jih predvsem stroški dela na zaposlenega, kjer sta Francija in Danska v najmanj ugodnem položaju.

Za Slovenijo velja, da se je v letu 2009 (v primerjavi z 2007) znižala realizacija na zaposlenega (na 95 tisoč €), dodana vrednost se je nekoliko povišala, in sicer na 28 tisoč €; prav tako se je povečal strošek dela v dodani vrednosti, in sicer za dobrih 7%.

5.2. PROIZVODNJA STROJEV IN NAPRAV – SKD 28

Proizvodnja strojev in naprav vključuje naslednje dejavnosti:

- 28.1- Proizvodnja strojev za splošne namene
- 28.2- Proizvodnja drugih naprav za splošne namene⁽¹⁾
- 28.3- Proizvodnja kmetijskih in gozdarskih strojev
- 28.4- Proizvodnja obdelovalnih strojev
- 28.9- Proizvodnja drugih strojev za posebne namene

⁽¹⁾Pojasnilo: v okviru kovinske industrije se znotraj dejavnosti 28.2 - Proizvodnja drugih naprav za splošne namene ne obravnava 28.230 - Proizvodnja pisarniških strojev in naprav (razen računalnikov in perifernih naprav)

5.2.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje strojev in naprav

V naslednji tabeli so prikazani osnovni podatki za dejavnost proizvodnje strojev in naprav v letu 2009

	28.	28.1.	28.2.	28.3.	28.4.	28.9.
število družb	449	67	163	29	49	141
število zaposlenih - Z	14.424	3.620	4.602	1.097	2.201	2.904
<i>indeks 09/08</i>	<i>92,90</i>	<i>88,30</i>	<i>92,58</i>	<i>90,09</i>	<i>108,19</i>	<i>90,63</i>
prihodki (brez sprememb vrednosti zalog) - R	1.495.950.538	427.350.981	406.963.011	102.063.499	327.424.876	232.148.171
<i>indeks 09/08</i>	<i>84,40</i>	<i>83,88</i>	<i>68,91</i>	<i>77,12</i>	<i>144,30</i>	<i>74,13</i>
čisti prih. od prodaje na domačem trgu	449.461.801	118.912.073	136.563.236	28.718.768	77.577.260	87.690.464
<i>indeks 09/08</i>	<i>82,49</i>	<i>92,58</i>	<i>71,03</i>	<i>70,10</i>	<i>105,50</i>	<i>79,99</i>
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	905.280.251	289.806.650	257.564.917	70.046.342	152.120.985	135.741.357
<i>indeks 09/08</i>	<i>76,26</i>	<i>78,77</i>	<i>65,89</i>	<i>79,24</i>	<i>107,11</i>	<i>68,63</i>
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	131.349.163	11.543.266	16.058.846	1.948.788	87.118.282	14.679.981
<i>indeks 09/08</i>	<i>144,76</i>	<i>59,62</i>	<i>51,82</i>	<i>42,50</i>	<i>625,15</i>	<i>67,14</i>
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT)	197.651.079	32.191.819	32.709.144	8.224.430	98.281.830	26.243.856
<i>indeks 09/08</i>	<i>129,05</i>	<i>78,60</i>	<i>69,37</i>	<i>81,71</i>	<i>445,44</i>	<i>79,70</i>
amortizacija	66.301.916	20.648.553	16.650.298	6.275.642	11.163.548	11.563.875
<i>indeks 09/08</i>	<i>106,21</i>	<i>95,61</i>	<i>103,05</i>	<i>114,51</i>	<i>137,34</i>	<i>104,53</i>
zaloge	237.292.556	61.703.622	62.748.495	41.893.027	24.076.680	46.870.732
<i>indeks 09/08</i>	<i>78,17</i>	<i>78,59</i>	<i>70,71</i>	<i>94,06</i>	<i>63,01</i>	<i>87,51</i>
dodana vrednost - DV	406.248.345	99.648.463	114.638.282	29.414.170	76.173.302	86.374.128
<i>indeks 09/08</i>	<i>83,88</i>	<i>81,15</i>	<i>73,45</i>	<i>88,22</i>	<i>117,61</i>	<i>80,48</i>
koeficient zadolženosti	0,558	0,564	0,623	0,723	0,342	0,559
<i>indeks 09/08</i>	<i>91,88</i>	<i>90,54</i>	<i>96,27</i>	<i>97,33</i>	<i>76,43</i>	<i>94,87</i>
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,092	1,033	1,021	0,977	1,413	1,051
<i>indeks 09/08</i>	<i>106,84</i>	<i>102,35</i>	<i>98,74</i>	<i>100,95</i>	<i>138,34</i>	<i>100,24</i>
dobičkovnost prodaje - PM	0,042	0,026	0,039	0,024	0,065	0,064
<i>indeks 09/08</i>	<i>83,26</i>	<i>62,67</i>	<i>68,75</i>	<i>60,88</i>	<i>175,85</i>	<i>89,90</i>
dobičkonosnost kapitala - ROE	0,169	0,015	-0,013	-0,018	0,647	0,042
<i>indeks 09/08</i>	<i>153,04</i>	<i>25,77</i>			<i>643,40</i>	<i>30,14</i>
dobičkonosnost sredstev - ROA	0,068	0,006	-0,004	-0,005	0,402	0,017
<i>indeks 09/08</i>	<i>173,09</i>	<i>29,64</i>			<i>774,10</i>	<i>32,69</i>
prihodki na zaposlenega - R/Z	103.714	118.061	88.425	93.077	148.771	79.933
<i>indeks 09/08</i>	<i>90,85</i>	<i>94,99</i>	<i>74,43</i>	<i>85,61</i>	<i>133,38</i>	<i>81,80</i>
stroški dela na zaposlenega - L/Z	20.482	18.854	19.936	19.466	22.876	21.943
<i>indeks 09/08</i>	<i>96,84</i>	<i>98,51</i>	<i>93,52</i>	<i>103,47</i>	<i>97,18</i>	<i>96,10</i>
DV na zaposlenega - DV/Z	28.165	27.529	24.909	26.824	34.611	29.740
<i>indeks 09/08</i>	<i>90,29</i>	<i>91,90</i>	<i>79,33</i>	<i>97,92</i>	<i>108,71</i>	<i>88,80</i>
delež prodaje na tujih trgih	0,605	0,678	0,633	0,686	0,465	0,585
<i>indeks 09/08</i>	<i>90,36</i>	<i>93,91</i>	<i>95,62</i>	<i>102,74</i>	<i>74,23</i>	<i>92,58</i>
delež stroškov dela v dodani vrednosti - L/DV	0,727	0,685	0,800	0,726	0,661	0,738
<i>indeks 09/08</i>	<i>107,25</i>	<i>107,19</i>	<i>117,88</i>	<i>105,67</i>	<i>89,39</i>	<i>108,22</i>

Tabela 11: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, ... proizvodnje strojev in naprav

Tudi dejavnost »proizvodnja strojev in naprav« v letu 2009 beleži indekse rasti, praviloma manjše od 100. Upad prihodka, je na ravni celotne SKD 28 več kot 15%, največ pri »proizvodnji drugih naprav za splošne namene« (SKD 28.2), in sicer -31%; 44,3% rast pa izkazuje dejavnost SKD 28.4 (proizvodnja obdelovalnih strojev).

Izvoz se je zmanjšal za 23%, dobiček pred davki (EBIT) pa se je povečal za slabih 45%. Dodana vrednost na zaposlenega dosega 28.165 € in je za 9,7% nižja kot leto poprej. Dobičkonosnost (ROE (+53%) in ROA (+73%)) je občutno višja v primerjavi z letom poprej, delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti pa je višji za 7,3%. Stroški dela na zaposlenega so nekoliko nižji (indeks 96,84) in znašajo 20.482 € na zaposlenega.

5.2.2. Družbe

V nadaljevanju je navedenih po deset največjih družb proizvodnje strojev in naprav glede na ustvarjeni prihodek in izvoz, urejenih po velikostnem razredu družbe.

mikro družbe	
največje po prihodu	največje po izvozu
SORBIT VALJI, PROIZVODNJA KOVANIH VALJEV, D.O.O.	SORBIT VALJI, PROIZVODNJA KOVANIH VALJEV, D.O.O.
HIDMETAL - EKO, PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO, SVETOVANJE, TRANSPORT IN INŽENIRING, D.O.O.	DIESEL MOTOR MARIBOR, PROIZVODNJA, TRGOVINA, POSREDNIŠTVO IN STORITVE D.O.O.
MINES TEAM PROIZVODNJA IN PRODAJA VODOVODNIH ARMATUR IN SANITARNE OPREME D.O.O.	FINES PROIZVODNJA IN PRODAJA KOVINSKE OPREME D.O.O.
FERROČRTALIČ UVOZ-IZVOZ, D.O.O.	WRAVOR, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN TRANSPORT D.O.O.
METALIA PROIZVODNJA IN TRGOVINA, D.O.O., DOBOVEC	H - MONT, MONTAŽA, PROIZVODNJA, TRGOVINA, D.O.O.
DIESEL MOTOR MARIBOR, PROIZVODNJA, TRGOVINA, POSREDNIŠTVO IN STORITVE D.O.O.	FERROČRTALIČ UVOZ-IZVOZ, D.O.O.
INO, PODJETJE ZA KONSTRUIRANJE IN IZDELAVO STROJNE OPREME, D.O.O., ŽIRI	DROTT GRADBENI STROJI D.O.O.
WRAVOR, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN TRANSPORT D.O.O.	STRENIA IND, PROIZVODNJA, POPRAVILA IN VZDRŽEVANJE STROJNE OPREME, D.O.O.
ARMEK ARMATURE PODJETJE ZA PROIZVODNJO, KOOPERACIJO IN TRGOVINO, D.O.O., IVANČNA GORICA	HAGSPIEL PODJETJE ZA PROIZVODNJO INDUSTRIJSKIH PRALNIH STROJEV, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.
NIX HLADILNI SISTEMI IN ČISTILCI ZRAKA, KLIMA NAPRAVE TRGOVINA NA DEBELO IN DROBNO D.O.O.	INDUKTIO DRUŽBA ZA TEHNIČNI RAZVOJ IN SVETOVANJE D.O.O.

male družbe	
največje po prihodu	največje po izvozu
JAVOR STROJI STROJNA OPREMA D.O.O. PIVKA	JAVOR STROJI STROJNA OPREMA D.O.O. PIVKA
THYSSENKRUPP DVG DVIGALA, PODJETJE ZA DVIGALOGRAĐNJO, D.O.O.	TA - REGULATOR PROIZVODNJA REGULACIJSKIH VENTILOV D.O.O.
VIRO PAKIRNI STROJI D.O.O.	VIRO PAKIRNI STROJI D.O.O.
ANDINO-HYDROPOWER ENGINEERING INŽENIRING PODJETJE D.O.O., LJUBLJANA	ANDINO-HYDROPOWER ENGINEERING INŽENIRING PODJETJE D.O.O., LJUBLJANA
TA - REGULATOR PROIZVODNJA REGULACIJSKIH VENTILOV D.O.O.	TRANSPAK, PODJETJE ZA INŽENIRING, PROCESNO OPREMO IN ZASTOPSTVA D.O.O.
TRANSPAK, PODJETJE ZA INŽENIRING, PROCESNO OPREMO IN ZASTOPSTVA D.O.O.	TIPS D.O.O. PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE

UNIFOREST PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.	VIPOLL, OPREMA ZA INDUSTRIJO TEKOČIN D.O.O.
RIKO RIBNICA D.O.O. RIBNIŠKA INDUSTRIJA KOVINSKE OPREME STEM PESKALNA TEHNIKA, INŽENIRING, MARKETING D.O.O.	LPKF LASER & ELEKTRONIKA D.O.O. STEM PESKALNA TEHNIKA, INŽENIRING, MARKETING D.O.O.
TIPS D.O.O. PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE	NOVI MOST - TRGOVINA IN POSLOVNE STORITVE, D.O.O.

srednje družbe

največje po prihodku

KNAUF INSULATION, D.O.O., INDUSTRIJA TERMIČNIH IZOLACIJ, ŠKOFJA LOKA

ROTIS DRUŽBA ZA PROIZVODNJO IN TRGOVINO NA DEBELO IN DROBNO Z MEŠANIM BLAGOM D.O.O.

BRINOX INŽENIRING D.O.O.

LEDINEK ENGINEERING, DRUŽBA ZA LESNOOBDELOVALNI INŽENIRING, PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.

HERZ, KOVINSKO PREDELOVALNO PODJETJE D.D.

FARMTECH, PROIZVODNJA KMETIJSKIH STROJEV IN OPREME TER TRGOVINA D.O.O.

GOSTOL-GOPAN PROIZVODNJA PREHRAMBENE OPREME IN OPREME ZA KEMIJSKO INDUSTRIJO D.O.O. NOVA GORICA

KOSTROJ - STROJEGRADNJA VZDRŽEVANJE, STORITVE, SERVIS, D.O.O. TOVARNIŠKA 2, SLOVENSKE KONJICE

AKERS VALJI RAVNE PODJETJE ZA PROIZVODNJO KOVANIH VALJEV D.O.O.

EHO ELEKTRIKA, HLADILNIŠTVO, OGREVANJE D.O.O.

največje po izvozu

KNAUF INSULATION, D.O.O., INDUSTRIJA TERMIČNIH IZOLACIJ, ŠKOFJA LOKA

LEDINEK ENGINEERING, DRUŽBA ZA LESNOOBDELOVALNI INŽENIRING, PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.

GOSTOL-GOPAN PROIZVODNJA PREHRAMBENE OPREME IN OPREME ZA KEMIJSKO INDUSTRIJO D.O.O. NOVA GORICA

AKERS VALJI RAVNE PODJETJE ZA PROIZVODNJO KOVANIH VALJEV D.O.O.

FARMTECH, PROIZVODNJA KMETIJSKIH STROJEV IN OPREME TER TRGOVINA D.O.O.

ROTIS DRUŽBA ZA PROIZVODNJO IN TRGOVINO NA DEBELO IN DROBNO Z MEŠANIM BLAGOM D.O.O.

HERZ, KOVINSKO PREDELOVALNO PODJETJE D.D.

ARMATURE PODJETJE ZA PROIZVODNJO ARMATUR D.O.O.

ŠKRLJ KOVINSKA OPREMA D.O.O.

I.H.S. INDUSTRIJSKI MANIPULACIJSKI SISTEMI KRŠKO D.O.O.

velike družbe

največje po prihodku

DANFOSS COMPRESSORS PODJETJE ZA PROIZVODNJO KOMPRESORJEV D.O.O.

ADK PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO, PROJEKTANTSKE, INŽENIRING STORITVE, TURIZEM, GOSTINSTVO IN NAJEME D.O.O.

MARIBORSKA LIVARNA MARIBOR D.D.

GKN DRIVELINE SLOVENIJA, PROIZVODNJA AVTOMOBILSKIH TRANSMISIJ IN AVTO DELOV, D.O.O.

PALFINGER PROIZVODNJA D.O.O.

največje po izvozu

DANFOSS COMPRESSORS PODJETJE ZA PROIZVODNJO KOMPRESORJEV D.O.O.

ADK PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO, PROJEKTANTSKE, INŽENIRING STORITVE, TURIZEM, GOSTINSTVO IN NAJEME D.O.O.

MARIBORSKA LIVARNA MARIBOR D.D.

GKN DRIVELINE SLOVENIJA, PROIZVODNJA AVTOMOBILSKIH TRANSMISIJ IN AVTO DELOV, D.O.O.

PALFINGER PROIZVODNJA D.O.O.

HIDRIA IMP KLIMA PROIZVODNJA KLIMA SISTEMOV
D.O.O.

HIDRIA IMP KLIMA PROIZVODNJA KLIMA SISTEMOV
D.O.O.

SISTEMSKA TEHNIKA ,PODJETJE ZA PROIZVODNJO
NAMENSKIH PROIZVODOV IN TEHNOLOŠKO STROJNE
OPREME D.O.O.

TAJFUN PLANINA PROIZVODNJA STROJEV, D.O.O.

SIP STROJNA INDUSTRIJA, D.D., ŠEMPETER V SAVINJSKI
DOLINI

SISTEMSKA TEHNIKA PODJETJE ZA PROIZVODNJO
NAMENSKIH PROIZVODOV IN TEHNOLOŠKO STROJNE
OPREME D.O.O.

AGROMEHANIKA, PROIZVODNJA IN TRGOVINA, KRANJ,
D.D.

SIP STROJNA INDUSTRIJA, D.D., ŠEMPETER V SAVINJSKI
DOLINI

TAJFUN PLANINA PROIZVODNJA STROJEV, D.O.O.

LIV HIDRAVLIKA IN KOLESA, PROIZVODNJA, PREDELAVA
IN TRGOVINA, D.O.O.

5.2.3. Izvoz

V vseh dejavnostih (razen ene) skupine dejavnosti »proizvodnja strojev in naprav« (SKD 28) je bil čisti prihodek od prodaje na tujem trgu nižji kot leta 2008. Padec je znašal med 20% in 30% na nivoju celotne panoge 29. Le dejavnost 28.4 - proizvodnja obdelovalnih strojev, je imela v letu 2009 rast (7%).

Največji delež prodaje na tujih trgih sta imeli dejavnosti 28.3 - proizvodnja kmetijskih in gozdarskih strojev (68,6%) ter 28.1- proizvodnja strojev za splošne namene (67,8%).

Deleži izvoza proizvodnje strojev in naprav po državah

država namena	izvoz v mio. €
NEMČIJA	301,127
AVSTRIJA	107,971
ITALIJA	55,375
HRVAŠKA	39,399
POLJSKA	38,818
FRANCIJA	37,015
BOSNA IN HERCEGOVINA	29,316
SRBIJA	24,283
TURČIJA	20,017
RUSKA FEDERACIJA	17,917
OSTALO	234,042
skupaj izvoz dejavnosti 28	905,280

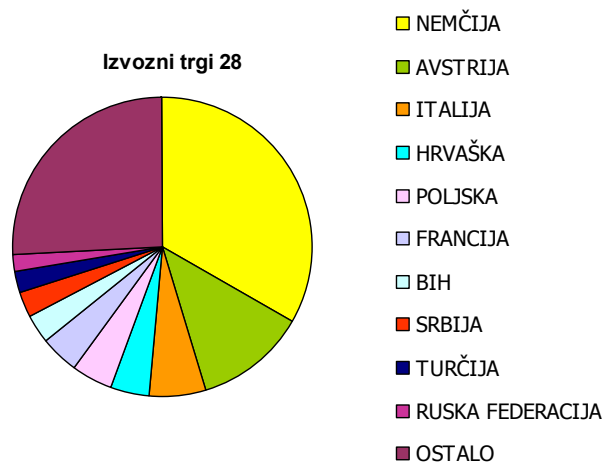

Tabela 12: Deleži izvoza proizvodnje strojev in naprav po državah

Pregled izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov pokaže, da se največ izvozi v Nemčijo, Avstrijo, Italijo in Hrvaško. Deleži izvoza v posamezne države so razvidni iz grafa.

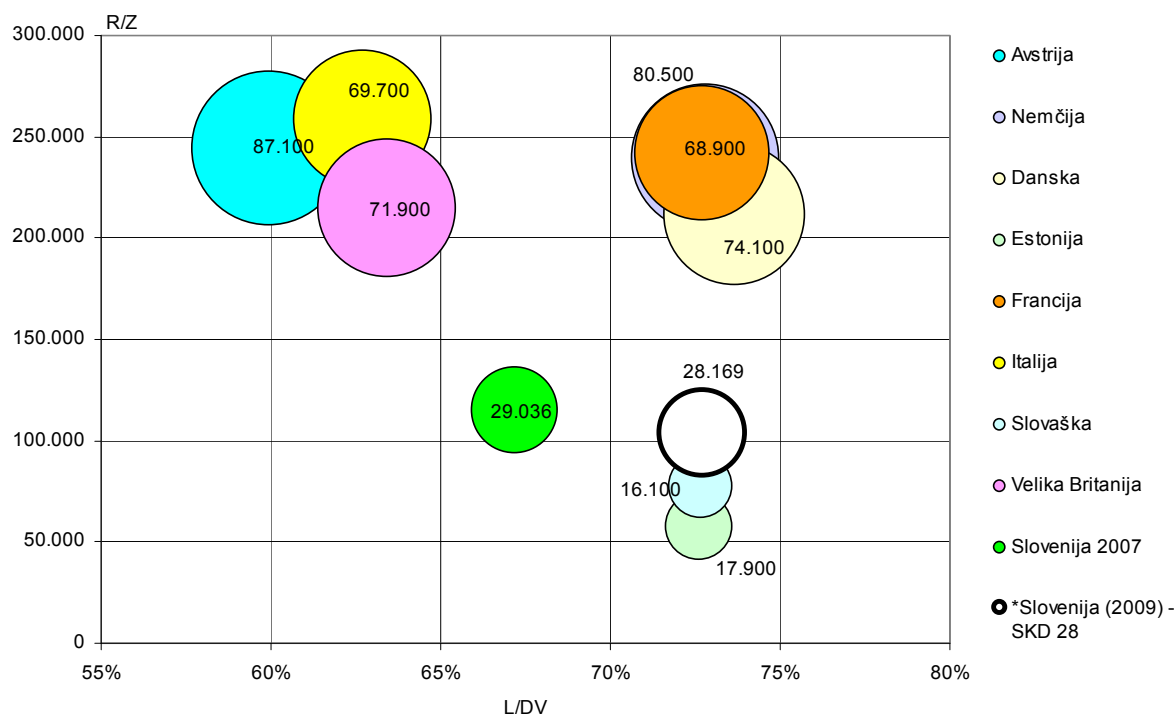
5.2.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo kovinskih izdelkov v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v drugem poglavju v točki produktivnost.

Primerjava je izvedena za leto 2007, saj za države Evropske unije v bazah EuroStata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v to sliko leta 2007 vključena »Slovenija (2009)«.

Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem -EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja drugih strojev in naprav (SKD 28)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 17: Primerjava proizvodnj edrugih strojev in naprav (SKD 28) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU

* **Panoga 28 (SKD 2008) je primerljiva s "staro panogo" 29 (SKD 2002), saj je v njej 54% dodane vrednosti oz. 48% podjetij "stare" 28.7. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Preostanek oz. 37% podjetij pa se je preselilo v novo panogo 33, vendar je dodana vrednost znašala le 6% "stare". Beli krogec z debelejšim robom predstavlja slovensko panogo v letu 2009.**

Pri tej panogi kot celoti lahko vidimo, da imajo vse večje proizvajalke podobno dodano vrednost (izstopa le Avstrijs), realizacija na zaposlenega se giblje med 215 in 260 tisoč €, odstopanja so le pri stroških na zaposlenega glede na ustvarjeno dodano vrednost. Največje stroške dela izmed vseh omenjenih ima Danska (73%). Položaj Slovenije v letu 2007 je glede stroškov dela nekje na sredini v primerjavi z ostalimi državami, "tradicionalno" pa zaostajamo v sami ustvarjeni dodani vrednosti ter realizaciji na zaposlenega (2 do 3-krat manj od ostalih). Bolj ugoden položaj je le v primerjavi z obema manjšima proizvajalkama, Estonijo in Slovaško.

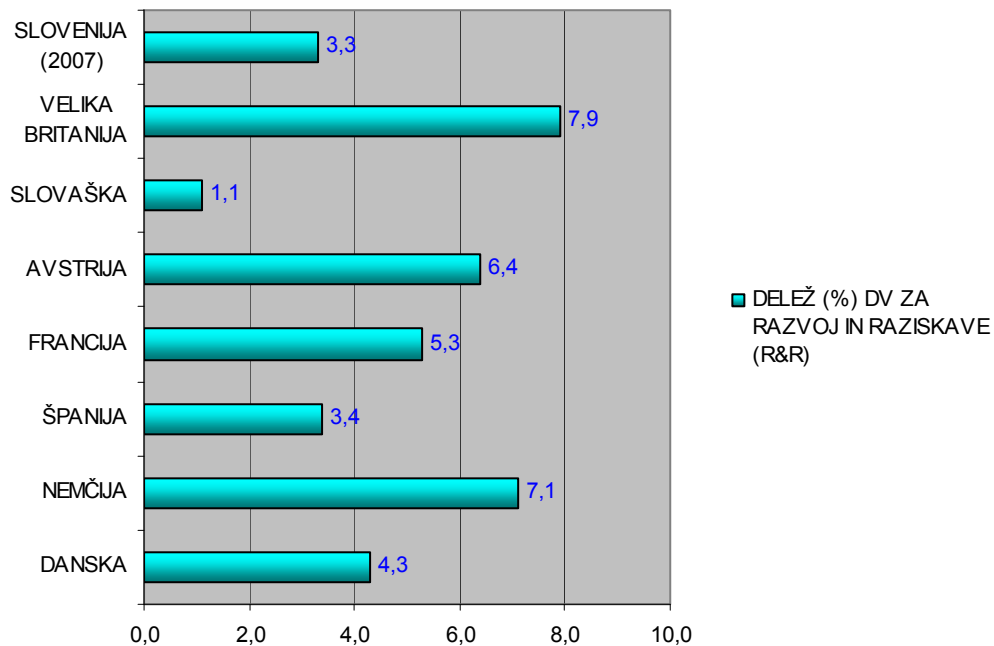
Skoraj tisoč € nižja dodana vrednost, 10 tisoč € nižja realizacija na zaposlenega ter višji stroški na zaposlenega (skoraj 5%), postavljajo rezultat Slovenije **v letu 2009 za leto 2007**. Slovenija je dokaj nazadovala na vseh obravnavanih področjih, kar jasno kaže zgornji graf.

5.2.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave

PROIZVODNJA STROJEV IN NAPRAV - SKD 28 (29)	DRŽAVA	DELEŽ (%) DV ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE (R&R)	VREDNOST IZDATKA SREDSTEV ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE (R&R) NA ZAPOSLENEGA V €
	DANSKA	4,3	3.186,30
	NEMČIJA	7,1	5.715,50
	ŠPANIJA	3,4	1.910,80
	FRANCIJA	5,3	3.651,70
	AVSTRIFA	6,4	5.574,40
	SLOVAŠKA	1,1	177,10
	VELIKA BRITANIJA	7,9	5.680,10
	SLOVENIJA (2007)	3,3	958,19

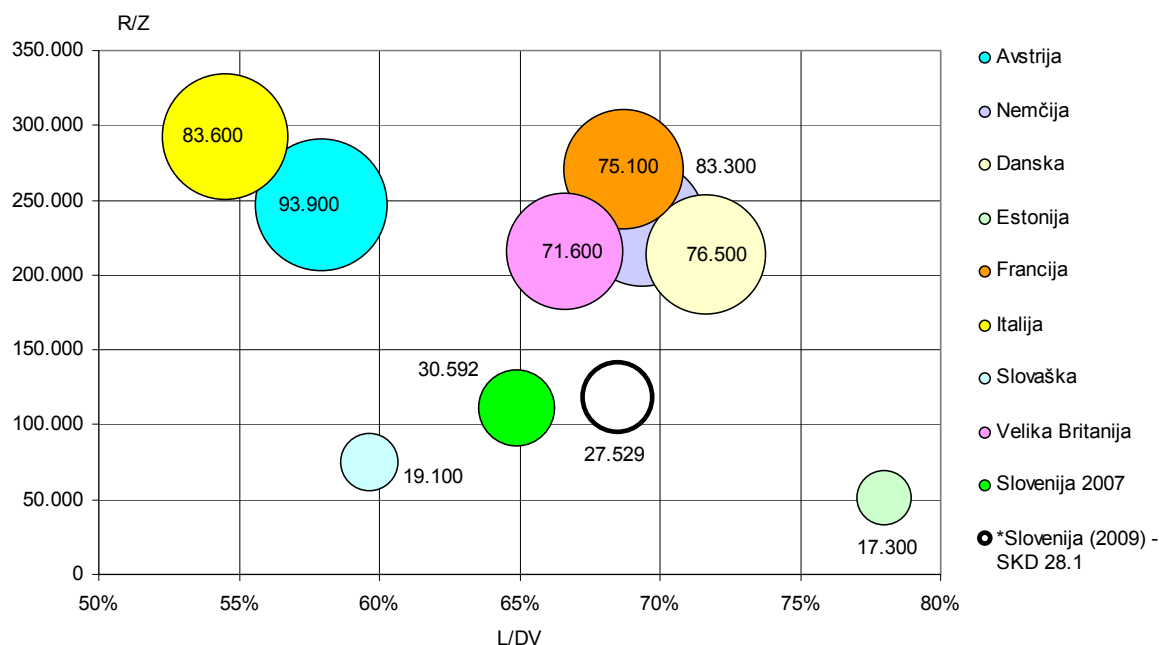
Pri proizvodnji strojev in naprav (SKD 29) je slika nekoliko spremenjena. Vidimo lahko, da delež vloženih sredstev varira od 1,1% (Slovaška) do 7,9% (Velika Britanija). Delež dodane vrednosti, vložene v razvoj in raziskovanje, je pri manjših državah dosti nižji, kot pri velikih proizvajalkah. V Sloveniji je delež vlaganj 3,3%, vendar pa je znesek gledano iz perspektive vloženih denarnih sredstev za kar 6-krat manjši, kot pri Veliki Britaniji (delež vlaganj 7,9%). Pri Slovaški lahko vidimo, da je bilo vloženo le slabih 180€, s čimer dobimo precej bolj jasno sliko od procentualnih vlaganj.

**DELEŽ (%) DV ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE (R&R)
PROIZVODNJA STROJEV IN NAPRAV (SKD 29)**

5.2.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja strojev za splošne namene (SKD 28.1)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki

Graf 18: Primerjava proizvodnje strojev strojev za splošne namene (SKD 28.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU

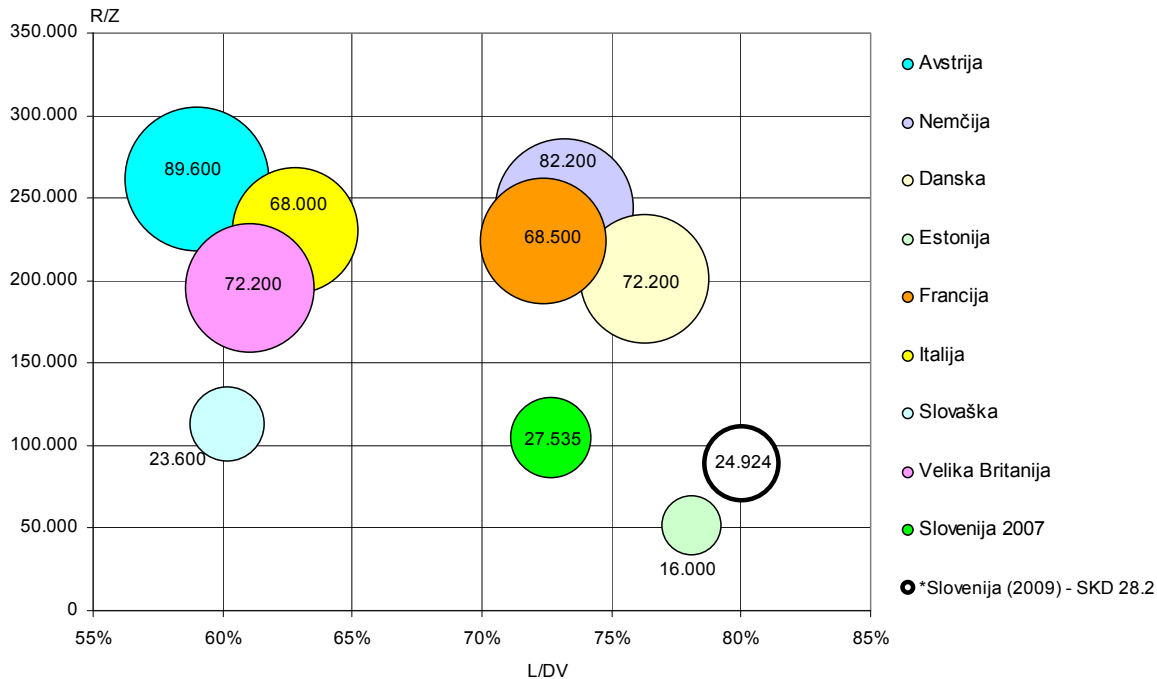
* **Panoga 28.1 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 29.1 (SKD 2002), saj je v njej 98% dodane vrednosti oz. 73% podjetij "stare" 29.1. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

Na grafu vidimo podobno situacijo kot velikokrat do zdaj. Večje države proizvajalke so nekako "ustaljene" v zgornjem delu grafa. Ločijo se predvsem na podlagi ustvarjene dodane vrednosti in pa same realizacije na zaposlenega. Če izpostavimo najboljše, sta to Italija in Avstrija, ostale države pa si nekako skupaj sledijo ena za drugo. Stroški dela na zaposlenega so v razponu med 55% in 78%. Pri Sloveniji (2007) je pozicija glede stroškov dela, nekje v sredini med zgornjimi proizvajalkami, vendar pa je ustvarjena dodana vrednost ponovno skoraj 3-krat manjša od največjih proizvajalk. Edina, ki zastaja za Slovenijo je Estonija; Slovaška pa ima manjši strošek dela na zaposlenega.

V letu 2009 opazimo napredek le pri realizaciji na zaposlenega, medtem ko so se stroški na zaposlenega povišali za okoli 4%; dodana vrednost je padla iz dobrih 30 tisoč € na 27.529 €. Tu bi ponovno izpostavili krepak zaostanek za "največjimi".

5.2.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 19: Primerjava drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU

* **Panoga 28.2 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 29.2 (SKD 2002), saj je v njej 86% dodane vrednosti oz. 62% podjetij "stare" 29.2. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

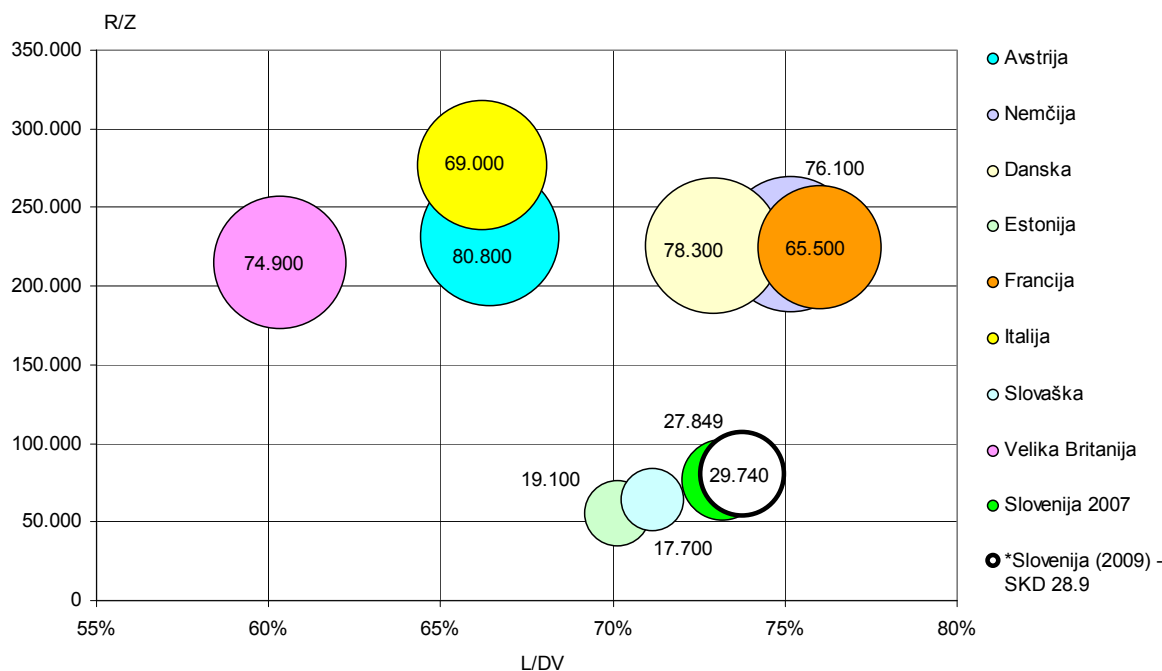
Proizvodnja peči, dvigalnih, klimatskih in drugih naprav za splošno rabo dosega najboljše rezultate v Italiji, Avstriji in Veliki Britaniji, tesno pa sledijo Francija, Danska in Nemčija. Najslabšo pozicijo glede stroškov dela na zaposlenega ima izmed omenjenih držav Danska (76%). Slovenija (2007) ima v primerjavi z ostalimi tako dodano vrednost, kot realizacijo na zaposlenega, približno dvakrat manjšo. V primerjavi z Estonijo in Slovaško pa ima Slovenija večjo dodano vrednost in realizacijo na zaposlenega, le pri stroških dela je v bolj ugodnem položaju Slovaška.

Pri tej panogi vidimo, da so se vsi obravnavani parametri Slovenije **v letu 2009** glede na leto 2007 precej poslabšali.

5.2.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 20: Primerjava proizvodnje drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU

* **Panoga 28.9 (SKD 2008)** je primerljiva s "staro panogo" 29.5 (SKD 2002), saj je v njej 65% dodane vrednosti oz. 52% podjetij "stare" 29.5. Nekaj manj ko 26% podjetij pa se je prestavilo (po novem SKD) v panogo 33.1 Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

Tudi tukaj je viden zaostanek Slovenije (2007) za ostalimi državami zahodne Evrope. Ponovno lahko vidimo, da sta dodana vrednost in realizacija zaposlenega za 2 do 3-krat manjši, kot pri zahodnih "sosedah". V slabšem položaju sta kot dostikrat do sedaj, Estonija in Slovaška. Ostale države so nekako ponovno pozicionirane glede na stroške dela na zaposlenega. V najboljšem položaju glede na ustvarjeno dodano vrednost ter realizacijo na zaposlenega so Velika Britanija, Avstrija in Italija, v drugem delu grafa pa se nahajajo Danska, Francija in Nemčija. Položaj Nemčije in Francije "kvarijo" visoki stroški dela, ki dosegajo okoli 76% ustvarjene dodane vrednosti.

Opazimo lahko, da je bilo **leto 2009** za Slovenijo dokaj podobno letu 2007, saj so tako realizacija na zaposlenega (79 tisoč €), kot dodana vrednost (slabih 30 tisoč €) ter stroški na zaposlenega (73%) ostali na podobni ravni kot 2007.

5.3. PROIZVODNJA MOTORNIH VOZIL, PRIKOLIC IN POLPRIKOLIC – SKD 29

Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29) vključuje naslednje dejavnosti:

- 29.1- Proizvodnja motornih vozil
- 29.2- Proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic
- 29.3- Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila, **brez** 29.310 - Proizvodnja električne in elektronske opreme za motorna vozila. Tako znotraj 29.3 kot v celotni panogi 29 so zato **vrednosti, ki jih ima 29.310, odvzete.**

5.3.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic

	29.	29.1.	29.2.	29.3.
število družb	93	10	27	56
število zaposlenih - Z	9.029	2.947	1.247	4.835
<i>indeks 09/08</i>	<i>89,68</i>	<i>95,49</i>	<i>87,02</i>	<i>87,14</i>
prihodki (brez sprememb vrednosti zalog) - R	2.310.705.216	1.309.131.912	238.874.368	762.698.936
<i>indeks 09/08</i>	<i>94,66</i>	<i>103,70</i>	<i>80,60</i>	<i>86,44</i>
čisti prih. od prodaje na domačem trgu	296.772.742	24.274.852	21.846.961	250.650.929
<i>indeks 09/08</i>	<i>88,91</i>	<i>60,58</i>	<i>73,75</i>	<i>94,91</i>
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	1.979.947.398	1.275.157.747	211.735.339	493.054.312
<i>indeks 09/08</i>	<i>95,99</i>	<i>105,57</i>	<i>81,46</i>	<i>82,89</i>
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	55.946.251	28.018.216	7.358.541	20.569.494
<i>indeks 09/08</i>	<i>87,10</i>	<i>106,35</i>	<i>50,35</i>	<i>88,39</i>
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT)	175.360.342	104.208.608	11.450.117	59.701.617
<i>indeks 09/08</i>	<i>98,18</i>	<i>104,17</i>	<i>60,58</i>	<i>100,05</i>
amortizacija	119.414.091	76.190.392	4.091.576	39.132.123
<i>indeks 09/08</i>	<i>104,40</i>	<i>103,39</i>	<i>95,46</i>	<i>107,51</i>
zaloge	166.784.394	50.433.197	38.936.856	77.414.341
<i>indeks 09/08</i>	<i>87,67</i>	<i>100,02</i>	<i>80,11</i>	<i>84,87</i>
dodana vrednost - DV	362.268.053	157.467.222	44.830.847	159.969.984
<i>indeks 09/08</i>	<i>95,07</i>	<i>99,21</i>	<i>87,71</i>	<i>93,42</i>
koeficient zadolženosti	0,627	0,466	0,551	0,740
<i>indeks 09/08</i>	<i>109,47</i>	<i>125,25</i>	<i>104,31</i>	<i>103,53</i>
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,013	1,008	1,058	1,008
<i>indeks 09/08</i>	<i>100,14</i>	<i>99,54</i>	<i>102,10</i>	<i>100,63</i>
dobičkovnost prodaje - PM	0,029	0,020	0,061	0,033
<i>indeks 09/08</i>	<i>100,56</i>	<i>110,40</i>	<i>106,73</i>	<i>98,68</i>
dobičkonosnost kapitala - ROE	0,024	0,037	0,050	0,002
<i>indeks 09/08</i>	<i>38,11</i>	<i>57,57</i>	<i>30,80</i>	<i>5,42</i>
dobičkonosnost sredstev - ROA	0,008	0,017	0,018	0,000
<i>indeks 09/08</i>	<i>33,28</i>	<i>46,87</i>	<i>32,78</i>	<i>4,92</i>
prihodki na zaposlenega - R/Z	255.932	444.163	191.636	157.756
<i>indeks 09/08</i>	<i>105,54</i>	<i>108,59</i>	<i>92,63</i>	<i>99,19</i>
stroški dela na zaposlenega - L/Z	20.904	21.700	20.619	20.493
<i>indeks 09/08</i>	<i>105,28</i>	<i>107,37</i>	<i>98,67</i>	<i>105,68</i>
DV na zaposlenega - DV/Z	40.125	53.426	35.965	33.088
<i>indeks 09/08</i>	<i>106,00</i>	<i>103,90</i>	<i>100,80</i>	<i>107,20</i>
delež prodaje na tujih trgih	0,857	0,974	0,886	0,646
<i>indeks 09/08</i>	<i>101,41</i>	<i>101,81</i>	<i>101,06</i>	<i>95,89</i>
delež stroškov dela v dodani vrednosti - L/DV	0,521	0,406	0,573	0,619
<i>indeks 09/08</i>	<i>99,32</i>	<i>103,35</i>	<i>97,89</i>	<i>98,58</i>

Tabela 13: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela, ... proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic

Dejavnost »proizvodnja motornih vozil in prikolic« v letu 2009 beleži indekse rasti, praviloma manjše od 100. Upad prihodka je na ravni celotne SKD 29 več kot 5,3%, največji pri proizvodnji karoserij, prikolic in polprikolic (SKD 29.2) (19,4%); povečanje prihodkov za 3,7% izkazuje proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1).

Izvoz se je zmanjšal za 4%, dobiček pred davki (EBIT) je nižji za 12,9%, dodana vrednost na zaposlenega pa dosega 40.125 € in je za 6% višja kot v letu 2008. Dobičkonosnost (ROE in ROA) je močno manjša; indeks ROE znaša 38,11, indeks ROA pa 33,28. Delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti je ostal praktično enak (indeks 99,32), stroški dela na zaposlenega pa so porasli za 5,28% in znašajo 20.904 € na zaposlenega.

Najvišji stroški dela na zaposlenega so v proizvodnji motornih vozil (21.700 €), najnižji pa v proizvodnji karoserij za vozila, priklopnike in polpriklopnike (20.619 €).

5.3.2. Družbe

V nadaljevanju je navedenih po deset (ali manj) največjih družb proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic glede na ustvarjeni prihodek in izvoz, urejeno po velikostnih razredih družb.

mikro družbe	
največje po prihodu	največje po izvozu
KUTSENITS INTERNATIONAL, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO VOZIL, MURSKA SOBOTA, D.O.O.	KUTSENITS INTERNATIONAL, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO VOZIL, MURSKA SOBOTA, D.O.O.
PRESEK PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN TRGOVINO D.O.O., ŠENTRUPERT	S.H. WELZ PROIZVODNO PODJETJE D.O.O.
GASILSKA VOZILA PUŠNIK, PROIZVODNJA, POSREDNIŠTVO, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.	GASILSKA VOZILA PUŠNIK, PROIZVODNJA, POSREDNIŠTVO, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.
HOLDING UNITEHNA D.O.O., DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN DRUGE STORITVE	HOLDING UNITEHNA D.O.O., DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN DRUGE STORITVE
S.H. WELZ PROIZVODNO PODJETJE D.O.O.	TO-NA TOVORNE NADGRADNJE D.O.O.
EURO GV, PROIZVODNJA IN STORITVE D.O.O.	METTIS PROIZVODNJA, TRGOVINA, UVOZ IN IZVOZ, MARKETING, SVETOVANJE IN STORITVE D.O.O.
SVIT - ZOLAR, SERVIS VOZIL, TEHNIKE, TRGOVINA IN DRUGE STORITVE, D.O.O.	EUROKABEL PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O. KANAL
3 DIM PODJETJE ZA IZDELAVO OPREME SPECIALNIH VOZIL D.O.O.	KARBONIN PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
MECOM ELEMENTI, PODJETJE ZA STORITVE, TRGOVINO IN PROIZVODNJO, D.O.O., LJUBLJANA	CDT-R PROIZVODNJA IN STORITVE D.O.O.
FIDEMAR, PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.	BRAVIA MOBIL, PROIZVODNJA, PRODAJA, IZPOSOJA AVTODOMOV IN POČITNIŠKIH PRIKOLIC D.O.O.

male družbe	
največje po prihodu	največje po izvozu
AS DOMŽALE, PROIZVODNJA IN POPRAVILO AVTOBUSOV D.O.O.	TPV PRIKOLICE, TOVARNA PRIKOLIC D.O.O.
TPV PRIKOLICE, TOVARNA PRIKOLIC D.O.O.	AS DOMŽALE, PROIZVODNJA IN POPRAVILO AVTOBUSOV D.O.O.
ATRIK DRUŽBA ZA PROIZVODNJO KOMUNALNE OPREME D.O.O.	VAR PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, G. RADGONA D.O.O.
VAR PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, G. RADGONA D.O.O.	TOMOS KOMPONENTE, D.O.O., DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.,
TOMOS KOMPONENTE, D.O.O., DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.	ATRIK DRUŽBA ZA PROIZVODNJO KOMUNALNE OPREME D.O.O.
KAROSERIJE, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.	EM PK, PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, D.O.O.

EM PK, PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, D.O.O.	KAROSERIJE, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.
RUT DRUŽBA ZA PROIZVODNJO ELEKTRO IN KOVINSKIH IZDELKOV D.O.O.	SINTER PROIZVODNJA IN TRGOVINA LJUBLJANA D.O.O.
KOVINARSKA VRHNIKA D.O.O.	KOVINARSKA VRHNIKA D.O.O.
INDOP, PROJEKTIRANJE, PROIZVODNJA IN TRŽENJE INDUSTRIJSKE OPREME, D.O.O.	AVTO NAD DRUŽBA ZA PROIZVODNJO PLASTIČNIH NADGRADENJ IN SESTAVNIH DELOV CESTNIH VOZIL D.O.O.

srednje družbe

največje po prihodku

največje po izvozu

ARSED PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN TRŽENJE KOVINSKE OPREME D.O.O.	CARTHAGO PROIZVODNJA AVTODOMOV D.O.O.
CARTHAGO PROIZVODNJA AVTODOMOV D.O.O.	SUMIDA SLOVENIJA, PODJETJE ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE IN ELEKTRONSKE OPREME ZA MOTORNA VOZILA, D.O.O.
AD PLASTIK PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE D.O.O. NOVO MESTO	KLS LJUBNO D.D., SPECIALIST ZA ZOBATE VENCE
SUMIDA SLOVENIJA, PODJETJE ZA PROIZVODNJO ELEKTRIČNE IN ELEKTRONSKE OPREME ZA MOTORNA VOZILA, D.O.O.	ISKRA AVTOELEKTRIKA AVTO DELI D.O.O. BOVEC
KLS LJUBNO D.D., SPECIALIST ZA ZOBATE VENCE	TOVARNA VOZIL MARIBOR D.O.O.
ISKRA AVTOELEKTRIKA AVTO DELI D.O.O. BOVEC	AD PLASTIK PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE D.O.O. NOVO MESTO
TOVARNA VOZIL MARIBOR D.O.O.	METTIS INTERNATIONAL PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.
METTIS INTERNATIONAL PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.	STARKOM, PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
VIP VIRANT IZDELKI TEHNIČNIH PRODUKTOV, D.O.O.	MAROV T PROIZVODNO IZVOZNO UVOZNO PODJETJE, D.O.O.
STARKOM, PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.	VIP VIRANT IZDELKI TEHNIČNIH PRODUKTOV, D.O.O.

velike družbe

največje po prihodku

največje po izvozu

REVOZ PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN KOMERCIALIZACIJO AVTOMOBILOV D.D.	REVOZ PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN KOMERCIALIZACIJO AVTOMOBILOV D.D.
CIMOS D.D. AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA	CIMOS D.D. AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA
HELLA SATURNUS SLOVENIJA, PROIZVODNJA SVETLOBNE OPREME ZA MOTORNA IN DRUGA VOZILA, D.O.O.	HELLA SATURNUS SLOVENIJA, PROIZVODNJA SVETLOBNE OPREME ZA MOTORNA IN DRUGA VOZILA, D.O.O.
ADRIA MOBIL PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O. NOVO MESTO	ADRIA MOBIL PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O. NOVO MESTO
ISKRA AVTOELEKTRIKA D.D.	ISKRA AVTOELEKTRIKA D.D.

TPV JOHNSON CONTROLS, PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN TRŽENJE NOTRANJE OPREME ZA AVTOMOBILE, D.O.O.	ODELO SLOVENIJA, PODJETJE ZA RAZVOJ, PROIZVODNJO IN TRŽENJE AVTOMOBILSKIH DELOV, D.O.O.
CIMOS TAM AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA, D.O.O.	TBP TOVARNA BOVDENOV IN PLASTIKE D.D.
TPV TRŽENJE IN PROIZVODNJA OPREME VOZIL D.D.	AKRAPOVIČ, PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE, D.D.
ODELO SLOVENIJA, PODJETJE ZA RAZVOJ, PROIZVODNJO IN TRŽENJE AVTOMOBILSKIH DELOV, D.O.O.	TPV TRŽENJE IN PROIZVODNJA OPREME VOZIL D.D.
TBP TOVARNA BOVDENOV IN PLASTIKE D.D.	SG AUTOMOTIVE PODJETJE ZA RAZVOJ, PROIZVODNJO IN TRŽENJE ELEKTRONSKIH SKLOPOV IN KABELSKIH SETOV, D.O.O.

5.3.3. Izvoz

Tudi tukaj je bil izvoz vseh dejavnosti skupne SKD 29 (proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic) manjši kot leta 2008, le pri dejavnosti 29.1 (proizvodnja motornih vozil) je bila zabeležena rast, in sicer za dobrih 5%.

Pri čistih prihodkih od prodaje na tujem trgu, predstavlja »proizvodnja motornih vozil« skoraj dve tretjini (64,44%) celotne panoge 29. Pri delih za avtomobile, kot pri delih in opremi za motorna vozila pa je zaznati upad izvoznih indeksov za skoraj 20%.

Deleži izvoza proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic po državah

država namena	izvoz v mio. €
FRANCIJA	927,805
NEMČIJA	452,817
ITALIJA	155,941
VELIKA BRITANIJA	50,273
AVSTRIJA	42,893
BELGIJA	42,660
NIZOZEMSKA	41,701
ŠPANIJA	31,879
ROMUNIJA	30,406
ŠVEDSKA	27,304
OSTALO	176,267
skupaj izvoz dejavnosti 29	1.979,947

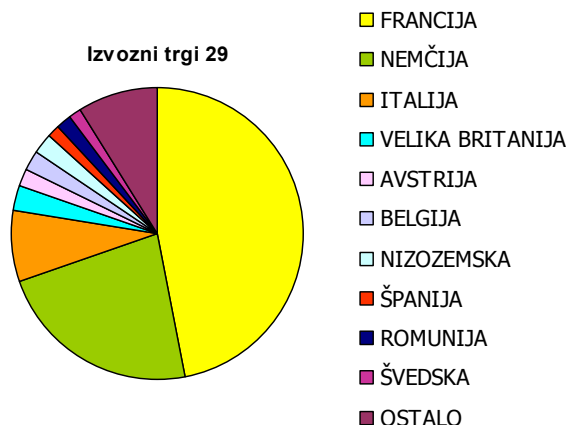

Tabela 14: Deleži izvoza proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic po državah

Pregled izvoza proizvodnje motornih vozil in prikolic pokaže, da se največ izvozi v Francijo, Nemčijo in Italijo, kar je razvidno iz zgornje tabele.

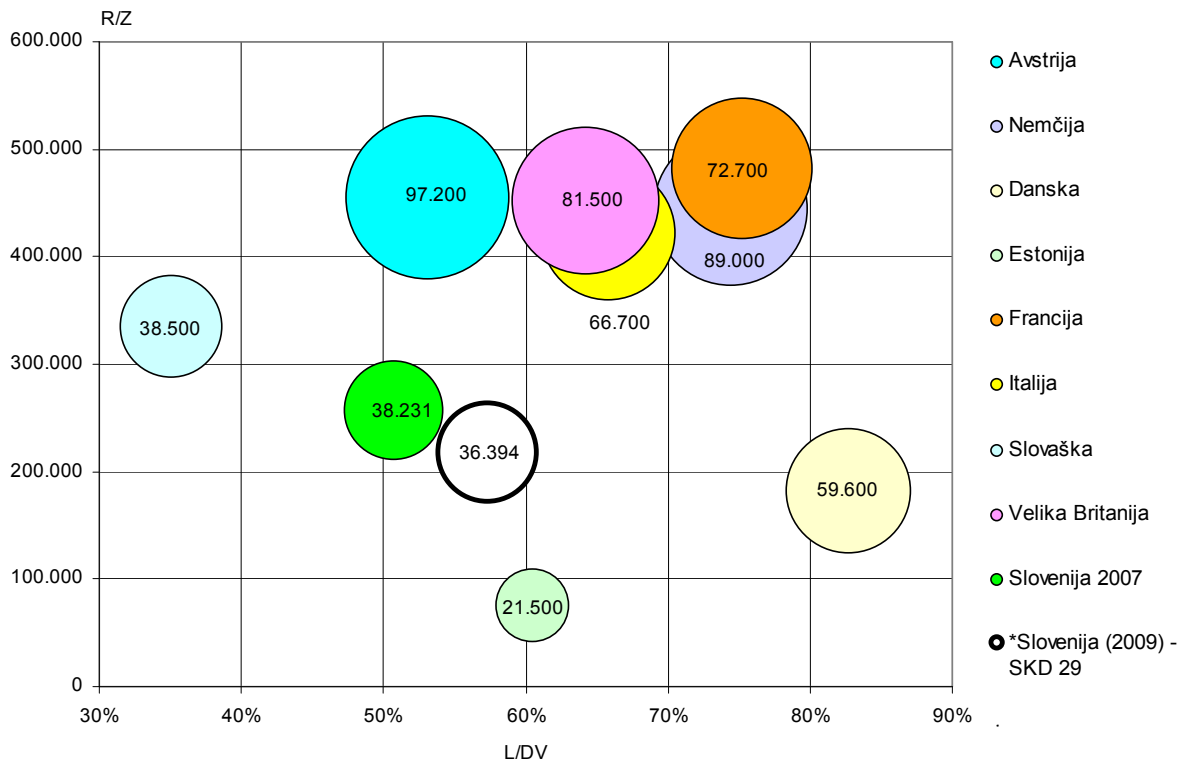
5.3.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo motornih vozil, prikolic in polprikolic v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v drugem poglavju v točki produktivnost.

Primerjava je izvedena za leto 2007, saj za države Evropske unije v bazah EuroStata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v to sliko leta 2007 vključena »Slovenija (2009)«.

Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem -EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 21: Primerjava proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU

* **Panoga 29 (SKD 2008)** je praktično povsem primerljiva s "staro panogo" 34 (SKD 2002), saj je v njej 99% dodane vrednosti oz. 87% podjetij "stare" 34. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic nam daje nekoliko razpršeno sliko. V najboljši poziciji je Avstrija, ostale države pa malo zaostajajo. Še najbližje po dodani vrednosti in realizaciji na zaposlenega je Nemčija, vendar ima slednja visoke stroške dela na zaposlenega (75%), medtem ko le-ti pri Avstriji dosegajo 53%. Slovenija ima v letu 2007 glede stroškov dela dokaj ugodno pozicijo (okrog 50%), vendar je ustvarjena dodana vrednost skoraj 3-krat manjša kot v Avstriji, sama realizacija na zaposlenega pa skoraj dvakrat. V primerjavi z Estonijo je Slovenija v boljšem položaju, Slovaška pa ima malenkost večjo dodano vrednost in pa najmanjše stroške na zaposlenega (35%) v primerjavi z vsemi subjekti.

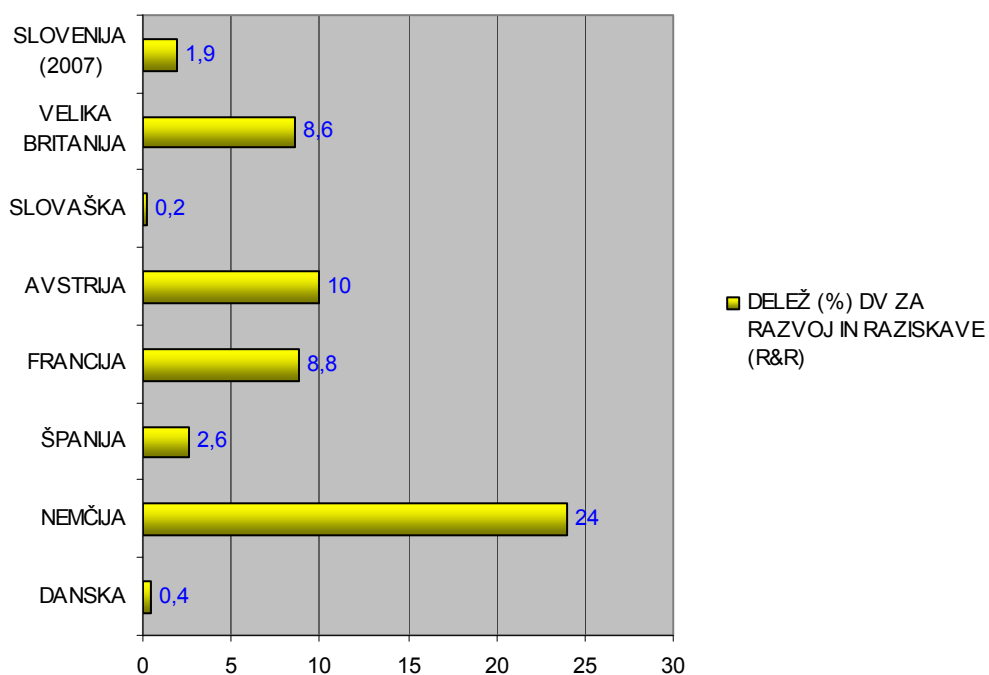
Pri panogi lahko v **letu 2009** opazimo konkretno nazadovanje v primerjavi z letom 2007. To je opazno predvsem pri nižji realizaciji na zaposlenega (manjša za skoraj 40 tisoč €) in dodani vrednosti (nižja za skoraj 2 tisoč €). Povišali so se tudi stroški na zaposlenega, in sicer za slabih 7%.

5.3.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave

PROIZVODNJA MOTORNIH VOZIL, PRIKOLIC IN POLPRIKOLIC - SKD 29 (34)	DRŽAVA	DELEŽ (%) DV ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE (R&R)	VREDNOST IZDATKA SREDSTEV ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE (R&R) NA ZAPOSLENEGA V €
	DANSKA	0,4	238,40
	NEMČIJA	24,0	21.360,00
	ŠPANIJA	2,6	1.716,00
	FRANCIJA	8,8	6.397,60
	AVSTRICIJA	10,0	9.720,00
	SLOVAŠKA	0,2	77,00
	VELIKA BRITANIJA	8,6	7.009,00
	SLOVENIJA (2007)	1,9	726,39

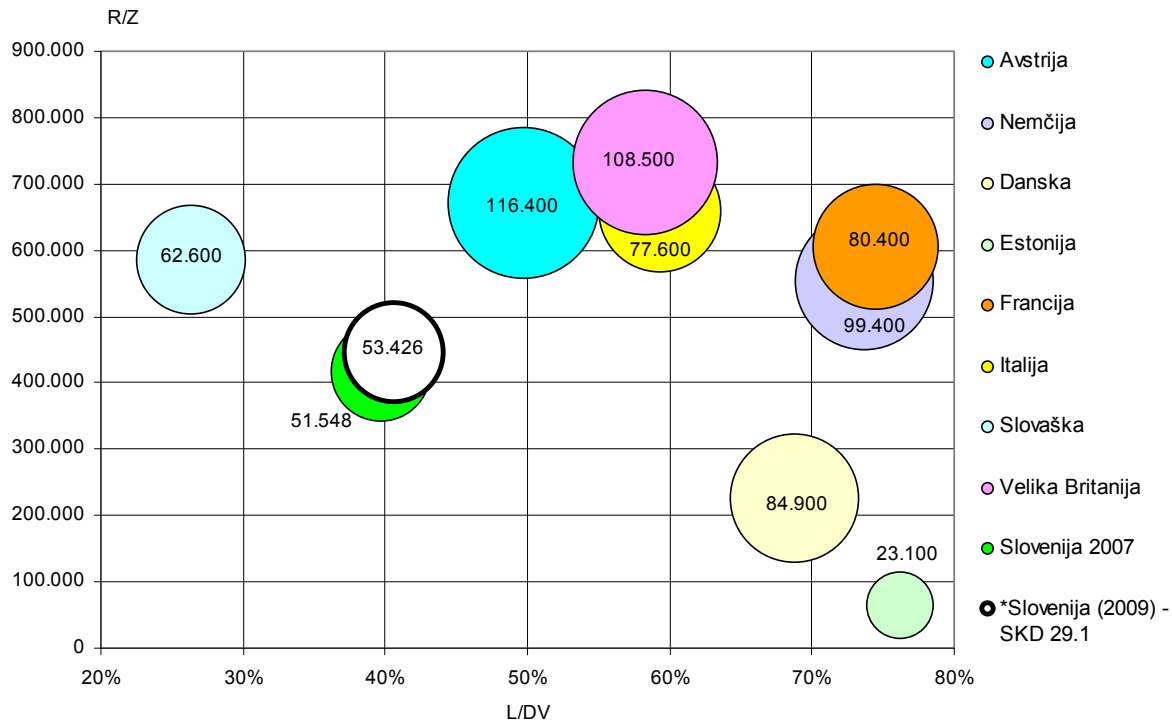
Pri proizvodnji motornih vozil, prikolic in polprikolic so največji delež sredstev za razvoj in raziskave namenili v Nemčiji, in sicer 24% ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega. Poleg Nemčije so dokaj (vendar v primerjavi z Nemčijo majhen) visok delež sredstev namenile še Francija (8,8%), Avstrija (10%) in Velika Britanija (8,6%). Največ denarja v razvoj in raziskave na zaposlenega vložijo Nemčija (21.360€), Francija (6.397€), Avstrija (9.720€) in Velika Britanija (7.009€). Delež denarja, ki ga namenijo ostale države, je znatno manjši od prej omenjenih. Pri Sloveniji znaša delež izdatka sredstev 1,9%, gledano v denarju pa to znaša 726 €.

DELEŽ (%) DV ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE (R&R)
PROIZVODNJA MOTORNIH VOZIL, PRIKOLIC IN POLPRIKOLIC (SKD 34)

5.3.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 22: Primerjava proizvodnje motornih vozil (SKD 29.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU

* **Panoga 29.1 (SKD 2008)** je povsem primerljiva s "staro panogo" 34.1 (SKD 2002), saj je v njej 97% dodane vrednosti oz. 77% podjetij "stare" 34.1. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

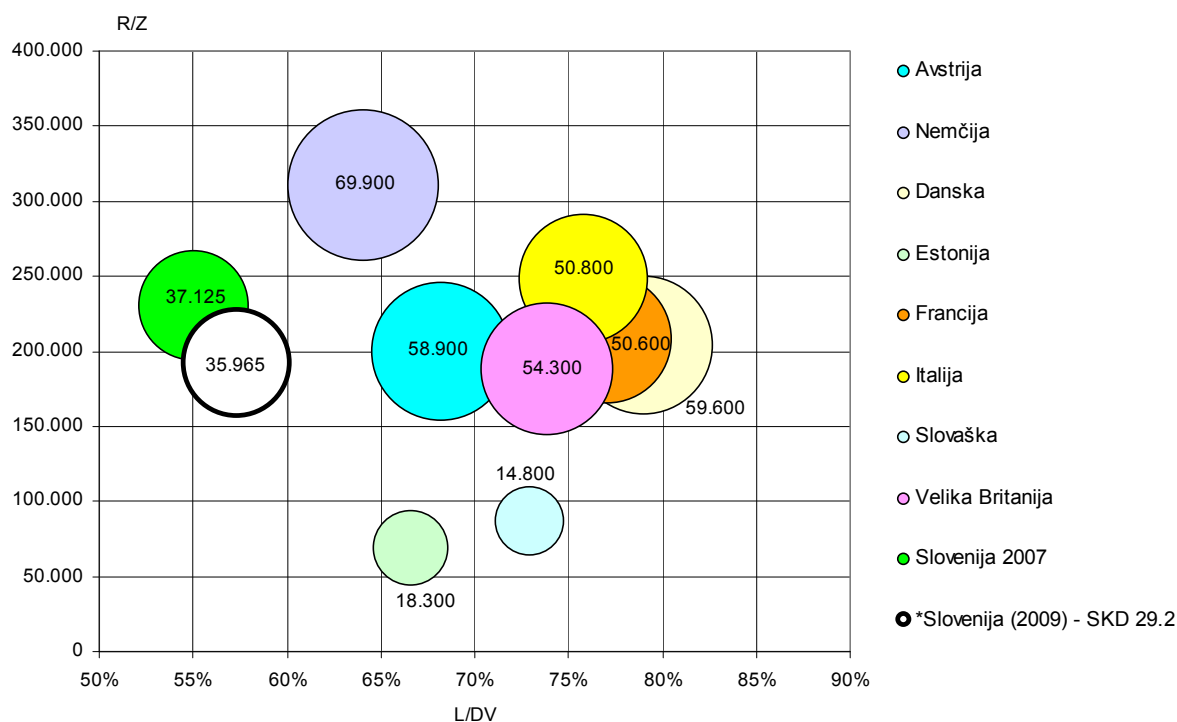
Graf proizvodnje motornih vozil je podoben grafu za celotno proizvodnjo motornih vozil. V najboljši poziciji je ponovno Avstrija, sledijo pa ji ostale velike proizvajalke. Nemčija je v najbolj neugodnem položaju glede samih stroškov dela (83%), vendar ima visoko dodano vrednost ter realizacijo na zaposlenega. Slovenija je v letu 2007 ustvarila slabih 51 tisoč € dodane vrednosti na zaposlenega in imela realizacijo dobrih 415 tisoč EUR na zaposlenega, a vseeno še vedno krepko zaostaja za vodilnimi državami (predvsem za Avstrijo). Če bi gledali samo stroške dela, so le ti nižji od ostalih držav (39%). Estonija ostaja globoko na dnu in daleč od konkurence, medtem ko ima Slovaška dokaj solidno dodano vrednost (62 tisoč €) in najnižje stroške dela med vsemi državami (26%).

Pri tej panogi v letu 2009 lahko opazimo manjši napredek, vendar kot tolikokrat do sedaj, če se primerjamo z vodilnimi državami, še vedno lahko vidimo velik zaostanek tako pri realizaciji na zaposlenega, kot pri dodani vrednosti. Le pri stroških dela je Slovenija nekoliko bolj "učinkovita", kot ostale države proizvajalke.

5.3.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic (SKD 29.2)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 23: Primerjava proizvodnje karoserij za vozila, prikolice in polprikolice (SKD 29.2) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU

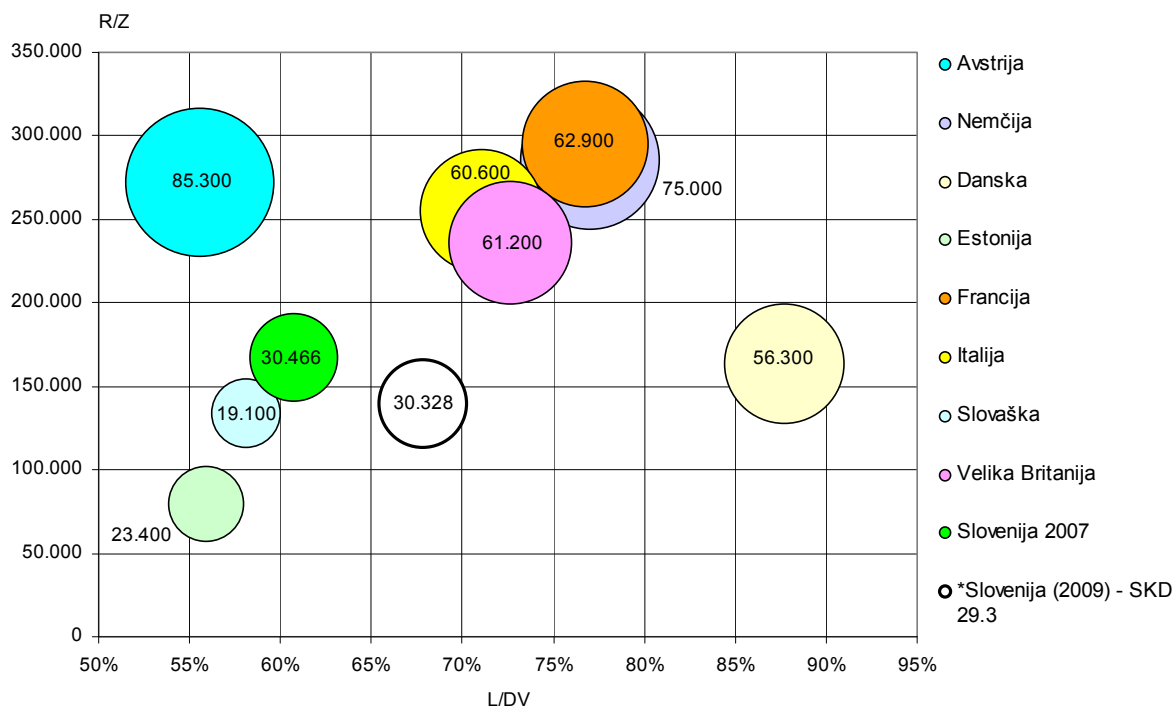
* **Panoga 29.2 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 34.2 (SKD 2002), saj je v njej 93% dodane vrednosti oz. 86% podjetij "stare" 34.2. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

Dejavnost Proizvodnje karoserij za vozila (SKD 34.2) je bila po primerjalnih kazalnikih v Sloveniji v letu 2007 dokaj podobna z ostalimi državami glede realizacije na zaposlenega, stroški dela pa so se gibali nekje okoli 55%. Slabša je le ustvarjena dodana vrednost (cca 37 tisoč €). Vsi kazalniki usmerjajo na dobro konkurenčno pozicijo panoge v Sloveniji.

Za **leto 2009** slika kaže slabšo situacijo kot v 2007, saj so se stroški nazaposlenega povečali za 2%, dodana vrednost se je "znižala" za dobrih 1000 €, realizacija na zaposlenega pa je nižja za skoraj 40 tisoč €. Ostale države v panogi imajo dokaj podobne ustvarjene dodane vrednosti, razlika se kaže le v realizaciji na zaposlenega ter predvsem v razmerju stroškov dela glede na ustvarjeno dodano vrednost (te se gibljejo med 64% in 79%). Če vse povzamemo, lahko na zgornjem grafu vidimo dokaj slabšo pozicijo kot leta 2007.

5.3.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 24: Primerjava proizvodnje delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU

* **Panoga 29.3 (SKD 2008)** je povsem primerljiva s "staro panogo" 34.3 (SKD 2002), saj je v njej 99% dodane vrednosti oz. 86% podjetij "stare" 34.3. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

Najboljše rezultate pri proizvodnji delov in dodatne opreme za motorna vozila so imeli pri "severni sosed" Avstriji, in sicer se na sliki lepo vidi prednost pred ostalimi državami, predvsem v dodani vrednosti in pri razmerju stroškov dela glede na dodano vrednost. Slovenija je v letu 2007 bila konkurenčna le pri razmerju stroškov dela v dodani vrednosti (61%), vendar v primerjavi z drugimi zaostaja pri realizaciji in ustvarjeni dodani vrednosti na zaposlenega.

Pri tej panogi v letu 2009 opazimo padec glede na leto 2007. Pri dodani vrednosti ni opaziti bistvenih sprememb in je ostala nekako na podobni ravni izpred dveh let. Drugače pa je s stroški na zaposlenega, ki so višji za 7% ter realizacijo na zaposlenega, ki je nižja za približno 26 tisoč €. Ostale države so po razmerju stroškov dela dokaj skupaj. Manjša razlika se kaže pri realizaciji na zaposlenega, ki se je gibala nekje med 235 tisoč € (Velika Britanija) in 295 tisoč € (Francija).

5.4. PROIZVODNJA DRUGIH VOZIL IN PLOVIL – SKD 30

Proizvodnja drugih vozil in plovil (SKD 30) vključuje naslednje dejavnosti:

- 30.1- Gradnja ladij in čolnov
- 30.2- Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil
- 30.3- Proizvodnja zračnih in vesoljskih plovil
- 30.4- Proizvodnja bojnih vozil
- 30.9- Proizvodnja drugih vozil

5.4.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje drugih vozil in plovil

	30.	30.1.	30.2.	30.3.	30.9.
število družb	63	40	n/a	12	10
število zaposlenih - Z	740	468	71	101	100
<i>indeks 09/08</i>	<i>79,31</i>	<i>71,24</i>	<i>104,37</i>	<i>106,88</i>	<i>87,94</i>
prihodki (brez sprememb vrednosti zalog) - R	93.715.743	56.358.189	15.116.105	10.368.794	11.872.655
<i>indeks 09/08</i>	<i>85,62</i>	<i>79,06</i>	<i>83,43</i>	<i>131,78</i>	<i>97,42</i>
čisti prih. od prodaje na domačem trgu	13.487.560	5.889.836	1.153.770	1.813.968	4.629.986
<i>indeks 09/08</i>	<i>85,91</i>	<i>81,20</i>	<i>70,48</i>	<i>81,66</i>	<i>100,93</i>
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	69.493.444	41.419.119	13.855.293	7.322.110	6.896.922
<i>indeks 09/08</i>	<i>78,47</i>	<i>69,22</i>	<i>84,65</i>	<i>143,58</i>	<i>95,08</i>
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	4.337.094	1.413.161	750.733	1.344.423	828.777
<i>indeks 09/08</i>	<i>79,91</i>	<i>41,20</i>	<i>76,58</i>	<i>356,01</i>	<i>129,62</i>
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT)	10.468.174	5.829.982	1.392.915	1.770.201	1.475.076
<i>indeks 09/08</i>	<i>85,72</i>	<i>67,42</i>	<i>84,85</i>	<i>276,74</i>	<i>114,93</i>
amortizacija	6.131.080	4.416.821	642.182	425.778	646.299
<i>indeks 09/08</i>	<i>90,36</i>	<i>84,65</i>	<i>97,13</i>	<i>162,49</i>	<i>100,35</i>
zaloge	29.361.964	19.616.535	2.429.683	1.804.089	5.511.657
<i>indeks 09/08</i>	<i>84,90</i>	<i>76,61</i>	<i>107,33</i>	<i>125,05</i>	<i>104,48</i>
dodana vrednost - DV	21.445.154	12.687.595	3.345.781	4.169.497	1.242.281
<i>indeks 09/08</i>	<i>90,04</i>	<i>78,88</i>	<i>91,24</i>	<i>154,46</i>	<i>91,03</i>
koeficient zadolženosti	0,887	0,868	0,689	0,601	1,464
<i>indeks 09/08</i>	<i>108,35</i>	<i>110,75</i>	<i>95,06</i>	<i>84,61</i>	<i>116,59</i>
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	0,962	0,958	1,043	1,124	0,801
<i>indeks 09/08</i>	<i>110,70</i>	<i>115,38</i>	<i>97,77</i>	<i>114,95</i>	<i>98,66</i>
dobičkovnost prodaje - PM	0,031	0,007	0,063	0,135	0,006
<i>indeks 09/08</i>	<i>81,06</i>	<i>19,64</i>	<i>87,86</i>	<i>325,48</i>	<i>92,00</i>
dobičkonosnost kapitala - ROE	-0,843	-0,848	0,153	0,343	0,445
<i>indeks 09/08</i>	<i>116,14</i>	<i>118,15</i>	<i>66,33</i>	<i>404,36</i>	<i>64,91</i>
dobičkonosnost sredstev - ROA	-0,076	-0,102	0,044	0,098	-0,210
<i>indeks 09/08</i>	<i>81,67</i>	<i>89,69</i>	<i>77,27</i>	<i>528,89</i>	<i>107,06</i>
prihodki na zaposlenega - R/Z	126.684	120.552	212.424	102.875	118.360
<i>indeks 09/08</i>	<i>107,96</i>	<i>110,98</i>	<i>79,93</i>	<i>123,29</i>	<i>110,78</i>
stroški dela na zaposlenega - L/Z	22.513	21.744	24.537	25.185	21.975
<i>indeks 09/08</i>	<i>102,89</i>	<i>100,83</i>	<i>102,80</i>	<i>110,55</i>	<i>100,98</i>
DV na zaposlenega - DV/Z	28.989	27.139	47.018	41.368	12.384
<i>indeks 09/08</i>	<i>113,54</i>	<i>110,72</i>	<i>87,42</i>	<i>144,51</i>	<i>103,51</i>
delež prodaje na tujih trgih	0,742	0,735	0,917	0,706	0,581
<i>indeks 09/08</i>	<i>91,65</i>	<i>87,55</i>	<i>101,47</i>	<i>108,95</i>	<i>97,60</i>
delež stroškov dela v dodani vrednosti - L/DV	0,777	0,801	0,522	0,609	1,774
<i>indeks 09/08</i>	<i>90,62</i>	<i>91,07</i>	<i>117,60</i>	<i>76,50</i>	<i>97,56</i>

Tabela 15: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela, ... proizvodnje drugih vozil in plovil

Tudi dejavnost proizvodnja drugih vozil in plovil v letu 2009 beleži indekse rasti, praviloma manjše od 100. Upad prihodka je na ravni celotne SKD 30 skoraj 15%, največji pri proizvodnji ladij in čolnov (- 20%). Rast izkazuje le proizvodnja zračnih in vesoljskih plovil (SKD 30.3), in sicer je bila ta 31,8%.

Izvoz se je zmanjšal za 21,5%, dobiček pred davki (EBIT) pa je manjši za 20,1%. Dodana vrednost na zaposlenega dosega 28.989 € in je za 13,5% višja kot leto poprej. Dobičkonosnost (ROE in ROA) je negativna, delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti je 77,7% in je nižji za 9,4% glede na leto 2008. Stroški dela na zaposlenega so višji kot leto poprej (indeks 102,89) in znašajo 22.513 €.

Največja deleža v prihodku te panoge imata dejavnosti gradnja ladij in čolnov (56,36 mio €) ter proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (15,12 mio €).

Število zaposlenih je v celotni panogi upadlo za 20,7% in obsega konec leta 2009 740 ljudi. Največji delež zaposlenih je v dejavnosti ladjedelništva.

5.4.2. Družbe

V nadaljevanju je navedenih po deset (ali manj) največjih družb proizvodnje drugih vozil in plovil glede na ustvarjeni prihodek in izvoz, urejeno po velikostnih razredih družb.

mikro in male družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
PIPISTREL PODJETJE ZA ALTERNATIVNO LETALSTVO D.O.O. AJDOVŠČINA	PIPISTREL PODJETJE ZA ALTERNATIVNO LETALSTVO D.O.O. AJDOVŠČINA
VIZIJA SPORT D.O.O. PROIZVODNJA IN PRODAJA KOLES	VSR LAB RAZVOJ PLOVIL D.O.O.
ALBATROSS FLY, IZDELAVA IN SERVISIRANJE LETAL, RADOVLJICA, D.O.O.	FLORENS, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.
VSR LAB RAZVOJ PLOVIL D.O.O.	ATAIR, RAZVOJ IN PROIZVODNJA LAHKIH LETALSKIH NAPRAV, D.O.O.
VALY, PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN TRGOVINO S ŠPORTNO OPREMO, D.O.O.	NOVOVAR GRADNJA IN POPRAVILO LADIJ D.O.O.
NEROS, NAVTIKA, ELEKTRONIKA, SERVIS IN TRGOVINA, D.O.O.	SACS MARINE D.O.O. PROIZVODNJA PLOVIL
ALBASTAR IZDELAVA IN SERVISIRANJE LETAL D.O.O.	AEROPRODUKT, PROIZVODNJA IN SERVIS LETAL D.O.O.
CALYPSO NAUTICA STORITVE IN TRGOVINA D.O.O.	RTM, PROIZVODNJA PLOVIL, D.O.O.
FLORENS, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.	BLUMAR, PROIZVODNJA IN STORITVE D.O.O.
ATAIR, RAZVOJ IN PROIZVODNJA LAHKIH LETALSKIH NAPRAV, D.O.O.	VIZIJA SPORT D.O.O. PROIZVODNJA IN PRODAJA KOLES
srednje in velike družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
SEAWAY GROUP, NAVTIČNO PODJETJE, D.O.O.	SEAWAY GROUP, NAVTIČNO PODJETJE, D.O.O.
ELAN MARINE, PROIZVODNJA IN PRODAJA PLOVIL, D.O.O.	KOVIS PROIZVODNA DRUŽBA, D.O.O.
KOVIS PROIZVODNA DRUŽBA, D.O.O.	ELAN MARINE, PROIZVODNJA IN PRODAJA PLOVIL, D.O.O.
TOMOS D.O.O., MOTOINDUSTRIJA	TOMOS D.O.O., MOTOINDUSTRIJA
SEAWAY GROUP, NAVTIČNO PODJETJE, D.O.O.	SEAWAY GROUP, NAVTIČNO PODJETJE, D.O.O.
ELAN MARINE, PROIZVODNJA IN PRODAJA PLOVIL, D.O.O.	KOVIS PROIZVODNA DRUŽBA, D.O.O.

5.4.3. Izvoz

Pri vseh dejavnostih (z izjemo ene) v celotni SKD 30, so bili prihodki od prodaje na tujih trgih manjši kot leta 2008, odstotek upada pa varira med 5% in 30%. Le pri dejavnosti 30.3 (proizvodnja zračnih in vesoljskih plovil) je bila zabeležena rast, in sicer za visokih 44%.

Pri deležu prodaje na tujih trgih za celotno dejavnost SKD 30 (proizvodnja drugih vozil in plovil), največji del predstavlja »proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil« (SKD 30.2) z deležem 91,7%, »gradnja ladij in čolnov« (SKD 30.1) pa ima 73,5% delež. Največji upad prihodkov od prodaje na tujem trgu pa je doživela dejavnost, ki tudi največ izvozi (30.1 - Gradnja ladij in čolnov), in sicer je bi le-ta manjši za dobrih 30%.

Deleži izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil po državah

država namena	izvoz v mio. €
HRVAŠKA	10,755
ITALIJA	9,409
VELIKA BRITANIJA	8,813
NEMČIJA	6,020
AVSTRIJA	5,558
NIZOZEMSKA	4,454
SRBIJA	3,332
FRANCIJA	3,038
POLJSKA	2,593
ROMUNIJA	1,817
OSTALO	14,204
skupaj izvoz dejavnosti 30	69,993

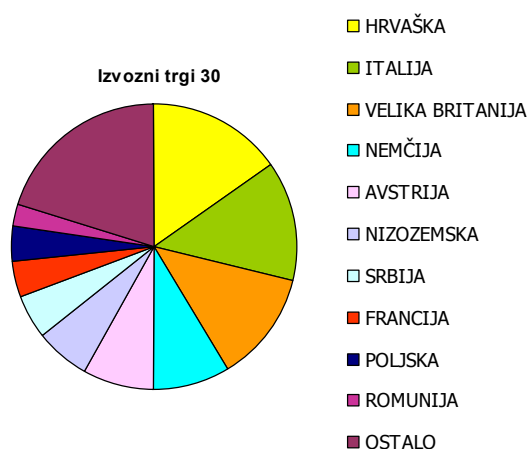

Tabela 16: Deleži izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil po državah

Pregled izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil kaže, da se največ izvozi na Hrvaško, v Italijo, Veliko Britanijo in Nemčijo. Vrednosti izvoza v posamezne države so razvidni na zgornji tabeli.

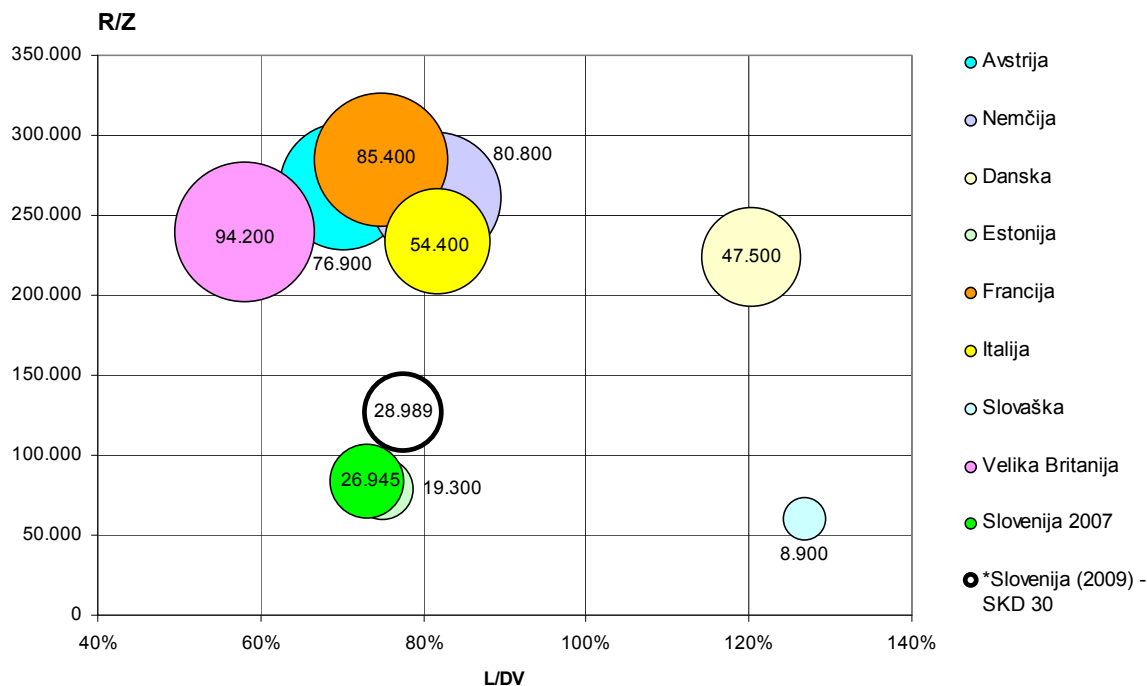
5.4.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo motornih vozil, prikolic in polprikolic v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v drugem poglavju v točki produktivnost.

Primerjava je izvedena za leto 2007, saj za države Evropske unije v bazah EuroStata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v to sliko leta 2007 vključena »Slovenija (2009)«.

Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem -EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja drugih vozil in plovil (SKD 30)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 25: Primerjava proizvodnje drugih vozil in plovil (SKD 30) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU

* **Panoga 30 (SKD 2008)** je primerljiva s "staro panogo" 35 (SKD 2002), saj je v njej 58% dodane vrednosti oz. 41% podjetij "stare" 35. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

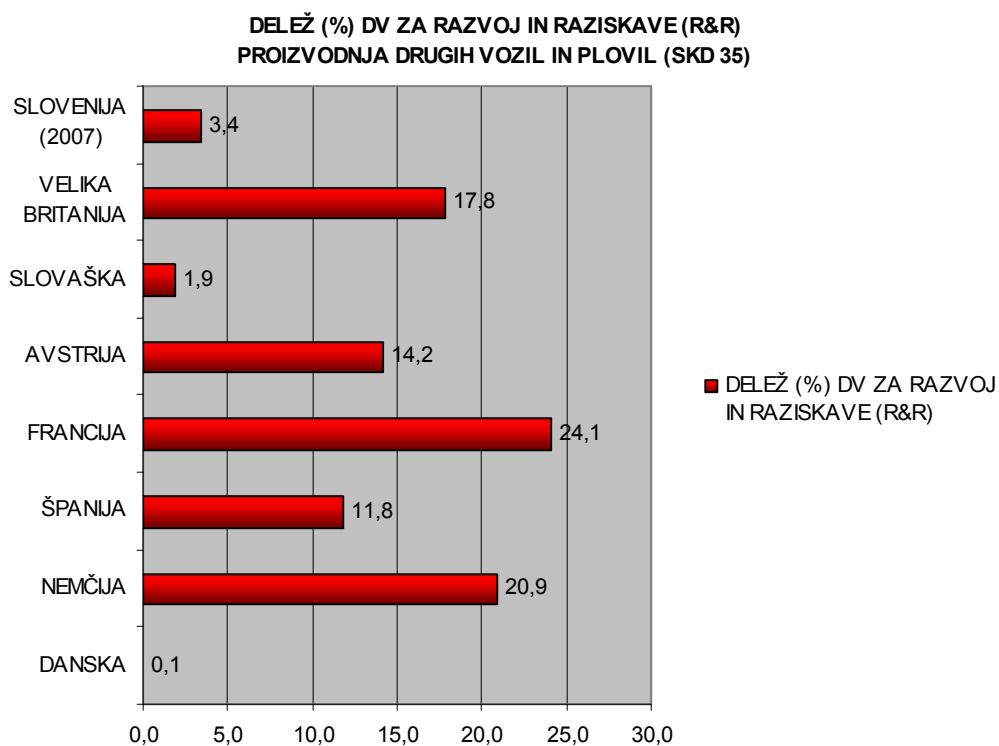
Če pogledamo zgornji graf, vidimo določeno selekcioniranost skupin v panogi. Največjo dodano vrednost in realizacijo na zaposlenega pri proizvodnji drugih vozil in plovil dosegajo že velikokrat prej omenjene države. Prav tako imajo relativno najbolj ugodno razmerje delitve stroškov dela v dodani vrednosti. Francija ima tudi najvišjo realizacijo na zaposlenega (283 tisoč €). V najbolj "neugodnem" položaju je Danska. Kljub dokaj visoki realizaciji na zaposlenega ter dodani vrednosti pa razmerje v delitvi stroškov dela glede na dodano vrednost, dosega visokih 120%. Slovenija je v letu 2007 v tej panogi dosegla nizko realizacijo in dodano vrednost na zaposlenega, stroški dela pa so dosegli 73% ustvarjene dodane vrednosti.

Odebeljen krogec pri SKD 30 **za leto 2009** nam lepo prikaže, da se je krepko povišala realizacija na zaposlenega (za kar 43 tisoč €) ter dodana vrednost, ki je višja za dobri 2.000 €, glede na leto 2007. Povišali so se tudi stroški dela, in sicer za dobre 4%.

5.4.4.1. Vlaganja panoge v razvoj in raziskave

PROIZVODNJA DRUGIH VOZIL IN PLOVIL - SKD 30 (35)	DRŽAVA	DELEŽ (%) DV ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE (R&R)	VREDNOST IZDATKA SREDSTEV ZA RAZVOJ IN RAZISKAVE (R&R) NA ZAPOSLENEGA V €
	DANSKA	0,1	47,50
	NEMČIJA	20,9	16.887,20
	ŠPANIJA	11,8	6.702,40
	FRANCIJA	24,1	20.581,40
	AVSTRIJA	14,2	10.919,80
	SLOVAŠKA	1,9	169,10
	VELIKA BRITANIJA	17,8	16.767,60
	SLOVENIJA (2007)	3,4	916,13

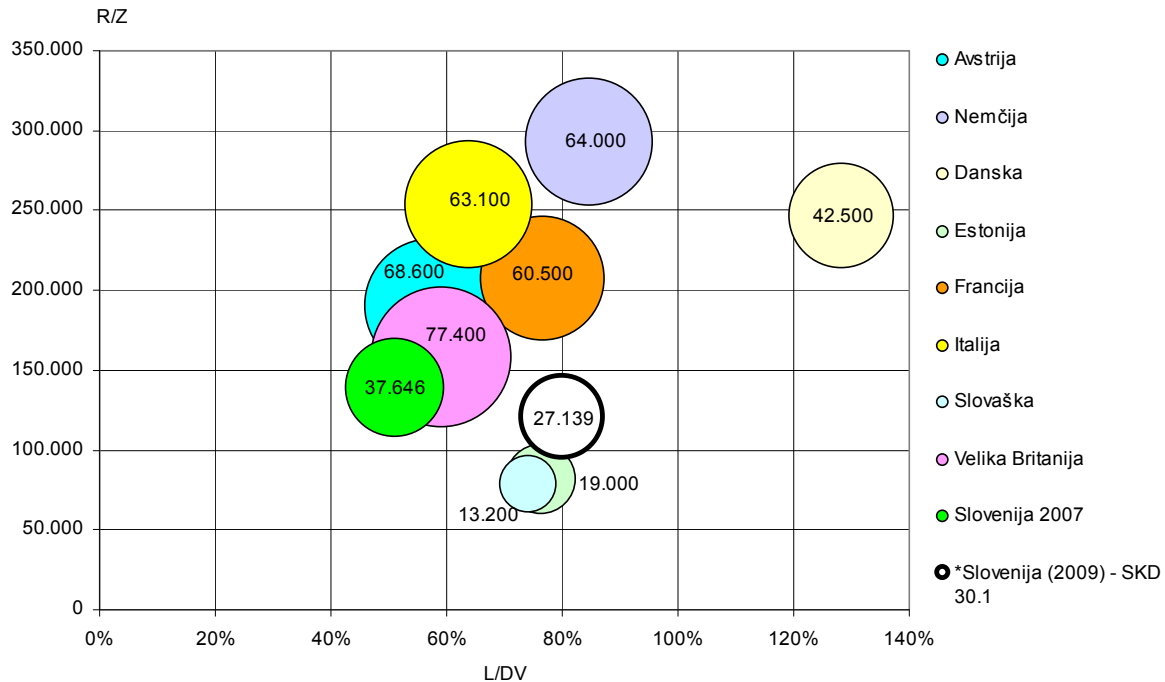
Tudi pri proizvodnji drugih vozil in plovil (SKD 35) lahko vidimo, da je delež sredstev, namenjen razvoju in raziskavam, pri nekaterih državah visok. Najvišji je v Franciji (24,1%), sledi ji Nemčija (20,9%), Velika Britanija (17,8%), Avstrija (14,2%) in Španija (11,8%). Ostale države so namenile dosti manjši delež (manj kot 2%), medtem ko je Slovenija namenila 3,4%. Tudi tukaj se opazijo razlike v vložnem denernem deležu v razvoj in raziskave. Francija za to nameni 20.581€, medtem ko Slovenija prispeva le 916€.

Za tri pod-razrede dejavnosti proizvodnje drugih vozil in plovil, ki predstavljajo največji delež prihodka in zaposlenih, so v nadaljevanju prikazane primerjave z posameznimi evropskimi državami.

5.4.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2007) za dejavnost Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 26: Primerjava dejavnosti gradnje ladij in čolnov (SKD 30.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU

* **Panoga 30.1 (SKD 2008)** je solidno primerljiva s "staro panogo" 35.1 (SKD 2002), saj je v njej 77% dodane vrednosti oz. 32% podjetij "stare" 35.1. Večina podjetij, to je 77% pa je prešla v novo panogo, in sicer v 33.1. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

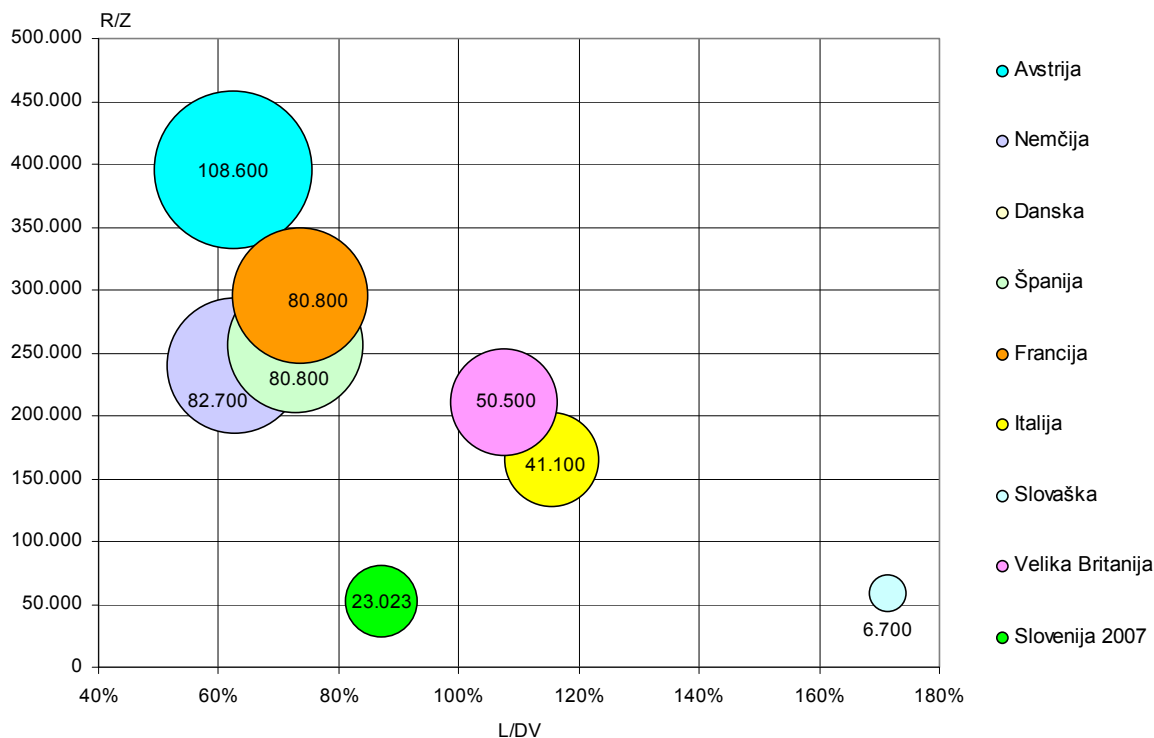
Če izpostavimo ustvarjeno dodano vrednost ter ustvarjene stroške dele, imata v tej panogi najboljšo pozicijo Avstrija in Velika Britanija, največjo realizacijo na zaposlenega ustvari Nemčija (293 tisoč €). Slovenija (2007) je glede stroškov dela v najboljši poziciji, vendar pa je ponovno dodana vrednost približno dvakrat manjša od ostalih proizvajalk. Najbolj "osamljena" je Danska. Čeprav ustvarjena dodana vrednost na Danskem dosega 42 tisoč € ter realizacija na zaposlenega 246 tisoč € na leto, pa je razmerje stroškov dela v primerjavi z ustvarjeno dodano vrednostjo doseglo 128%.

Pri tej panogi je bil **v letu 2009** opazen velik upad pri dodani vrednosti, in sicer za dobrih 10 tisoč €! Močno so se povečali tudi stroški dela, in sicer za skoraj 30%. Upad je moč zaslediti tudi pri realizaciji na zaposlenega, in sicer za 18 tisoč € **glede na leto 2007**. Če pa primerjamo rezultate leta 2009 z **letom 2008**, vidimo zmanjšanje števila zaposlenih za 30%, dvig realizacije na zaposlenega za 10% in dvig ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega za 10%.

5.4.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 27: Primerjava proizvodnje železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007

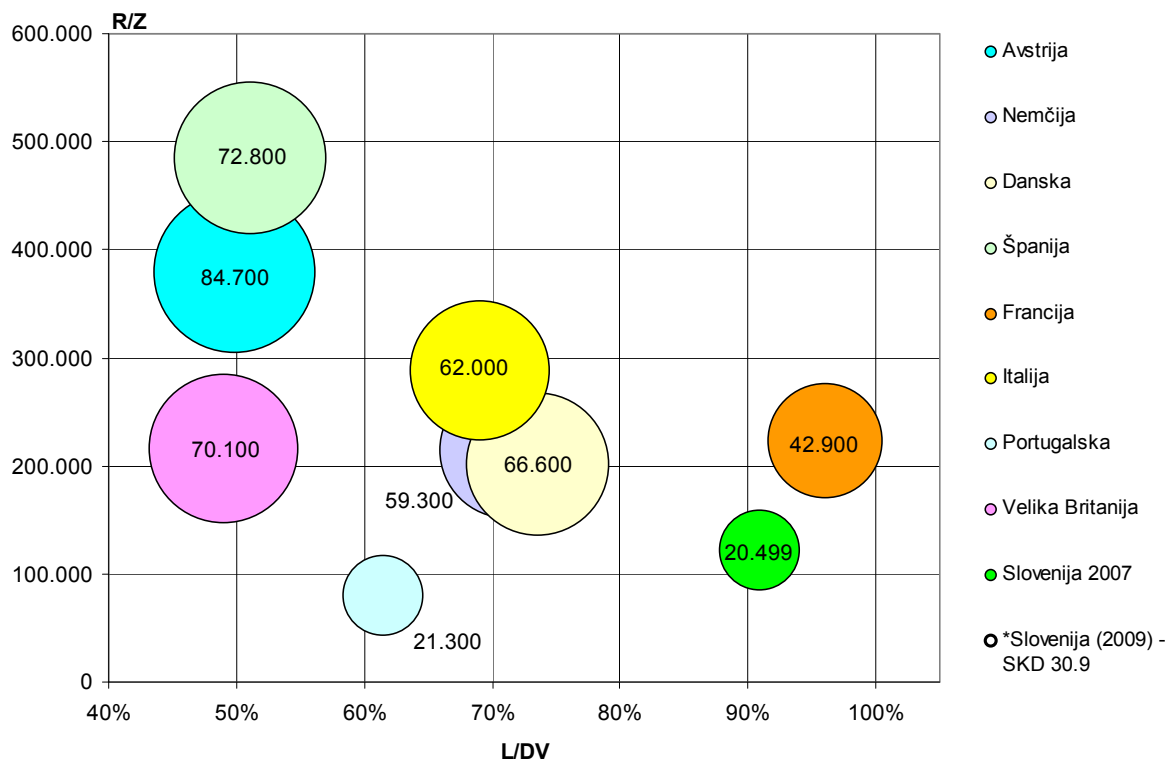
* Panoga 30.2 (SKD 2008) je solidno primerljiva s "staro panogo" 35.2 (SKD 2002), saj je v njej 33% dodane vrednosti oz. 40% podjetij "stare" 35.2. Večina dodane vrednosti, to je 67% pa je prešla v novo panogo, in sicer v 33.1. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Ker je iz agregata mogoče sklepati na individualnost podatka in s tem identifikacijo poslovnega subjekta, le-tega za leto 2009 ni možno objaviti.

Slovenija in Slovaška pri proizvodnji železniških in drugih tirnih vozil, krepko zaostajata za ostalimi proizvajalkami. Predvsem visoki stroški dela (čez 80%) ter nizka dodana vrednost in realizacija na zaposlenega, uvrščajo Slovenijo v ozadje panoge. Graf izkazuje, da so največji proizvajalci v panogi Avstrija, Francija, Nemčija in Španija. Stroški dela na zaposlenega, če povzamemo vse države skupaj, se gibljejo nekje med 62% in 115% ustvarjene dodane vrednosti, le Slovaška je daleč v ozadju (171%).

Na sliki ni opaziti belega odebeljenga kroga za leto 2009. Ker je iz agregata mogoče sklepati na individualnost podatka in s tem identifikacijo poslovnega subjekta, le-tega za leto 2009 ni možno objaviti!

5.4.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU (za leto 2007) za dejavnost Proizvodnja drugih vozil (SKD 30.9)

Zaradi že večkrat omenjene spremembe nomenklature s 01.01.2008, podatki za Slovenijo 2009 niso neposredno primerljivi s podatki EU 2007. Podatki iz Eurostata so starejši (za 2007) in se tako nanašajo na takrat veljavno SKD klasifikacijo. Primerljivost bo omogočena s podatki od leta 2008 dalje. Dotlej pa si pomagamo s približki.

Graf 28: Primerjava proizvodnje drugih vozil (SKD 30.9) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU

* **Panoga 30.9 (SKD 2008)** je povsem primerljiva s "staro panogo" 35.4 (SKD 2002), saj je v njo prešla vsa dodana vrednost ter 94% podjetij "stare" 35.4. Zato je v naslednjem grafu prikazano stanje "stare" panoge v EU za leto 2007. Beli krogec z debelejšim robom pa predstavlja slovensko panogo v letu 2009.

Pri proizvodnji motornih koles, koles in vozil za invalide lahko opazimo, da ni države proizvajalke, ki bi preveč izstopala, razporejen pa so nekako po tri (Velika Britanija, Avstrija in Španija) ter Danska, Italija in Nemčija. Kar zadeva same stroške dela, imajo najmanjše glede na ustvarjeno dodano vrednost v Veliki Britaniji (49%). Slovenija je v letu 2007 v tej panogi nekonkurenčna in zaostaja skoraj v vseh segmentih za ostalimi državami. Ima najnižjo dodano vrednost in realizacijo na zaposlenega, razen stroškov dela (91%), ki so bili najvišji v Franciji (96%).

V letu 2009 sta bili tako realizacija na zaposlenega kot dodana vrednost nižje kot v 2007. Stroški dela so skočili na 177% (**ni vidno na grafu**), kar kaže na določene spremembe, ki so se verjetno zgodile v letu 2009. V primerjavi z ostalimi proizvajalkami, pa slika še vedno kaže zaostanek Slovenije.

5.5. POPRAVILA IN MONTAŽA STROJEV IN NAPRAV – SKD 33

Popravila in montaža strojev in naprav (SKD 33) vključuje naslednje dejavnosti:

- 33.1- Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav
- 33.2- Montaža industrijskih strojev in naprav

Z uveljavitvijo SKD klasifikacije NACE Rev.2. smo v kovinski industriji pridobili novo kategorijo oz. panogo Popravila in montaža strojev in naprav, ki vsebuje naslednje pod-dejavnosti:

33.1	Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav
33.11	Popravila kovinskih izdelkov
33.12	Popravila strojev in naprav
33.13	Popravila elektronskih in optičnih naprav
33.14	Popravila električnih naprav
33.15	Popravila in vzdrževanje ladij in čolnov
33.16	Popravila in vzdrževanje zračnih in vesoljskih plovil
33.17	Popravila in vzdrževanje drugih prevoznih sredstev
33.19	Popravila drugih naprav
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav
33.20	Montaža industrijskih strojev in naprav

5.5.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz panoge popravila in montaža strojev in naprav

	33.	33.1.	33.2.
število družb	363	214	149
število zaposlenih - Z	3.621	2.512	1.109
<i>indeks 09/08</i>	<i>99,20</i>	<i>97,18</i>	<i>104,09</i>
prihodki (brez sprememb vrednosti zalog) - R	257.045.593	133.002.381	124.043.212
<i>indeks 09/08</i>	<i>84,46</i>	<i>90,20</i>	<i>79,07</i>
čisti prih. od prodaje na domačem trgu	148.597.041	108.284.430	40.312.611
<i>indeks 09/08</i>	<i>89,44</i>	<i>94,50</i>	<i>78,20</i>
čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	96.095.484	14.620.021	81.475.463
<i>indeks 09/08</i>	<i>79,89</i>	<i>90,98</i>	<i>78,18</i>
dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	15.672.884	3.276.669	12.396.215
<i>indeks 09/08</i>	<i>66,31</i>	<i>63,73</i>	<i>67,03</i>
dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBDIT)	27.270.944	9.996.162	17.274.782
<i>indeks 09/08</i>	<i>79,30</i>	<i>86,41</i>	<i>75,70</i>
amortizacija	11.598.060	6.719.493	4.878.567
<i>indeks 09/08</i>	<i>107,86</i>	<i>104,56</i>	<i>112,76</i>
zaloge	23.125.932	12.841.593	10.284.339
<i>indeks 09/08</i>	<i>85,79</i>	<i>102,52</i>	<i>71,28</i>
dodana vrednost - DV	109.990.250	69.317.136	40.673.114
<i>indeks 09/08</i>	<i>88,74</i>	<i>91,19</i>	<i>84,87</i>
koeficient zadolženosti	0,423	0,408	0,444
<i>indeks 09/08</i>	<i>87,93</i>	<i>98,51</i>	<i>78,39</i>
celotna gospodarnost (prihodki / odhodki)	1,056	1,008	1,113
<i>indeks 09/08</i>	<i>98,75</i>	<i>98,99</i>	<i>99,16</i>
dobičkovnost prodaje - PM	0,062	0,023	0,100
<i>indeks 09/08</i>	<i>74,02</i>	<i>58,99</i>	<i>83,64</i>
dobičkonosnost kapitala - ROE	0,083	0,020	0,156
<i>indeks 09/08</i>	<i>55,24</i>	<i>65,90</i>	<i>49,96</i>
dobičkonosnost sredstev - ROA	0,039	0,009	0,081
<i>indeks 09/08</i>	<i>61,29</i>	<i>66,08</i>	<i>63,05</i>
prihodki na zaposlenega - R/Z	70.985	52.949	111.830
<i>indeks 09/08</i>	<i>85,14</i>	<i>92,82</i>	<i>75,96</i>

stroški dela na zaposlenega - L/Z	23.500	24.154	22.018
<i>indeks 09/08</i>	<i>98,73</i>	<i>100,44</i>	<i>94,88</i>
DV na zaposlenega - DV/Z	30.375	27.596	36.669
<i>indeks 09/08</i>	<i>89,46</i>	<i>93,83</i>	<i>81,53</i>
delež prodaje na tujih trgih	0,374	0,110	0,657
<i>indeks 09/08</i>	<i>94,59</i>	<i>100,86</i>	<i>98,88</i>
delež stroškov dela v dodani vrednosti - L/DV	0,774	0,875	0,600
<i>indeks 09/08</i>	<i>110,36</i>	<i>107,05</i>	<i>116,37</i>

Tabela 17: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela, ...panoge Popravila in montaža strojev in naprav

Tudi dejavnost popravila in montaža strojev in naprav v letu 2009 beleži indekse rasti, praviloma manjše od 100. Upad prihodka je na ravni celotne SKD 33 več kot 15%; najmanjši pri popravilu kovinskih izdelkov, strojev in naprav (upad za 9,8%), največji pa pri dejavnosti montaža industrijskih strojev in naprav (upad za 20%).

Izvoz se je zmanjšal za 20%, dobiček pred davki (EBIT) pa za 34%. Dodana vrednost na zaposlenega dosega 30.375 € in je za 10,5% nižja kot leto poprej. Dobičkonosnost (ROE in ROA) je skoraj prepolovljena, delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti pa presega 77% in je za 10,4% višji glede na leto poprej. Stroški dela na zaposlenega so praktično enaki (indeks 98,73) in znašajo 23.500 € na zaposlenega.

5.5.2. Družbe

V nadaljevanju je navedenih po deset (ali manj) največjih družb panoge popravila in montaža strojev in naprav glede na ustvarjeni prihodek in izvoz, urejeno po velikostnih razredih družb.

mikro in male družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
SYSTEC SYSTEM TECHNOLOGY - TEHNOLOGIJA SISTEMOV D.O.O. NOVA GORICA	SYSTEC SYSTEM TECHNOLOGY - TEHNOLOGIJA SISTEMOV D.O.O. NOVA GORICA
FLENCO PROIZVODNJA, TRGOVINA, MONTAŽA IN SERVIS D.O.O.	FLENCO PROIZVODNJA, TRGOVINA, MONTAŽA IN SERVIS D.O.O.
KOLEKTOR SYNATEC OPREMA ZA AVTOMATIZACIJO D.O.O.	ELEKTRO - KA ELEKTRIKA, ELEKTROMEHANIKA, INŠTALACIJE D.O.O.
ETRA PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE D.O.O.	MOS SERVIS, TRGOVINA, STORITVE, INŽENIRING D.O.O.
RIN PLUS INŽENIRING IN PROJEKTIRANJE D.O.O.	TEHNO MONTAŽA, INŽENIRING, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.
ELEKTRO - KA ELEKTRIKA, ELEKTROMEHANIKA, INŠTALACIJE D.O.O.	KOZAMA PRODAJA IN SERVISIRANJE KOMPRESORJEV, D.O.O., LJUBLJANA
MOTOMAN ROBOTEC D.O.O., PODJETJE ZA TRŽENJE, PROJEKTIRANJE TER GRADNJO INDUSTRIJSKIH FLEKSIBILNIH SISTEMOV	ALIUS, PROIZVODNJA, MONTAŽA IN STORITVE D.O.O.
NAUTIC SERVICE, DRUŽBA ZA VZDRŽEVANJE PLOVIL, STROJNE IN ELEKTRO OPREME D.O.O.	SAR AVTOMATIZACIJA KRMILNA TEHNIKA, AVTOMATIZACIJA, REGULACIJA D.O.O.
ENERGO PLUS STORITVE, VZDRŽEVANJE IN SERVIS, D.O.O.	KAPUS, TEHNOLOGIJA, PROIZVODNJA, SERVIS, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.
LADJEDELNICA IZOLA D.D., LADJEDELNIŠTVO	LADJEDELNICA IZOLA D.D., LADJEDELNIŠTVO

srednje in velike družbe	
največje po prihodku	največje po izvozu
DANFOSS TRATA REGULACIJE OGREVANJA, PREZRAČEVANJA IN KLIMATIZACIJE, D.O.O.	DANFOSS TRATA REGULACIJE OGREVANJA, PREZRAČEVANJA IN KLIMATIZACIJE, D.O.O.
SŽ - CENTRALNE DELAVNICE LJUBLJANA D.O.O.	SŽ - CENTRALNE DELAVNICE LJUBLJANA D.O.O.
HTZ HARMONIJA TEHNOLOGIJE IN ZNANJA, INVALIDSKO PODJETJE, D.O.O. VELENJE	HTZ HARMONIJA TEHNOLOGIJE IN ZNANJA, INVALIDSKO PODJETJE, D.O.O. VELENJE

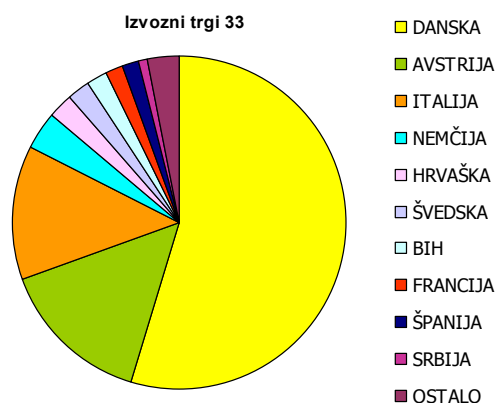
5.5.3. Izvoz

Dejavnost »montaža industrijskih strojev in naprav« v celotni panogi SKD 33 ustvari kar 85% svojih prihodkov s trženjem svojih proizvodov/storitev na tujih trgih, medtem ko panoga »popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav« z izvozom ustvari le slabih 15% svojih prihodkov.

Kot že videno pri prejšnjih dejavnostih, je tudi tukaj izvoz pri obeh panogah upadel. Pri dejavnosti »montaža industrijskih strojev in naprav« je bil čisti prihodek od prodaje na tujem trgu v primerjavi z letom 2008 nižji za slabih 10%, medtem ko se je pri dejavnosti »popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav« prihodek zmanjšal za slabih 22%.

Deleži izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil po državah
Figure 1

država namena	izvoz v mio €
DANSKA	52,524
AVSTRIJA	14,112
ITALIJA	12,561
NEMČIJA	3,674
HRVAŠKA	2,260
ŠVEDSKA	2,043
BOSNA IN HERCEGOVINA	1,851
FRANCIJA	1,728
ŠPANIJA	1,479
SRBIJA	0,842
OSTALO	3,023
skupaj izvoz dejavnosti 33	96,096

Seznam grafov

Graf 1: Kovinska industrija znotraj predelovalnih dejavnosti.....	6
Graf 2: Prodaja na domačem in tujem trgu (v milijard €).....	9
Graf 3: Struktura zaposlenih	9
Graf 4: Struktura dodane vrednosti	10
Graf 5: Struktura prihodka.....	10
Graf 6: Struktura izvoza.....	10
Graf 7: Pozicija panog kovinske industrije po R/Z, L/DV, DV/Z v letu 2009.....	11
Graf 8: Indeks obsega industrijske proizvodnje v %	12
Graf 9: Dodana vrednost na zaposlenega – v €.....	15
Graf 10: Konkurenčno pozicioniranje glede na velikost družb	16
Graf 11: Konkurenčno pozicioniranje glede na izvor kapitala	18
Graf 12: Primerjava proizvodnje kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav (SKD 25) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007-EU	28
Graf 13: Primerjava proizvodnje gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU.....	29
Graf 14: Primerjava Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin (SKD 25.5) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU	30
Graf 15: Primerjava proizvodnje jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (SKD 25.7) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU	31
Graf 16: Primerjava proizvodnje drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU.....	32
Graf 17: Primerjava proizvodnj edrugih strojev in naprav (SKD 28) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU	37
Graf 18: Primerjava proizvodnje strojev strojev za splošne namene (SKD 28.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU.....	39
Graf 19: Primerjava drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU	40
Graf 20: Primerjava proizvodnje drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU	41
Graf 21: Primerjava proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU	46
Graf 22: Primerjava proizvodnje motornih vozil (SKD 29.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU.....	48
Graf 23: Primerjava proizvodnje karoserij za vozila, prikolice in polprikolice (SKD 29.2) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU	49
Graf 24: Primerjava proizvodnje delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3)) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU.....	50
Graf 25: Primerjava proizvodnje drugih vozil in plovil (SKD 30) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU	54
Graf 26: Primerjava dejavnosti gradnje ladij in čolnov (SKD 30.1) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 – EU	56
Graf 27: Primerjava proizvodnje železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007	57
Graf 28: Primerjava proizvodnje drugih vozil (SKD 30.9) po R/Z, L/DV, DV/Z za leto 2007 - EU.....	58

Seznam tabel

Tabela 1: Osnovni podatki za leto 2009.....	8
Tabela 2: Število družb v kovinski industriji.....	13
Tabela 3: Število zaposlenih v kovinski industriji	14
Tabela 4: Osnovni podatki glede na velikost družbe	16
Tabela 5: Osnovni podatki glede na velikost kapitala	18
Tabela 6: Izvoz kovinske industrije v letu 2009.	19
Tabela 7: Izvoz kovinske industrije- panoge izvoznice	20
Tabela 8: Izvoz kovinske industrije - države.....	20
Tabela 9: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, ... proizvodnje kovinskih izdelkov	24
Tabela 10: Deleži izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov po državah	27
Tabela 11: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, ... proizvodnje strojev in naprav.....	33
Tabela 12: Deleži izvoza proizvodnje strojev in naprav po državah	36
Tabela 13: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela, ... proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic	42
Tabela 14: Deleži izvoza proizv. motornih vozil, prikolic in polprikolic po državah	45
Tabela 15: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela, ... proizvodnje drugih vozil in plovil.....	51
Tabela 16: Deleži izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil po državah.....	53
Tabela 17: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela, ...panoge Popravila in montaža strojev in naprav	60

Uporabljeni viri:

- Kazalniki poslovanja SKEP GZS, na osnovi podatkov AJPES in SURS.
- Podatki Združenja kovinske industrije.
- Letno poročilo ORGALIME 2008.
- Statistični podatki EuroStat.
- Podatki: SURS, AJPES.
- Spletne strani.
- GVIN
- FIPO – AJPES